

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Postavení soudního exekutora v civilním řízení
a komparace s ostatními státy EU**

Tereza Otavová

Plzeň 2021

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tereza OTAVOVÁ**
Osobní číslo: **R18M0296P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Postavení soudního exekutora v civilním řízení a komparace s ostatními státy EU**
Zadávací katedra: **Katedra občanského práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Historický vývoj exekučního řízení a soudního exekutora
3. Postavení soudního exekutora
4. Exekuční řízení
5. Analýza rozvrhu a přidělování práce v obdobných profesích a porovnání nákladů řízení
6. Srovnání úhrady nákladů exekučního řízení v rámci Evropy
7. Zavedení místní příslušnosti soudních exekutorů v Evropě
8. Závěr

Rozsah diplomové práce:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

viz příloha

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jitka Wolfová**
Katedra občanského práva

Datum zadání diplomové práce: **31. března 2020**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2021**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení:

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

Plzeň, březen 2021

podpis:

Poděkování:

Děkuji vážené paní JUDr. Jitce Wolfové, vedoucí mé diplomové práce, za připomínky, cenné rady a věnovaný čas při konzultacích.

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Historický vývoj exekučního řízení a postavení soudního exekutora.....	3
2.1. Vývoj v období římského práva	3
2.1.1 Exekuční řízení v římském právu.....	4
2.1.2. Postupy v exekučním řízení	5
2.1.3. Exekutor v období římského práva	5
2.2. Vývoj na území zemí českých	6
2.2.1. Exekuce v době práv zemských a městských.....	7
2.2.2. Postavení exekutora v tomto období	7
2.3. Exekuce dle josefínského civilního řádu soudního	8
2.4. Exekuce dle exekučního řádu z roku 1896.....	8
2.4.1. Postavení exekutora dle exekučního řádu z roku 1896.....	9
2.5. Exekuce v letech 1918-1938.....	9
3. Postavení soudního exekutora	11
3.1. Exekutor jako podnikatel.....	11
3.2. Úkony exekutora při exekuční a další činnosti.....	14
3.3. Další činnosti soudního exekutora.....	17
3.3.1. Poskytování právní pomoci.....	17
3.3.2. Úschova	17
3.3.3. Autorizovaná konverze dokumentů.....	18
3.3.4. Dražba	18
3.3.5. Sepisování exekutorských zápisů.....	19
3.4. Činnosti neslučitelné s výkonem funkce soudního exekutora.....	20
3.5. Exekutorský úřad a jeho zaměstnanci.....	22
3.5.1. Exekutor jako zaměstnavatel.....	23
4. Exekuční řízení.....	26

4.1.	Legislativní vývoj exekučního práva od roku 2001	26
4.2.	Předpoklady exekučního řízení.....	30
4.2.1.	Rozhodnutí vyplývající z občanského soudního řízení.....	31
4.2.2.	Rozhodnutí v rámci trestního řízení	31
4.2.3.	Rozhodčí nález	32
4.2.4.	Zápis notáře a exekutora s doložkou vykonatelnosti.....	32
4.2.5.	Rozhodnutí orgánů veřejné moci	33
4.3.	Subjekty exekučního řízení.....	34
4.3.1.	Exekuční soud	34
4.3.2.	Oprávněný	35
4.3.3.	Povinný.....	35
4.3.4.	Manžel povinného	36
4.3.5.	Soudní exekutor a další osoby jako účastníci exekučního řízení	36
4.4.	Průběh soudní exekuce	37
4.4.1.	Zjišťování a zajišťování majetku.....	37
4.4.2.	Vyrozumění o zahájení exekuce.....	38
4.4.3.	Výzva ke splnění vymáhané povinnosti	39
4.4.4.	Exekuční příkaz a provedení exekuce	39
4.4.5.	Skončení exekuce	41
4.5.	Způsoby provedení exekuce	42
4.5.1.	Srážky ze mzdy a z jiných příjmů	42
4.5.2.	Přikázání pohledávky	44
4.5.3.	Exekuce prodejem movitých věcí	45
4.5.4.	Exekuce prodejem nemovité věci.....	46
5.	Analýza rozvrhu a přidělování práce v obdobných profesích a porovnání nákladů řízení	49
5.1.	Postavení soudce.....	49
5.1.1.	Rozvrh práce soudců	50

5.1.2.	Náklady soudního řízení.....	53
5.2.	Postavení státního zástupce	54
5.2.1.	Rozvrh práce státních zástupců	56
5.2.2.	Náklady řízení státních zástupců	56
5.3.	Postavení notáře.....	57
5.3.1.	Rozvrh práce notářů	58
5.3.2.	Náklady řízení notáře v dědickém řízení.....	59
5.4.	Postavení insolvenčního správce	59
5.4.1.	Rozvrh práce insolvenčního správce	60
5.4.2.	Náklady řízení insolvenčních správců.....	61
6.	Srovnání úhrad nákladů exekučního řízení v rámci Evropy	64
6.1.	Postavení exekutora a náklady exekučního řízení v Německu.....	64
6.2.	Postavení exekutora a náklady exekučního řízení ve Francii	66
6.3.	Postavení exekutora a náklady exekučního řízení na Slovensku.....	67
7.	Zavedení místní příslušnosti soudních exekutorů v Evropě.....	71
7.1.	Slovenský model teritoriality.....	71
7.2.	Modely teritoriality v ostatních evropských zemích	73
7.3.	Důvody pro či proti zavedení místní příslušnosti v České republice	74
7.3.1.	Důvody pro zavedení teritoriality.....	77
7.3.2.	Důvody proti zavedení teritoriality	81
7.4.	Náměty de lege ferenda	83
8.	Závěr.....	86
	Resumé	88
	Seznam použité literatury	90

Seznam použitých zkratk

BeamtStG	Beamtenstatusgesetz (zákon o státních úřednících)
DGVb	Deutscher Gerichtsvollzieher Bund e. V. (Německý svaz soudních vykonavatelů)
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
etický kodex	Usnesení Sněmu Exekutorské komory České republiky ze dne 28. února 2006, kterým byl přijat stavovský předpis – Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže soudních exekutorů
exekuční řád	zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů
exekuční tarif	vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem
Exekučný poriadok	zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov
Exekutorská Komora	Exekutorská komora České republiky
GVO	Gerichtsvollzieherordnung (řád soudních vykonavatelů)
kárný řád	Stavovský předpis Exekutorské komory České republiky ze dne 23. května 2002, kárný řád
LZPS	zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
notářský řád	zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
NSS	Nejvyšší správní soud
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ÚS	Ústavní soud
Ústava	zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
ZPO	Zivilprozessordnung (občanský řád spolkové republiky Německo)

1. Úvod

Přijetí zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, způsobilo tzv. dvojkolejnost, která spočívá ve skutečnosti, že nucený výkon exekuční činnosti již není výlučně v pravomoci soudu, ale část jeho pravomocí byla převedena na nově vzniklý institut soudního exekutora.

Na soudního exekutora, který je v postavení podnikatele, přešla část mocenských pravomocí a exekučním řádem mu bylo stanoveno, jakým způsobem má svou činnost vykonávat. Při výkonu exekuční činnosti pak vystupuje v postavení úřední osoby v kombinaci s rizikem, které přináší podnikání.

Pro diplomovou práci jsem zvolila název Postavení soudního exekutora v civilním řízení a komparace s ostatními státy EU. Na základě dosavadních znalostí v kombinaci se studiem legislativy, odborné literatury, stavovských předpisů, judikatury, kvalifikačních prací s obdobnou tematikou a odborných článků práce porovnává a popisuje postavení soudního exekutora na území České republiky s činností exekutorů v zahraničí.

První část práce se v krátkosti věnuje historickému vývoji exekučního řízení od dob římského práva až po období první republiky.

Třetí a čtvrtá kapitola pojednává o postavení soudního exekutora, jakožto podnikatele, možnostech jeho dalších činnosti a rozebírá průběh exekučního řízení, přes způsoby provedení exekuce, až po její skončení.

V druhé polovině diplomová práce porovnává rozvrh a přidělování práce v obdobných profesích, jako jsou soudci, notáři nebo insolvenční správci, a to včetně porovnání nákladů řízení a jejich odměn. Poté práce srovnává úhrady nákladů exekučního řízení v České republice oproti úhradám v Německu, Francii a na Slovensku.

Závěr práce se věnuje zavedení místní příslušnosti soudních exekutorů, popisu slovenského modelu teritoriality a uvádí důvody pro i proti jejímu zavedení. Cílem poslední části je objasnit, z jakých důvodů je nezbytná změna současné legislativy a potřeba zavedení čisté krajské teritoriality v kombinaci s principem jeden dlužník – jeden exekutor.

Téma jsem si zvolila s ohledem na skutečnost, že se o problematiku teritoriality exekutorů zajímám již dva roky. Dalším důvodem je můj zájem o exekuční činnost, kterou jsem měla možnost osobně poznat, seznámit se s tím, jak exekutorský úřad funguje, dozvědět se plusy a minusy dané profese a být přítomna při mobiliární exekuci. Osobně se domnívám, že soudní exekutoři jsou dlouhodobě terčem kritiky, která přichází nejen od dlužníků, ale málokdo si uvědomuje, že jejich hlavním cílem je ochrana zájmů oprávněného současně s ochranou práv povinného. Bez jejich práce by naprostá většina pohledávek zůstala nevyvozená.

2. Historický vývoj exekučního řízení a postavení soudního exekutora

Nástroje k vynucení soudních či jiných úředních rozhodnutí historicky existovaly vždy. Ovšem ne vždy se úřední osoba vykonávající tato rozhodnutí označovala jako exekutor či soudní exekutor. Je však jasné, že povolání soudního exekutora je historicky spjata s dalšími tradičními právníckými profesemi jako je soudce, notář či advokát. Jen s tím rozdílem, že soudní exekutor svou profesi ne vždy vykonával jako svobodné povolání.¹

JUDr. Jana Tvrdková v době, kdy byla prezidentkou Exekutorské komory České republiky a soudní exekutorkou Exekutorského úřadu Praha 4, popsala absenci historického základu postavení soudního exekutora takto: *„Za dobu své existence soudní exekutoři a i jejich samospráva překonali všelijaké překážky a někdy lépe, jindy hůře se vypořádali s problémy, které tuto činnost od jejího počátku provázely. Jeden problém v profesním životě soudních exekutorů a ve vnímání jejich činnosti veřejností však stále přetrvává – je jím pocit nedostatku tradice.“*²

V této kapitole se tedy pokusím rozvést teorii absence historického základu postavení soudního exekutora v civilním řízení a dokázat, že se jedná spíše o pocit veřejnosti, že historický základ této profese neexistuje.

2.1. Vývoj v období římského práva

V římském právu procesním se nalézací řízení skládalo ze dvou fází. První fází bylo řízení před přetorem, neboli in iure, a následně pak řízení před soudcem (apud iudicem). Výrokem, neboli sententiem, byl žalovaný buď odsouzen nebo osvobozen. Tento proces byl nazýván legisačním, protože jako prostředek pro soudní ochranu se používaly již formulované žaloby.

Civilní formalismus se projevoval především při ustavení sporu. Žalobce tak svůj nárok a žalovaný svůj odpor před praetorem museli formulovat předem

¹ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 33.

² TVRDKOVÁ, J. Deset let existence soudních exekutorů. In *Sborník vydaný u příležitosti 10. výročí založení Exekutorské komory*. Praha: Exekutorská komora České republiky, 2011.

danými zákonnými slovy, či vyjádřit prostřednictvím symbolů. Stejná pravidla se vztahovala i pro postup praetora. Tímto byl celý spor ustanoven před svědky (*litis contestatio*) a na základě tohoto ustanovení soudce vynesl rozsudek.

Tento primitivní proces měl jediný smysl – stát nechtěl, aby občané vyřizovali své spory svépomocí.³

Celý proces se později rozšířil i o prostředky pro vynucení povinnosti uložené v předcházejícím řízení před soudcem, a to především v žalobě *legis actio per manus iniectionem*, která sloužila pro domáhání se výkonu personální exekuce v rámci soukromoprávních nároků, a žalobě *legis actio per pignoris*, která se využívala u nároků veřejných a sakrálních.⁴

Vzhledem k rozvoji římské republiky ve světové impérium se legisakční postup stal velkou brzdou celého civilního procesu.

Reforma byla provedena dvěma zákony – zákonem Aebutinovým (2. stol. př.n.l.) a zákonem *lex Iulia iudiciorum privatorum*. Zde se už proces více podobal tomu dnešnímu, kdy místo starých zákonných nebo obyčejových průpovědí bylo předem stanoveno, co má porotce vyšetřit a jak má po vyhodnocení rozhodnout kladně i záporně.

2.1.1 Exekuční řízení v římském právu

S tímto formulovým procesem pak samozřejmě úzce souvisí také vývoj exekučního řízení. Nejvýznamnějším rysem tohoto období je změna z personálního charakteru exekuce, která tím už nesměruje pouze proti osobě dlužníka, ale objevují se způsoby, kdy exekuční řízení působí nepřímo. To se děje například přes obchodní partnery či příbuzné dlužníka. Poprvé se zde také objevuje exekuční příkaz v podobě žaloby, která by měla vést ke splnění dosud nesplněné povinnosti, která byla dlužníkovi uložena dřívějším rozsudkem, a to poskytnutím záruky, že dlužník svou povinnost splní. Pro případ, že tak neučiní, bylo přistoupeno k tzv. *litiscrescentio*, což znamenalo zdvojnásobení výše dříve prisouzené částky.

³ VÁŽNÝ, Jan. *Římský proces civilní*. V Praze: Melantrich, 1935. Randova právnická knihovna, s. 14-5.

⁴ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. 34.

Již v této době byly zohledněny také pohledávky přednostní a prosté a zásada poměrnosti jejich uspokojování. Mezi přednostní pohledávky se řadily dluhy vůči státu, pohledávky pro vypravitele pohřbu nebo pro manželky vymáhající věno.⁵

2.1.2. Postupy v exekučním řízení

Stejně jako dnes i v římském exekučním právu dostal dlužník nejprve možnost splnit svou povinnost dobrovolně, tzv. *pariční lhůta*. V případě, že dlužník tuto lhůtu nevyužil, bylo přikročeno v případě nemajetného dlužníka k exekuci personální, kdy povinnost hradili příbuzní či jiné osoby, nebo k exekuci majetkové, kdy byl dlužníkovi zabaven a zpeněžen jeho vlastní majetek až do výše odpovídající vymáhanému dluhu, tzv. *pignoris captio*.⁶

Již v tomto období bylo přesně stanoveno, které věci a v jakém pořadí je možno dlužníkovi zabavit. Dokonce tato úprava začala pracovat i s možností zabavení nemovitostí a věcí nehmotných, kde se využíval prostředek exekučního práva zástavního, neboli věcného práva k věci cizí.

2.1.3. Exekutor v období římského práva

V období římského práva funkci soudního exekutora vykonával praetor, který byl volen lidovým shromážděním, a to pouze na časově omezené období, většinou jednoho roku. Úřady byly obsazovány vždy několika kandidáty, kteří byli vázáni principem kolejality.

Tuto funkci vykonávali praetori bezplatně, tudíž do ní mohli být zvoleni jen velmi majetní občané. V období pozdější republiky dokonce pro své zvolení museli v rámci předvolební kampaně vynaložit i značné finanční prostředky. Funkce praetora totiž byla otázkou cti.⁷

⁵ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 34-35.

⁶ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Linde Praha, 2011. ISBN 978-80-7201-842-0. s. 48.

⁷ HEYROVSKÝ, Leopold. *Dějiny a systém soukromého práva římského*. 7. vyd. V Bratislavě: Právnická fakulta university Komenského, 1929. Knihovna právnické fakulty university Komenského v Bratislavě. s. 116.

Zde je tedy vidět zásadní odlišnost od postavení soudního exekutora v dnešní době. Praetor byl státním úředníkem, nikoliv soukromou osobou. Svou funkci vykonával bezplatně, na rozdíl od dnešních exekutorů, kteří jsou odměňováni na základě výše vymáhané pohledávky a za jednotlivé exekuční úkony.⁸

Samotný počátek exekučního řízení můžeme nalézt již v roce 449 př. n.l., a to v Zákoně dvanácti desek. Tomuto tématu byla věnována deska třetí, která specifikovala exekuci personální, což znamená, že dlužník odpovídá za svůj dluh svou vlastní osobou. Pro dlužníka či odsouzeného byla stanovena lhůta třiceti dnů, kdy mohl dobrovolně splnit to, k čemu se zavázal nebo k čemu byl odsouzen. Nebyla však zde žádná možnost se proti danému rozhodnutí odvolat, tudíž se vyhlášený rozsudek stal ihned pravomocným, a právě po třiceti dnech vykonatelným. Pokud v této ochranné lhůtě dlužník své závazky nesplnil, bylo přistoupeno ze strany státu k exekuci.⁹

První novelou exekucí byla změna ve formě vydání Poetelova zákona (326 př. n. l., v níž bylo stanoveno, že dlužník ručí svým jměním, nikoliv svým tělem. Později pak v roce 17 př.n.l. Juliův zákon stanovil, že dlužník ručí celým svým jměním ve prospěch věřitele, čímž byla osobní exekuce zcela znemožněna.¹⁰

Z tohoto vyplývá, že v rámci římského práva a římského civilního procesu, nebyl exekutor v postavení podnikatele a jeho práce nebyla postavena na výdělku. Bylo to čestné postavení jedince, který měl již v římské společnosti výsostné postavení a dostatek majetku, a neměl tak potřebu tuto funkci vykonávat za finanční odměnu.

2.2. Vývoj na území zemí českých

V rámci popisu postavení soudního exekutora na území českých zemí se zaměřím především na období exekucí podle práva zemského a městského, poté

⁸ vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů

⁹ KUNEŠ, Jiří. *Porovnání exekuce správní a soudní*. Plzeň, 2019. Bakalářská práce. ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI. Fakulta právnická. Vedoucí práce Mgr. Jan Lego, Ph.D.

¹⁰ BARTOŠEK, Milan. *Encyklopedie římského práva*. 2.přepracované vydání. Praha: Academia, 1994. ISBN 80-200-0243-X.. s. 471.

na exekuce v době josefínského civilního řádu, na exekuční řád z roku 1896 a exekuční právo v letech 1918 až 1938.

2.2.1. Exekuce v době práv zemských a městských

Toto období je především známo svým až přehnaným formalismem, což způsobilo, že účastníci řízení museli téměř vždy využít právní pomoci. Postupně se také začal vyvíjet i široký okruh exekučních titulů, kdy exekutoři nevymáhali již nejen na základě rozsudků městských nebo zemských soudů, ale i na základě dohod a smírů, které byly uzavřeny mimosoudně.

Typickým exekučním titulem však byly rozsudky soudu zemského, komorního, purkrabského, dvorního nebo městského.

V této době se především využívalo exekuce proti nemovitým věcem, ale postupem času se v rámci mobiliárních exekucí přistoupilo také k majetkovým exekucím ve formě hotových peněz, obilí, nábytku a snadno prodejných věcí.¹¹

V rámci práva městského došlo k většímu zefektivnění a zrychlení exekučního řízení. Za prvé proto, že již samotný rozsudek byl pokládán za výzvu dlužníkovi, tudíž odpadla fáze úmluvy. Dále se pak zrychlil také proces zvodu, jelikož soudce vyzval dlužníka, zda zvod přijímá, a ten mohl buď rozhodnutí přijmout odevzdáním klíčů od statku nebo proti tomuto rozhodnutí podat odpor.

2.2.2. Postavení exekutora v tomto období

V době zemského a městského práva neexistoval jednotný institut profese soudního exekutora, jehož příjem by se odvíjel od úspěšnosti vymáhání. Systém byl postaven na státních úřednicích, kteří vykonávali činnost obdobnou s dnešní činností soudního exekutora, ale nebyla to jediná náplň jejich práce.¹²

¹¹ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. Soudní exekuce. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. 36-37.

¹² PERNEROVÁ, Nikola. *Postavení soudního exekutora v ČR a v dalších zemích EU*. Plzeň, 2020. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Jitka Wolfová.

V období zemského práva byly exekuce vykonávány nejvyššími komorníky a místokomorníky. Ti byli považováni za jedny z nejdůležitějších dvorských úředníků. V tehdejší společnosti byla jejich profese brána vážně a vlivně.¹³

Posléze v době práva městského tuto funkci zastával rychtář, jemuž byla v daném městě svěřena moc výkonná i soudní, a purkmistr, jakožto nejvyšší městský úředník.¹⁴

2.3. Exekuce dle josefínského civilního řádu soudního

V rámci josefínského práva bylo zavedeno rozlišování exekuce uhrazovací a zajišťovací. Uhrazovací exekuce byla postavena na zásadě dispoziční a rozhodnutí o zahájení exekuce podléhalo návrhu věřitele. Exekuce byla buď personální nebo speciální a byla prováděna soudem, za který jednal buď soudní komisař, nebo zřízenec soudu (exekutor).

Novinkou se staly personální a reální arest, tedy jistá forma předběžného opatření. Při personálním arestu byla na dlužníka uvalena vazba, která mohla trvat maximálně šest měsíců. Z této vazby se dlužník mohl vyplatit prostřednictvím kauce. Pokud se vazba ukázala jako neopodstatněná nebo byla žaloba věřitele zamítnuta, musel věřitel dlužníka odškodnit.

Reální arest spočíval v soudním příkazu, kterým bylo dlužníkovi uloženo platit dle smlouvy, případně umožnil prozatímní správu předmětu daného sporu.¹⁵

2.4. Exekuce dle exekučního řádu z roku 1896

Z důvodu zdlouhavosti celého exekučního procesu, kdy se často čekalo na potvrzení procesních úkonů jedné či druhé strany, což znamenalo průtahy

¹³ HORNA, Richard. *K dějinám moravských úředníků*. V Praze: Jan Kapras, 1922. Práce ze semináře českého práva na Karlově universitě v Praze.

¹⁴ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 38.

¹⁵ Tamtéž, s. 40.

v řízení a zvyšování nákladů na samotnou exekuci, se začaly objevovat snahy oddělit nalézací a exekuční řízení.

Dále byl kladen důraz na to, aby se nový exekuční řád řídil zásadou ústnosti a bezprostřednosti a aby byl soud povinen pomoci účastníkům řízení. Výkon samotné exekuce pak měl být svěřen dalším osobám, tzv. exekučním komisařům.¹⁶

2.4.1. Postavení exekutora dle exekučního řádu z roku 1896

Samotný výkon exekuce byl svěřen exekučním soudcům a výkonným orgánům. Dle § 24 mohli být v případě potřeby exekucí pověřeni zvláštní výkonní úředníci.¹⁷ Ti museli mít složenou speciální zkoušku, náležitou kvalifikaci pro výkon této činnosti a dále museli složit také kauci. Po splnění všech těchto podmínek mohli být do své funkce jmenováni. Na základě jmenování jim byl vystaven legitimační průkaz, kterým byli povinni se při výkonu své činnosti prokázat.¹⁸

2.5. Exekuce v letech 1918-1938

Po vzniku první republiky započala celková reforma civilního práva. Na základě toho vznikl zákon č. 123/1923 Sb. z. a n., kterým se mění některá ustanovení zákonů o soudní příslušnosti, o soudním řízení v občanských věcech, o exekučním řízení, o pozůstalostním řízení a o poručenských věcech. Tato novela velmi výrazně změnila fungování dosavadního soukromého práva.

Dalšími velmi významnými zákony byly zákon č. 177/1924 Sb. z. a n., o existenčním minimu, který byl následně v letech 1925, 1928 a 1930 novelizován.

Důležité je také zmínit rychlý rozvoj sociálního systému, který byl nejvíce ovlivněn zavedením sociálního pojištění.

¹⁶ Tamtéž, s. 40-41.

¹⁷ zákon č. 79/1986, o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád).

¹⁸ MENOŠEK, A. *Základové nauky o exekuci soudní*. Praha, 1903. s. 75-76.

Velký problém byl ovšem v tom, že pro oblast Čech, Slovenska a Podkarpatské Rusi neexistovala jednotná právní úprava, tudíž právní řád této země bylo potřeba novelizovat a unifikovat ve všech jeho oblastech.¹⁹

¹⁹ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s 44.

3. Postavení soudního exekutora

Od roku 2001 platí v České republice zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Na základě tohoto zákona se soudní exekutor stal soukromou osobou, na kterou stát delegoval část pravomoci soudu, a to konkrétně ty pravomoci, které jsou uplatňovány po vydání autoritativního rozhodnutí soudu nebo jiného státního orgánu.²⁰

Zákon jasně stanovuje, že: „Soudní exekutor je fyzická osoba splňující předpoklady podle tohoto zákona, kterou stát pověřil exekutorským úřadem. V rámci pověření exekutorským úřadem exekutor provádí nucený výkon exekučních titulů a další činnost podle tohoto zákona.“²¹

Exekutor vykonává exekuční činnost nezávisle. Při výkonu exekuční činnosti je vázáný jen Ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími soudu vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí a exekučním řízení.²²

Exekutor vykonává exekuční a další činnost za úplatu.²³“

Na základě výše popsaného a s ohledem na exekuční řád tak funkci soudního exekutora může zastávat pouze fyzická osoba, která získala vysokoškolské vzdělání v oboru právo, je bezúhonná, po celou dobu výkonu své činnosti je zcela svéprávná, vykonala alespoň tříletou exekutorskou praxi, složila exekutorskou (či jinou) zkoušku, úspěšně prošla výběrovým řízením, složila exekutorský slib a byla ministrem spravedlnosti jmenována do exekutorského úřadu. Poté ještě musí uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, kterou by mohla způsobit v souvislosti s výkonem své činnosti.²⁴

3.1. Exekutor jako podnikatel

Na základě Usnesení ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. II. ÚS 150/04 je soudní exekutor při své činnosti považován za podnikatele. Svou činnost,

²⁰ SCHELLE, Karel a Jiří BÍLÝ. *Dějiny českého soudnictví*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7552-959-6. str. 445.

²¹ Ust. § 1 exekučního řádu

²² Ust. § 2 odst. 1 exekučního řádu

²³ Ust. § 3 odst. 1 exekučního řádu

²⁴ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 48.

exekuční i jinou obdobnou činnost, provozuje jakožto činnost výdělečnou, kterou vykonává samostatně, na vlastní účet, na vlastní odpovědnost, živnostenským nebo obdobným způsobem a s cílem dosažení zisku.²⁵

Na rozdíl od běžného podnikatele si však exekutor nemůže svou práci vybírat a nemá možnost ji z důvodu značného rizika odmítnout. Z exekučního řádu exekutorovi plyne povinnost poskytovat své služby každému, kdo si o ně požádá. Jelikož se exekutorské úkony považují za úkony exekučního soudu, je soudní exekutor součástí justiční soustavy České republiky.²⁶

Důvody, pro které je možné odmítnout provedení úkonu, jsou vymezeny ustanovením § 30 exekučního řádu. Prvním z důvodů je odmítnutí úkonu, který je v rozporu s právními předpisy či stavovskými předpisy Exekutorské komory. Důvody, pro které exekutor odmítá provedení úkonu, je povinen sdělit tomu, kdo o jeho služby požádal. Dalším důvodem je pak pokud se exekutor domnívá, že by v daném případě nevyhověl podmínce nepodjatosti. Exekutor má možnost odmítnutí úkonu také, pokud oprávněný požaduje provedení úkonu, za který včas exekutorskému úřadu neuhradil zálohu na náklady exekuce (s výjimkou exekuce k vymožení výživného na nezletilé dítě).²⁷

V rámci podnikatelské činnosti exekutora se jako nejvíce rizikový faktor jeví nárok na náhradu nákladů řízení, pokud byla exekuce zastavena pro nemajetnost povinného. Touto problematikou se Ústavní soud zabýval mnohokrát, ovšem ve svém usnesení ze dne 9. 10. 2008, sp.zn. III. ÚS. 1226/08 dospěl k závěru, že soudní exekutor má nárok na náhradu nákladů řízení v případě zastavení exekuce z důvodu nemajetnosti povinného pouze v případě, že oprávněný způsobil procesní zavinění, které vedlo k zastavení exekuce. I přes to, že tedy exekutor v rámci své činnosti vynaloží své úsilí, čas a finanční prostředky, nemusí za svou činnost získat žádné finanční ohodnocení.

Alespoň drobné zadostiučinění pak vyplývá z nálezu Ústavního soudu ze dne 28. 5. 2019, sp.zn. IV. ÚS 191/18, kdy je možné povinnému uložit povinnost uhradit alespoň náklady řízení exekuce, pokud svou činností zavinil zastavení

²⁵ Na základě ust. § 420 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁶ PERNEROVÁ, Nikola. *Postavení soudního exekutora v ČR a v dalších zemích EU*. Plzeň, 2020. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Jitka Wolfová.

²⁷ KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád: komentář*. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-476-6. s. 124-126.

exekuce. V případě, že soud neshledá pochybení ani na straně povinného ani na straně oprávněného, může uložit oprávněnému povinnost zaplatit alespoň účelně vynaložené náklady.

Další problém nastával v momentě, kdy exekutor započal exekuční úkony, ale než stihl u povinného alespoň něco vymoci, povinnému byla schválena insolvence. Pokud totiž exekutor nestihl vymoci alespoň jednu korunu, nemohl si do insolvenčního řízení přihlásit pohledávku na náklady a výdaje exekučního řízení. Někteří exekutoři tedy tuto svou pohledávku začali uplatňovat po skončení oddlužení. Tento postup však zkritizoval Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/2014, ve kterém stanovil, že nárok na náhradu nákladů soudní exekuce exekutorovi vzniká v momentě jeho pověření k provedení dané exekuce. V případě, kdy bude povinnému povoleno insolvenční řízení, pak jedinou možností, jak získat tyto náklady, je přihlášení pohledávky exekutora. Náklady této exekuce pak představují paušální částku náhrady hotových výdajů a odměnu soudního exekutora, a to nejméně v takové výši, jakou stanovuje ust. § 13 odst. 1 a § 11 odst. 2, vyhlášky Ministerstva spravedlnosti.²⁸

Tomuto nálezu však odporovalo rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2017, sp. zn. 29 ICdo 56/2015. Nejvyšší soud sice přiznal možnost náhrady hotových výdajů v paušální částce, ale odmítl náhradu odměny exekutora právě z důvodu, že na pohledávku nebylo ničeho vymoženo.²⁹

Světlo do této problematiky vnesl až přelomový nález ÚS, který ve svém odůvodnění uvádí: „*Obecně platí, že soudní exekutor, který byl pověřen k vedení exekuce, může od tohoto okamžiku předpokládat, že mu v souladu s příslušnou právní úpravou vznikne právo na odměnu a náhradu dalších nákladů exekuce, přičemž jejich konkrétní výše se bude odvíjet od průběhu exekuce. S ohledem na specifika činnosti soudního exekutora, která je výkonem veřejné moci a v jejímž rámci je rozhodováno o právech a povinnostech osob za účelem vymožení pohledávky věřitele vůči dlužníkovi, se (svou povahou soukromoprávní) nárok na odměnu exekutora neuplatňuje vůči povinnému žalobou, nýbrž je o něm*

²⁸ vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem

²⁹ Nejvyšší soud k otázce odměny exekutora | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírka zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 11.02.2021]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nejvyssi-soud-k-otazce-odmeny-exekutora-109308.html>

rozhodováno přímo soudním exekutorem, a to příkazem k úhradě nákladů exekuce podle § 88 exekučního řádu. Tento příkaz představuje exekuční titul, na jehož základě se jím stanovená částka nákladů exekuce vymáhá přímo v rámci exekučního řízení, v souvislosti s nímž tato odměna vznikla. Soudní ochrana je povinnému zaručena tím, že je oprávněn podat proti příkazu k úhradě nákladů exekuce námitky, o nichž, nebude-li jim v plném rozsahu vyhověno samotným exekutorem, rozhoduje soud.“³⁰

V rámci posouzení této problematiky se domnívám, že by neměl jít k tíži exekutora fakt, že vyhláška Ministerstva spravedlnosti nemyslí na situaci, kdy se exekutorovi nepodaří vymoci žádné plnění do zahájení insolvenčního řízení. Z tohoto důvodu by z mého pohledu měly soudy postupovat dle závěru Ústavního soudu.

3.2. Úkony exekutora při exekuční a další činnosti

Pokud zákon nestanoví jinak, je exekutor oprávněn vykonávat všechny úkony, které občanský soudní řád a další právní předpisy jinak svěřují při provedení výkonu rozhodnutí soudu, soudci, vykonavateli nebo jinému zaměstnanci soudu.³¹ Z tohoto ustanovení můžeme dovodit, že úkony soudního exekutora je možné považovat za úkony exekučního soudu.³²

K této problematice uvádím především usnesení Městského soudu v Praze, sp. zn. 15 CO 62/2003, který na základě § 28 a 52 exekučního řádu považuje rozhodnutí soudního exekutora za rozhodnutí soudu prvního stupně, proti kterým je možné odvolání u soudu, který soudního exekutora k provedení exekuce pověřil.

S ust. § 28 exekučního řádu se úzce váže podmínka nestrannosti a nezávislosti soudního exekutora. Tuto nestrannost můžeme rozlišit na subjektivní, která vyjadřuje psychický stav exekutora k dané věci nebo k účastníkům řízení,

³⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 6. října 2020, sp. zn. sp.zn. III. ÚS 1231/20

³¹ Ust. § 52 odst. 2, exekuční řád

³² WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 50.

a na nestrannost objektivní, která značí, zda soudní exekutor působí nestranně na veřejnost.³³

Co se týče pojmu nezávislosti, zde se mi jako nejpříhodnější porovnání jeví porovnání s výkonem funkce soudce. Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 14. 7. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 34/04 k nezávislosti soudců uvedl následující tvrzení: *„nezávislost soudců je v první řadě podmíněna jejich morální integritou a odbornou úrovní, zároveň ale je spjata i s jejich přiměřeným materiálním zajištěním. Tento komponent principu nezávislosti soudců byl zakotven i v doporučení Výboru ministrů Rady Evropy č. r. (94) 12 ze dne 13. října 1994 ohledně nezávislosti, efektivnosti a role soudců, dle něhož se mezi ‚řádne pracovní podmínky‘ soudců řadí i ‚zajištění přiměřenosti postavení a odměňování soudců s ohledem na důstojnost jejich profese a pracovní zatížení‘ (zásada III, bod 1b). Obdobná maxima je obsažena i v čl. 6.1 Evropské charty o statutu soudce, přijaté účastníky multilaterálního setkání organizovaného Radou Evropy ve dnech 8. až 10. července 1998, dle něhož soudci z povolání mají právo na plat, jehož výše má být stanovena tak, aby je chránila před tlakem směřujícím k ovlivnění jejich rozhodnutí a všeobecně k ovlivnění jejich chování při nalézání práva, kterým by mohla být ohrožena jejich nezávislost a nestrannost“.*

Ústavní soud dále argumentoval, že *„se soudci odlišují od ostatních ústavních činitelů podstatným omezením jakékoli možnosti získat další příjem např. z titulu výkonu další funkce, pracovního vztahu anebo dokonce podnikání, výpadek příjmu si tedy soudce nemůže nijak nahradit jinou pracovní činností (ty povolené většinou nejsou s to výpadek nahradit – pedagogická či vědecká činnost)“*

Na základě ust. § 3 exekučního řádu ovšem je i funkce soudního exekutora neslučitelná s jinou výdělečnou činností, a i pro soudní exekutory jsou stanoveny totožné výjimky, tedy správa vlastního majetku či pedagogická a vědecká činnost. Zákodárce tedy oběma profesím měřil dvojím metrem, kdy soudcům jasně přiznává stabilní a adekvátní platové ohodnocení odvíjející se od průměrné mzdy, které má být zárukou toho, že se z ekonomických důvodů nenechají ovlivnit, avšak soudní exekutoři mají stejný platový tarif již od roku 2001. Tyto odměny soudních exekutorů jsou v důsledku inflace každoročně více a více znehodnocovány. Nad to

³³ LAVICKÝ, Petr. Civilní proces. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Praktický komentář. ISBN 978-80-7478-988-5. s. 355-356.

se pak objevují zprávy některých vládních činitelů, že odměny exekutorů jsou nepřiměřeně vysoké a exekutorský tarif by se měl snížit.³⁴

Tato skutečnost zásadním způsobem nabořává právě zásadu nezávislosti exekutora. Dle výzkumu agentury NMS Market Research pro Piráty z roku 2019, se až 76% českých občanů domnívá, že soudní exekutor v exekučním řízení primárně zastupuje věřitele a není při výkonu své činnosti nezávislý. Tomuto názoru také nahrává fakt, že oligopol na přidělování exekucí ovládá několik velkých úřadů, které si určují podmínky. Není tajemstvím, že tyto úřady „motivují“ své věřitele vratkami z vlastních odměn. Exekutorské prostředí je protkané korupcí, klientelismem, dumpingovými dohodami a nekalými praktikami. Jedná se fakticky o boj o věřitele, kdy je pouze otázkou, co vše je exekutor věřiteli ochotný nabídnout. Takový exekutor však nemůže nikdy navenek působit nezávisle a nestranně.³⁵

V rámci základní exekuční činnosti soudní exekutor provádí nucený výkon exekučních titulů, tedy vykonatelných rozsudků soudu, notářských zápisů, rozhodčích nálezů, vykonatelných rozhodnutí orgánů státní správy a samosprávy, vykonatelných rozhodnutí nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení nebo exekutorských zápisů se svolením k vykonatelnosti. Tento nucený výkon může provádět prostřednictvím běžných způsobů exekuce k vymožení peněžité částky, tzn. srážkou ze mzdy, příkázáním pohledávky, prodejem movitých i nemovitých věcí, stržením finančních prostředků z bankovního účtu nebo prodejem podniku. Při exekuci na splnění jiné nepeněžité povinnosti může využít prostředků vyklizení prostoru, odebrání věci, provedení prací a výkonů, vedením exekuce na obchodní podíly, patenty, licence, ochranné známky či akcie vlastněné dlužníkem.³⁶

O způsobu provedení exekuce rozhoduje sám exekutor tak, aby byla exekuce co nejdříve vymožena. Je tedy na něm, které způsoby pro efektivní vymožení zvolí, vždy se však musí řídit zásadou ochrany povinného.³⁷

³⁴ Nezávislost soudního exekutora a jeho odměna. *Právní prostor* [online]. Copyright © 1999 [cit. 14.02.2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/nezavislost-soudniho-exekutora-a-jeho-odmena>

³⁵ Komentář exekutora Martina Štíky: Slepé cesty nezávislosti soudních exekutorů. *Hospodářské noviny* [online]. Hradec Králové, 2019 [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-66617830-komentar-exekutora-martina-stiky-slepe-cesty-nezavislosti-soudnich-exekutoru>

³⁶ Náplň činnosti exekutora. *Exekutorský úřad* [online]. Copyright © 2021 Stanislav Molák [cit. 14.02.2021]. Dostupné z: <https://www.exekutor.cz/pro-klienty/napln-cinnosti>

³⁷ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 155.

3.3. Další činnosti soudního exekutora

Kromě hlavní exekuční činnosti vykonává soudní exekutor i další činnosti, mezi něž se řadí poskytnutí právní pomoci oprávněnému nebo povinnému po vydání exekučního titulu, provádění autorizované konverze dokumentů či úschova peněz, listin a movitých věcí. Dále pak může provádět dražbu, zajišťovat majetek, který podléhá zajištění podle rozhodnutí vydaného v trestním řízení, vydává stejnopisy, opisy a výpisy a sepisuje exekutorské zápisy. Na základě pověření soudem smí doručovat soudní písemnosti a vykonávat funkci soudního vykonavatele.³⁸

3.3.1. Poskytování právní pomoci

Soudní exekutor může právní pomoc poskytovat jak povinnému, tak oprávněnému, a to od okamžiku vydání rozhodnutí, které se po nabytí vykonatelnosti stalo exekučním titulem.

Samotná právní pomoc pak spočívá v radách při přípravě na vymáhání i v průběhu samotného vymáhání. Dále pak i v rámci pátrání po majetku povinného před tím, než je mu doručeno usnesení o zahájení exekuce.

Veškeré tyto informace má právo získávat a shromažďovat z jemu dostupných zdrojů a v rámci procesu součinnosti s dalšími osobami a subjekty. Využít je však fakticky může až po pověření k provedení exekuce.³⁹

3.3.2. Úschova

Exekutor má zákonem uloženou povinnost přijímat do úschovy peníze, listiny a jiné movité věci. Veškeré tyto úschovy však musí mít souvislost s exekučním, soudním nebo jiným obdobným řízením. O přijetí takové věci do úschovy exekutor vydává do rukou uschovatele písemné potvrzení. V rámci tohoto potvrzení musí být daná věc dostatečně určitě identifikována tak,

³⁸ NOVÁKOVÁ, Markéta. *Postavení soudního exekutora v ČR ve srovnání s jinými zeměmi v rámci EU*. Plzeň, 2012. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Právnická fakulta. Katedra občanského práva. Vedoucí práce JUDr. Jitka Wolfová

³⁹ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)*. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H. BECK, 2010. ISBN 978-80-7400-179-6. s 307.

aby nemohlo dojít k její záměně, dále se pak zaznamená datum a čas přijetí věci, osoba předávající i osoba přebírající.

Veškeré exekutorské úschovy se zapisují do rejstříku exekutorských úschov. V rámci tohoto zápisu se také uvede způsob, jakým byla věc uložena a místo, kam byla uložena.⁴⁰

3.3.3. Autorizovaná konverze dokumentů

Tato činnost soudního exekutora je založena na základě zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, který za konverzi dokumentů považuje převedení dokumentu v listinné podobě do dokumentu obsaženého v datové zprávě v podobě datového souboru. V rámci konverze je provedena kontrola shody obou těchto dokumentů a posléze je připojena ověřovací doložka.

Takto převedený dokument je považován za ověřenou kopii originálního dokumentu a má stejné právní účinky. Nutné je ale uvést, že v rámci konverze se neověřuje správnost nebo pravdivost údajů, které jsou obsaženy v originální listině.

V případě některých dokumentů je konverze zcela vyloučena, a to zejména u občanského průkazu, cestovního pasu, řidičského průkazu či jiných dokladech vydaných orgány státní správy. Konvertovat také není možné dokumenty, ve kterých se vyskytují škrty, vsuvky nebo jiné doplňky, které by mohly způsobit nedůvěryhodnost takového dokumentu.⁴¹

3.3.4. Dražba

Obecně je problematika dražby upravena v zákoně č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, kdy je zde jako zvláštní zákon uveden občanský soudní řád. Tudíž je tímto zákonem vázán také soudní exekutor.

⁴⁰ exekutorské úschovy: EXEKUTORSKÝ ÚŘAD KLADNO. *Exekutorský úřad Kladno* [online]. Copyright © 2010 Všechna práva vyhrazena. [cit. 14.02.2021]. Dostupné z: <https://www.eukladno.cz/sluzbyuradu/exekutorske-uschovy/>

⁴¹ zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

Dražbu exekutor provede na návrh vlastníka či osoby oprávněné jednat, a to na věci movité i nemovité. Primárně se tato dražba řídí exekučním řádem, kdy postup dražby je upraven v Hlavě IV., která upravuje exekuci prodejem movitých a nemovitých věcí.⁴²

3.3.5. Sepisování exekutorských zápisů

Oprávnění sepisovat exekutorské zápisy je dáno exekučním řádem.⁴³ Takový exekuční zápis je považován za veřejnou listinu, pokud splňuje veškeré náležitosti, kterými jsou: řádné označení věřitele, dlužníka a soudního exekutora, který tento zápis sepsal, datum sepsání zápisu, předmět plnění a jeho doba a podpisy účastníků s razítkem exekutora.⁴⁴

Aktuálně účinná právní úprava umožňuje pouze možnost osvědčit děj a stav věci dle ust. § 77 exekučního řádu. Zde jsou stanoveny tři podmínky pro sepsání exekutorského zápisu, a to žádost žadatele o sepis, možnost prokázání nároků v řízení před soudem nebo jiným státním orgánem a uskutečnění skutkového děje za přítomnosti exekutora.

Zákonem č. 396/2012 Sb., byla zrušena ustanovení § 78 a § 80 až 85 exekučního řádu, což zapříčinilo zrušení ustanovení, které soudním exekutorům umožňovalo i exekutorské zápisy se svolením k vykonatelnosti a tato možnost zůstala pouze notářům. Ty ovšem bývají v rámci soudního přezkumu dost často rušeny, jakožto exekuční tituly, protože nesplňují takovou kvalitu, jakou požaduje zákon. Navíc notáři bývají dost často zavaleni jinou vlastní agendou a sepsání takových zápisů se značně prodlužuje.⁴⁵

⁴² WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 233.

⁴³ zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

⁴⁴ Exekutorský zápis: Poslední šance dlužníka nebo jízdenka do pekla - Měšec.cz. *Měšec.cz - váš průvodce finančním světem* [online]. Copyright © 1998 [cit. 14.02.2021]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/exekutorsky-zapis-posledni-sance-dluznika/>

⁴⁵ Exekutorské zápisy pohledem současné právní úpravy. *Právní prostor* [online]. Copyright © 1999 [cit. 14.02.2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/exekutorske-zapisy-pohledem-soucasne-pravni-upravy>

3.4. Činnosti neslučitelné s výkonem funkce soudního exekutora

Podle § 3 exekučního řádu je činnost soudního exekutora neslučitelná s jinou výdělečnou činností s výjimkou správy vlastního majetku. Soudní exekutor totiž může za úplatu vykonávat jen činnost vědeckou, publikační, pedagogickou, tlumočnickou, znaleckou a uměleckou.

Nejvyšší správní soud jako soud kárný v této problematice v minulosti rozhodl již několikrát. Samotný precedent kárného trestání exekutorů za vazby v různých obchodních společnostech založilo potrestání Mgr. Pavly Fučíkové, která v té době působila jakožto prezidentka Exekutorské komory. Fučíkové byla původně v rámci kárné žaloby vytýkána nejen vazba na obchodní společnost, ale také sporný prodej bytu v dražbě a údajná manipulace s kupní cenou. Kárný senát nakonec vyloučil z žaloby údajnou manipulaci i prodej bytu a řešil pouze její účast ve společnosti Hicra Reality, kde sice předsedou představenstva byl manžel žalované, ale ta zde vlastnila 96 procent akcií. Svou obhajobu stavěla na tezi, že nejednala v úmyslu jakkoliv poškodit exekutorský stav, ale hledala cestu jak co nejvíce efektivně vymáhat práva. Za tímto účelem zřídila společnost, která pomáhala s inzercí dražených nemovitostí, čímž dle jejích slov došlo k přilákání vícero zájemců a dražené nemovitosti se tak podařilo zpeněžit za vyšší částky. Fučíková také uvedla, že se zasadí o větší informovanost ostatních exekutorů, aby se podobných chyb vyvarovali. Je ale s podivem, že jakožto nejvyšší článek exekutorského stavu si neuvědomovala závažnost svého provinění, když převedla část svých povinností na externí firmu, kterou ke všemu ovládali členové její rodiny. Vzhledem k tomu, že kárný senát před tím žádnou podobnou věc neřešil, udělil Fučíkové pokutu na spodní hranici, a to 50.000 Kč.⁴⁶ Následně se tedy pokusila rozhodnutí zvrátit u Ústavního soudu, ten však její stížnost označil za neopodstatněnou.⁴⁷

Dalším příkladem je případ Mgr. Jiřího Nevřela, soudního exekutora z Exekutorského úřadu Praha – východ, který byl v rámci kárné žaloby shledán

⁴⁶ Šéfka exekutorů Fučíková dostala u soudu pokutu 50 tisíc - *Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu* [online]. Copyright © 2003 [cit. 16.02.2021]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/sefka-exekutoru-fucikova-dostala-u-soudu-pokutu-50-tisic-40047595>

⁴⁷ Bývalá šéfka exekutorů neuspěla u Ústavního soudu. Ten její stížnost na pokutu zamítl - *Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz* [online]. Copyright © [cit. 16.02.2021]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/byvala-sefka-exekutoru-neuspela-u-ustavniho-soudu-ten-jeji-s/r~48cecc24df5f11e98776ac1f6b220ee8/>

vinným ze spáchání kárného deliktu exekutora podle § 116 odst. 2 písm. a) a b), kterého se dopustil tím, že v době působení ve funkci soudního exekutora byl také jediným společníkem v obchodní společnosti TOURNESOL s.r.o., která vlastnila franšizu RE/MAX. Žalovaný se hájil tím, že nepopírá, že je vlastníkem této společnosti, avšak nikdy žádnou realitní činnost nevykonával a žádné nemovitosti v rámci své firmy neprodal. Jako zaměstnanec provádějícího činnost realitního makléře uvedl svého bratra. Žalobce však rozhodnutí odůvodnil tím, že činnost realitní kanceláře byla zahájena v době, kdy žalovaný již několik let vykonával činnost soudního exekutora. Společnost navíc měla sídlo ve stejné budově, jako exekutorský úřad a reklamní banner byl vyvěšen hned vedle vývěsky označující sídlo exekutorského úřadu, což značným způsobem snižuje důvěryhodnost exekutorského stavu. Velmi zajímavým bylo také zjištění, že bratr žalovaného byl nejen zaměstnán jako realitní makléř v realitní kanceláři, ale také jako vykonavatel daného exekutorského úřadu. Tím došlo k nepopiratelnému propojení exekutorského úřadu s obchodní společností. Za tato provinění byla Nevřelovi uložena pokuta ve výši 50.000 Kč.⁴⁸

Podobného provinění se pak dle NSS dopustil také JUDr. Ing. Petr Kučera, soudní exekutor Exekutorského úřadu Kladno, a to tím, že v době působení na exekutorském úřadě nepozastavil nebo neukončil své živnostenské oprávnění, které získal ještě v dobách, kdy funkci soudního exekutora nevykonával. Nicméně v tomto případě nebylo prokázáno, že by v rámci tohoto živnostenského oprávnění skutečně podnikal v jiné sféře za účelem dosažení zisku. Jednalo se spíše o administrativní pochybení. Dále pak byl potrestán za to, že se jakožto soudní exekutor zúčastnil dražby soudní exekutorky ze Šumperka. Žalovaný se bránil tím, že v této věci jednal v zájmu rozšíření společného jmění manželů, tedy v rámci správy vlastního majetku, jelikož dražený pozemek úzce sousedil s parcelou, na které žil se svou rodinou. Je tedy na pováženu, zda se v tomto případě opravdu nemělo jednat spíše o správu vlastního majetku, když touto činností nebyla poškozena žádná třetí osoba. Této obhajobě bohužel nebylo vyhověno a NSS přistoupil k udělení pokuty ve výši 10.000 Kč za spáchání kárného deliktu.⁴⁹

⁴⁸ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 12. listopadu 2019, sp. zn. 15 Kse 4/2018 - 44

⁴⁹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 15. srpna 2017, sp.zn. 15 Kse 3/2016 - 56

3.5. Exekutorský úřad a jeho zaměstnanci

Jak jsem již uvedla výše, soudní exekutor je fyzická osoba, která získala vysokoškolské vzdělání v oboru právo, je bezúhonná, po celou dobu výkonu své činnosti je zcela svéprávná, vykonala alespoň tři letou exekutorskou praxi, složila exekutorskou (či jinou) zkoušku, úspěšně prošla výběrovým řízením a složila exekutorský slib a uzavřela povinné pojištění o odpovědnosti. Pokud jsou splněny všechny tyto podmínky, je exekutor pověřen exekutorským úřadem.

„Exekutorským úřadem se rozumí soubor pravomocí exekutora k výkonu exekutorské a další činnosti trvale spojený s místem výkonu této činnosti.“⁵⁰

Tyto exekutorské úřady bývají situovány do obcí, kde sídlí také okresní soud, do jehož obvodu byl exekutor pověřen. Exekutor má povinnost nejen vést exekutorský úřad, ale také poctivě vykonávat exekuční činnost. Z toho důvodu exekutorský úřad zaměstnává zaměstnance, kteří vykonávají v rámci úřadu různé agendy a podílejí se tak na celkovém chodu exekutorského úřadu.⁵¹

Působnost výkonu exekuční činnosti exekutorského úřadu se však nevztahuje pouze na přidělené území, ale na území celé České republiky. V současné době se vedou jednání o zavedení tzv. územní teritoriality soudních exekutorů. Této problematice se budu věnovat v rámci této práce později.

Každý exekutorský úřad musí být ze zákona řádně označen, a to již přímo u vchodu. Dále musí být opatřen informační tabulí, na které jsou uvedeny úřední hodiny daného úřadu a kontaktní údaj. Nezbytnou součástí je také úřední deska, na které se vyvěšují rozhodnutí a listiny soudu nebo exekutora a také informace o exekutorském úřadu.⁵²

⁵⁰ KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)*. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H. BECK, 2010. ISBN 978-80-7400-179-6. s. 46.

⁵¹ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR), . ISBN 978-80-7552-427-0. s. 51.

⁵² Příloha č. 2. Zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně jiných zákonů. In: Sbírká zákonů České republiky. 2001, částka 48.

3.5.1. Exekutor jako zaměstnavatel

V rámci výkonu exekuční a další činnosti má exekutor oprávnění uzavírat pracovněprávní vztahy s osobami, které jakožto zaměstnanci exekutorského úřadu vykonávají úkoly jim v rámci této agendy svěřené.

Mezi nejčastější zaměstnance patří exekutorský koncipient, exekutorský kandidát, vykonavatel a další administrativní pracovníci.⁵³

Čekatel na funkci, neboli exekutorský koncipient, je zaměstnanec úřadu, který je zapsán do seznamu koncipientů vedeného Exekutorskou komorou. Předpokladem pro zapsání je dokončené vysokoškolské vzdělání, plná způsobilost k právním úkonům a bezúhonnost.⁵⁴ Exekutor je povinen koncipientovi umožnit řádnou právní praxi, v rámci které mu předá kvalitní znalosti a zkušenosti, které jsou nezbytné pro složení exekutorské zkoušky. Koncipient smí svou praxi vykonávat pouze v rámci jednoho exekutorského úřadu, a to na hlavní pracovní poměr.⁵⁵ Exekutor smí koncipienta pověřit písemně k provádění úkonů, které souvisí s výkonem exekuční činnosti, koncipient však nesmí vydávat exekuční příkazy či vykonávat dražbu.⁵⁶

Exekutorský kandidát je zaměstnanec, který již absolvoval koncipientskou praxi a složil exekutorskou zkoušku. Je zapsán v seznamu kandidátů u Exekutorské komory a zbývá mu pouze projít výběrovým řízením a být pověřen některým z uvolněných exekutorských úřadů. Kandidát má mnohem širší možnosti pro výkon činnosti. Fakticky může provádět veškeré činnosti jako soudní exekutor, s výjimkou vydávání exekučních příkazů. Pokud ovšem za kandidáta exekutor uzavře pojistnou smlouvu o odpovědnosti, smí vydávat i exekuční příkazy.

Vykonavatel je pověřen k úkonům obdobným úkonům soudního vykonavatele. Jedná se zejména o prohlídku povinného a prohlídku jeho obydlí, soupis majetku nebo zajištění sepsaných věcí. Předpoklady pro výkon této činnosti

⁵³ NOVÁKOVÁ, Markéta. *Postavení soudního exekutora v ČR ve srovnání s jinými zeměmi v rámci EU*. Plzeň, 2012. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Právnická fakulta. Katedra občanského práva. Vedoucí práce JUDr. Jitka Wolfová.

⁵⁴ Usnesení sněmu Exekutorské komory České republiky ze dne 26. února 2006, kterým byl přijat v souladu s ustanovením § 110 odst. 7 písm. l) Exekučního řádu stavovský předpis, kterým se stanoví Pravidla profesní etiky a pravidla soutěže soudních exekutorů. čl. 10.

⁵⁵ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 51.

⁵⁶ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Organizace justičního systému*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-044-4. s. 307.

jsou dokončené středoškolské vzdělání s maturitou, české občanství, pracovní poměr u exekutora, který trval nejméně jeden rok, absolvování školení Komory pro vykonavatele během posledního roku a složení kvalifikační zkoušky vykonavatele exekutora.⁵⁷

Další zaměstnanci exekutorského úřadu jsou pověřováni k jednoduchým úkonům, kterými mohou být administrativní úkony při zpracování spisů, zpracování došlé pošty nebo zjišťování údajů z příslušných evidencí. Větší exekutorské úřady pak disponují i vlastním účetním a personálním oddělením či IT pracovníky.⁵⁸

Exekutor je odpovědný za činnost svých podřízených a v případě pochybení za ně také může nést kárný trest. Příkladem může být například fatální pochybení Mgr. Martiny Tetzeliové, soudní exekutorky z Exekutorského úřadu Plzeň – jih, která umožnila svým zaměstnancům obcházení exekučního řádu i Pravidel profesionální etiky a pravidel soutěže soudních exekutorů. Ve své obhajobě se bránila tím, že v úřadu byla pověřena pouze krátce, že některé činnosti nechala vykonávat soukromou detektivní službu a že odpovědnost za zaměstnance nemůže nést zcela, neboť vydala vnitřní předpisy, kterými se měli zaměstnanci řídit. Kárný senát jí vytkl, že takové jednání řídicího pracovníka není dostatečné a konstatoval, že: *„V otázce posouzení míry zavinění kárně obviněné za jednání vykonavatele je nutno zabývat se tím, zda kárně obviněná plnila své zákonné povinnosti, tj. i povinnost jí uloženou v § 13 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, tak, že vznik škodlivých následků, k nimž v důsledku jednání jejich zaměstnanců došlo, fakticky umožnila a nemohla jim nikterak zabránit, tedy, zda řádně své zaměstnance řídila, jejich práci kontrolovala, popř. přijala náležitá opatření k nápravě tak, aby excesy, k nimž při výkonu činnosti docházelo, nebyly vnímány samotnými zaměstnanci jako standardní postup, který kárně obviněná de facto tolerovala, a umožňovala jim tak ve způsobu vedení exekuce pokračovat. Jinými slovy, zda v daném případě nečinnosti kárně obviněné, spočívající v tom, že nekontrolovala a nedohlížela na práci svých zaměstnanců, je dán kauzální nexus*

⁵⁷ Stavovský předpis Exekutorské komory České republiky ze dne 18. dubna 2008 zkušební řád – kvalifikační zkoušky vykonavatele exekutora. § 2.

⁵⁸ KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti* (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C.H. BECK, 2010. ISBN 978-80-7400-179-6. s. 77.

s následkem, který v konečném důsledku nastal, a to provádění exekuce nezákonným způsobem, a to i psychickým nátlakem na třetí osoby.“

„Řízení, jakož i odpovědnost za řádný chod úřadu, v sobě zcela logicky zahrnuje i kontrolu nad tím, jak jsou řídicí akty naplňovány; pokud kárně obviněná tvrdí, že nezanedbala svoji povinnost vyplývající z § 13 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, neboť vydala vnitřní předpisy, kterými se měli zaměstnanci řídit, nemůže být ve své obhajobě úspěšná. Řízení exekutorského úřadu v sobě zahrnuje nikoli pouze vydání řídicích aktů, ale rovněž proces přijímání vhodných zaměstnanců na jednotlivé pozice, jejich zaškolení, neustálý dohled a kontrolu nad jejich postupy (viz též čl. 11 odst. 3 Pravidel profesionální etiky a pravidel soutěže soudních exekutorů).“⁵⁹

Exekutorka např. nesdělila vykonavateli, že u povinné existují věci vyloučené ze soupisu majetku. Tento je pak při mobiliární exekuci sepsal znovu, i přes to, že rodiče povinné již uhradily celou dlužnou částku. Exekutorka dále nedostatečnou kontrolou svých zaměstnanců umožnila provádění mobiliárních exekucí, které byly vedeny pod nátlakem či vydíráním. Za tato pochybení jí byla uložena dosud nejvyšší pokuta, a to 2.000.000 Kč. Zrušení tohoto rozhodnutí se nedomohla ani u Ústavního soudu.⁶⁰

⁵⁹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. května 2013, sp. zn. 15 Kse 9/2012 - 137

⁶⁰ Exekutorka neuspěla s ústavní stížností proti rekordní pokutě - Deník.cz. *Deník.cz - informace, které jsou vám nejbliž* [online]. Copyright © [cit. 16.02.2021]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/plzensky-kraj/exekutorka-neuspela-s-ustavni-stiznosti-proti-rekordni-pokute-20130926.html>

4. Exekuční řízení

Exekuční řízení obsahuje několik fází od zahájení, přes samotný průběh až po zastavení či ukončení.

Jeho podoba a průběh se s postupem času a díky několika novelám exekučního řádu měnily. V současné době je již více než 50 novel, které postupně změnily, ale především zbytečně ztížily celé exekuční řízení. Níže tedy uvedu základní výčet nejzásadnějších legislativních změn.

4.1. Legislativní vývoj exekučního práva od roku 2001

Jak již bylo popsáno výše, velké množství novelizací způsobuje exekutorům při výkonu jejich činnosti značné obtíže. Legislativní úprava exekucí je turbulentní, což způsobuje složitost celého řízení, které je pak náročné nejen pro soudní exekutory, ale i pro ostatní účastníky řízení. V každém řízení je třeba postupovat individuálně, protože je třeba zvážit, podle které právní úpravy se bude postupovat.

„Novely obvykle nepomáhají, vedou jenom ke komplikacím. Navíc v exekucích, kde pracujeme se starými spisy, novely způsobují, že často nevíme, jakou úpravu máme aplikovat, takže novely skutečně nikterak ve svém komplexu přínosné nejsou.“⁶¹

V některých bodech si judikatura doslova protiřečí a metodika Ministerstva spravedlnosti je k této problematice minimální.⁶² Tyto nedostatky se snaží opravit Právní a legislativní komise Exekutorské komory, která provádí výkladová stanoviska k jednotlivým problematickým aspektům.⁶³ Bohužel se však čím dál častěji stává, že dohledové orgány místo analýzy právního problému a přípravy patřičné metodiky, podají raději kárnou žalobu na exekutora a spoléhají, že Nejvyšší správní soud problematiku vyloží a ostatní exekutoři tomu následně svoji činnost přizpůsobí.

⁶¹ Novelizace exekučního práva a profese exekutora. *Exekutorská komora České republiky* [online]. Copyright © [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://ekcr.cz/admin/priloha//2019-04-Komornilisty.pdf>

⁶² Metodická činnost – Exekuce. *Exekuce – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2021 [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/metodicka-cinnost/>

⁶³ Exekutorská komora České republiky. *Exekutorská komora České republiky* [online]. Copyright © 2009 [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/organy-komory/601-organy-exekutorske-komory-ceske-republiky>

V rámci tzv. malé novely, zákon č. 347/2007 Sb., vznikl institut vykonavatele soudního exekutora, kterému byli svěřeny pravomoci původně příslušící soudnímu vykonavateli. Touto novelou byly posíleny pravomoci exekutorů a zároveň ministerstvo spravedlnosti získalo větší dohled nad jejich činností. Rozšířena byla také úprava doručování oznámení o upuštění od exekuce nebo zastavení exekuce.⁶⁴

Další novela, která převedla na exekutory pravomoci, které předtím připadaly pouze soudům prvního stupně, přišla se zákonem č. 183/2009 Sb. Zároveň však řešení kárných řízení přešlo z Exekutorské komory na Nejvyšší správní soud, čímž byla zrušena kárná komise komory. Posíleny byly také pravomoci ministerstva spravedlnosti, které nově mohlo zrušit usnesení, rozhodnutí nebo jiné opatření komory v případě, že u těchto aktů zjistí rozpor se zákonem nebo jiným právním předpisem. Jmenování soudních exekutorů do úřadu i jejich odvolání smí provádět pouze ministr spravedlnosti bez účasti Exekutorské komory. Dohled nad činností soudních exekutorů byl svěřen nejen ministerstvu spravedlnosti, ale také předsedovi okresního soudu, do jehož obvodu byl exekutor jmenován.⁶⁵

Další administrativní zátěž přinesly změny obsažené ve vyhlášce 366/2009 Sb., která obsahuje podmínky pro vklad do evidence dražebních vyhlášek, zkrácení lhůt pro zápis a vklad údajů, ale na druhou stranu snížily sazbu odměny Komoře za poskytnutí elektronických údajů z evidence.⁶⁶

Jednu z největších změn přinesla tzv. velká novela z roku 2012, která určuje působnost soudů v oblasti výkonu rozhodnutí, kdy již soudy nenařizují a neprovádějí výkon rozhodnutí ve věcech daňové a správní exekuce. Do konce roku 2012 si správní orgány mohly vybrat, zda exekuci provedou sami, prostřednictvím soudního výkonu rozhodnutí nebo prostřednictvím soudního exekutora. Od počátku roku 2013 mohou být exekuční tituly plynoucí z daňového nebo správního řízení vykonány pouze správním orgánem nebo soudním exekutorem. Stovky takových spisů měly být soudy rovnoměrně rozděleny mezi soudní exekutory. Oprávněný měl možnost do dvou měsíců od předání spisu požádat o změnu exekutora. To způsobilo, že se spousta spisů musela soudům

⁶⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 347/2007 Sb. str. 6.

⁶⁵ Zákon č. 183/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 7/2009 Sb.

⁶⁶ Vyhláška č. 366/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí, ve znění vyhlášky č. 426/2008 Sb.

vracet a systém rovnoměrného rozdělení byl zcela narušen. Výdaje na vrácení takových spisů soudu exekutorům nikdo neuhradil. Ještě bizarnější situace nastala v případě předávání spisů, kdy každý soud si mohl stanovit vlastní podmínky pro předání spisu. Některé soudy poslaly spisy poštou, jiné je doručily prostřednictvím pověřené osoby, ale některé trvaly na osobním převzetí spisu v budově soudu, což v praxi znamenalo cestu i několika set kilometrů z exekutorského úřadu na soud a zpět. Další administrativní zátěž nastala v oblasti zasílání výzev povinnému a řešení při volbě způsobu exekuce u předaných spisů.⁶⁷

Jistou změnu přinesla také vyhláška č. 491/2012 Sb., která změnila úpravu zejména v oblasti součinnosti třetích osob, nákladů exekuce a nákladů oprávněného, doručování písemností exekutora a postup exekutora při exekuční a další činnosti. Nově je zařazena úprava dražby nemovitosti provedená elektronicky.⁶⁸

Zásah do činnosti exekutora vnesla i novela z roku 2015, která zavedla další výčet povinností. Exekutor musí o průběhu prohlídky bytu a jiných místností pořádit zvukově obrazový záznam a poučit před zahájením prohlídky přítomné osoby o této povinnosti. Dále pak nesmí provést prodej nemovitosti, pokud má povinný v dané nemovitosti trvalé bydliště a výše jeho pohledávky nepřesahuje 30.000 Kč. Tato podmínka však neplatí, pokud se jedná o pohledávku výživného nebo náhradu újmy způsobenou poškozenému ublížením na zdraví či trestným činem. Změnila také oblast srážek ze mzdy, kdy tyto je možné provést i na dohodách o provedení práce či z výsluhových příplatků. Upravila také seznam věcí, které nelze zahrnout do výkonu rozhodnutí, kdy byl doplněn výčet takových věcí. Ministerstvu spravedlnosti umožnila větší zásah v oblasti dohledu nad exekuční činností a v rámci nakládání s prostředky na zvláštním účtu. Ministerstvo může vstoupit do prostor exekutorského úřadu bez předchozího oznámení. Poslední změnou bylo stanovení závazného pořadí způsobu provedení exekuce, kdy exekutor nejprve musí zvolit obstavení bankovních účtů, dále provedení srážek ze mzdy a teprve poté

⁶⁷ Novela čl. II zákona č. 396/2012 Sb., občanského | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírka zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 18.02.2021]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/novela-cl-ii-zakona-c-3962012-sb-obcanskeho-soudniho-radu-kazuisticky-92402.html>

⁶⁸ Vyhláška č. 491/2012 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, ve znění vyhlášky č. 463/2009 Sb.

bude moci přikročit k prodeji movitých a nemovitých věcí; toto pořadí nemusí být dodrženo, pokud s tím povinný souhlasí.⁶⁹

„A v tu chvíli se opět ukázalo, že exekutorské úřady agendu zvládají, ale kdo ji nezvládá, byly zase soudy. Proto se přistoupilo k další novelizaci a 1. 1. 2013 se v podstatě zrušila dvojkolejnost, protože na soudech jako výkony rozhodnutí zůstalo jen minimum věcí. Zároveň se na exekutory přenesly další pravomoci a zase, abych byla poctivá, bez jakékoliv finanční kompenzace.“⁷⁰

Jednou z nejaktuálnějších novel je zákon č. 38/2021 Sb., který vejde v účinnost 1. 4. 2021 a který do občanského soudního řádu zařazuje právní úpravu chráněného účtu a mění již platnou úpravu ochrany peněžních prostředků až do výše trojnásobku životního minima. Na základě této novely vzniká bankám povinnost uvolnit nejprve jedenkrát nejvýše dvojnásobek životního minima a později jedenkrát nejvýše čtyřnásobek životního minima v případě obstavení účtu povinného a nemožnosti úhrady základních životních potřeb povinného a jeho rodiny. Novela má za cíl řešení neoprávněných exekucí na účet povinného a snížení zátěže zaměstnavatelů.⁷¹

Za nejvýznamnější pokus o změnu exekučního řádu považuji návrh na zavedení místní příslušnosti soudních exekutorů z doby působení ministra spravedlnosti Roberta Pelikána. Tato novela měla mimo jiné přinést nápad exekucí soudním exekutorům v lokalitě, kde má povinný trvalé bydliště, což by nejen ušetřilo obrovskou část nákladů exekuce, ale tento systém by postupně vyústil v systém jeden dlužník jeden exekutor. Navíc by zajistila transparentnější fungování exekutorských úřadů, které by posílilo jejich nestrannost a nezávislost a přetrhalo „podnikatelské“ vazby na věřitele. Více se této problematice budu

⁶⁹ zákon č. 164/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁰ Novela exekučního práva a profese exekutora. *Exekutorská komora České republiky* [online]. Copyright © [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://ekcr.cz/admin/priloha//2019-04-Komornilisty.pdf>

⁷¹ Zákon č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů.

věnovat v závěru své práce. Tento návrh však byl v září 2020 ústavně právním výborem odmítnut.⁷²

I přes to, že okolní státy jsou v otázce řešení soudních exekucí mnohem dále a snaží se práci exekutorů a výkon rozhodnutí co nejvíce usnadnit a zrychlit, naše novelizace exekučního řádu fungují přesně naopak. S každou další novelou exekutorům pouze přibývá další náročná administrativní činnost. Ti pak místo efektivního vymáhání stráví spousty hodin administrativními úkony. Tuto situaci například ve svém článku shrnul JUDr. Ing. Martin Štika. „*Je nezpochybnitelnou skutečností, že exekuční prostředí i přes aplikaci více jak 45 novel, je stále vnímáno jako systém nepřátelský a negativní. Pouze zavedení krajské místní příslušnosti, kterou nelze vnímat jinak než jako nastolení tzv. systémovosti, pozitivně ovlivní aplikaci všech dalších opatření.*

Proč se české legislativní snahy v oblasti soudních exekucí snaží až urputným způsobem jít proti trendu vyspělých evropských kultur? Měly by sledovat cestu lehkosti, terminologické elegance, jednoznačného a srozumitelného výkladu, namísto vytváření těžkopádných, vágních a rozsáhlých právních norem.“⁷³

4.2. Předpoklady exekučního řízení

Základním předpokladem pro exekuční řízení je samotná existence exekučního titulu. Bez něj ani v případě, že prokazatelně existuje pohledávka vůči třetí osobě není možné exekuční řízení zahájit.

Exekuční titul je spojením řízení nalézacího a exekučního, kdy z řízení nalézacího vzejde uložení povinnosti, kterou dlužník nesplnil dobrovolně a toto splnění povinnosti přejde do řízení exekučního, v rámci kterého je uložena povinnost vymožena.

Exekuční titul prokazuje oprávněnost věřitele vůči dlužníkovi, je ve formě rozhodnutí nebo veřejné listiny a ukládá dlužníkovi různé povinnosti k plnění.

⁷² Návrhy na místní příslušnost exekutorů sněmovní výbor odmítl. *Právní prostor* [online]. Copyright © 1999 [cit. 18.02.2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/aktuality/navrh-y-na-mistni-prislusnost-exekutoru-snemovni-vybor-odmitl>

⁷³ Sněhulák – věc obživlá (zn. hledá se exekutor) - Česká justice. *Česká justice - nejpřehlednější průvodce českou justicí* [online]. Copyright © 2020 Všechna práva vyhrazena [cit. 18.02.2021]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/blog/snehulak-vec-obzivla-zn-hleda-se-exekutor/>

Náležitosti exekučního titulu jsou určeny § 38 exekučního řádu a jedná se především o formální a materiální stránku titulu. Formální stránkou je vykonatelnost daného rozhodnutí, která stanovuje, v jaké lhůtě musí být splněna uložená povinnost. Mezi materiální náležitosti patří určitost titulu ohledně identifikace, přesné vymezení účastníků (oprávněný a povinný), předmět, rozsah a způsob plnění, lhůty ke splnění určené povinnosti a potvrzení o vykonatelnosti titulu.⁷⁴

4.2.1. Rozhodnutí vyplývající z občanského soudního řízení

Občanské soudní řízení začíná podáním žaloby a končí vydáním rozsudku, ve kterém je stanoveno, že dlužník musí splnit peněžitou nebo jinou než peněžitou povinnost. Další možností je podání návrhu na vydání platebního rozkazu, elektronického platebního rozkazu či evropského platebního rozkazu, jejichž definice jsou upraveny v § 172–174 b) občanského soudního řádu.

Dále pak může být exekučním titulem také směnečný platební rozkaz, který vzniká na základě závazkového vztahu na základě směnky a je upraven § 175 občanského soudního řádu.

Poslední možností je vykonatelné rozhodnutí soudu nebo soudního exekutora, pokud je v něm přiznáno právo či přikázána povinnost. Může se jednat například o usnesení o zastavení exekuce, ve kterém byla přiznána náhrada nákladů exekuce vůči účastníkovi exekučního řízení.⁷⁵

4.2.2. Rozhodnutí v rámci trestního řízení

V rámci trestního řízení se jedná především o rozhodnutí dle § 121 písm. a) a § 152-156 trestního řádu⁷⁶, kdy v rámci rozhodnutí o vině soud určí ve výroku také náhradu škody nebo nemajetkové újmy, či náhradu nákladů trestního řízení.⁷⁷

⁷⁴ GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce v současné právní praxi: podle stavu k 1.1.2000*. 3. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2000. ISBN 80-7201-214-2. s. 45.

⁷⁵ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 60-61.

⁷⁶ Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním.

⁷⁷ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 61.

4.2.3. Rozhodčí nález

Spory je také možné řešit mimosoudně prostřednictvím nezávislých a nestranných rozhodců v rámci rozhodčího řízení. Za největší výhody této alternativy je považována jeho rychlost a podstatně nižší náklady než u klasického soudního řízení.

Rozhodčí řízení na základě zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, je možné rozhodovat veškeré spory majetkové povahy. Výjimkou jsou však spory vzniklé na základě incidenčních sporů nebo v souvislosti s výkonem rozhodnutí, pokud se na tom strany předem nedohodly. Od 1. 12. 2016 je také nemožné uzavřít platnou rozhodčí smlouvu v obchodním styku se spotřebitelem.⁷⁸

Podkladem pro zahájení rozhodčího řízení bývají především rozhodčí doložky, o jejichž platnosti, nebo spíše neplatnosti se vedou široké diskuze. Právě z důvodu neplatnosti některých rozhodčích doložek musela být velká část exekučních i insolvenčních řízení zastavena, neboť nesplňovaly podmínku přesného určení rozhodce případného sporu nebo při jeho výběru byla jedna ze stran znevýhodněna.⁷⁹

4.2.4. Zápis notáře a exekutora s doložkou vykonatelnosti

Tato forma zápisů představuje velmi efektivní možnost vzniku exekučního titulu, jelikož už první den po splatnosti je možné na základě tohoto zápisu podat exekuční návrh. Tím je možné se vyhnout klasickému a zdlouhavému soudnímu řízení.

Podmínkou vzniku takového zápisu je však aktivní součinnost souhlas dlužníka k sepsání takového zápisu, kde dobrovolně vyjádří souhlas s plněním smluvené povinnosti. Dohoda obsahuje popsání skutečnosti, ze které vznikl dluh,

⁷⁸ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 61.

⁷⁹ Částečná neplatnost rozhodčí doložky | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírká zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ [cit. 18.02.2021]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/castecna-neplatnost-rozhodci-dolozky-110973.html>

strany si musí sjednat povinnost, rozsah a dobu plnění. Notář o takové dohodě sepíše zápis a tento se stává exekučním titulem.⁸⁰

Na základě novely exekučního řádu zák. č. 396/2012 Sb., byla soudním exekutorům odebrána možnost k sepisování exekutorských zápisů se svolením k vykonatelnosti. Zápisy sepsané do té doby však zůstávají exekučním titulem i nadále. Názor na odebrání této části agendy jsem již uvedla dříve ve své práci a v tomto případě se zcela ztotožňuji s názorem soudního exekutora JUDr. Ing. Martina Štíky, který konstatoval: „*Dále, pokud se zaměřím, alespoň z mé zkušenosti, na flexibilitu nebo dostupnost notářů v otázce sepisu notářských zápisů, vždy byla podstatně nižší než u exekutorů, což pro samotného žadatele často představovalo rozhodující kritérium volby ve prospěch exekutorského zápisu. Domnívám se, že zavedení exkluzivity notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti ještě posílilo větší míru neflexibility při sepisování těchto zápisů samotnými notáři.*“⁸¹

4.2.5. Rozhodnutí orgánů veřejné moci

Další formou exekučního titulu mohou být i rozhodnutí správních orgánů, která byla vydána dle správního řádu nebo rozhodnutí, která jsou vykonatelná dle § 175 odst. 1 daňového řádu.⁸²

Velmi často také exekuční titul vzniká na základě platebního výměru zdravotní pojišťovny nebo platebního výměru a výkazu nedoplatků vydaných Českou správou sociálního zabezpečení.⁸³ Oporu pro toto tvrzení můžeme nalézt například v Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. března 2006, sp. zn. 20 Cdo 2016/2005.

⁸⁰ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 62.

⁸¹ ŠTIKA, Martin. Exekutorské zápisy pohledem současné právní úpravy. *Komorní listy*. 2015, č.4.

⁸² Zákon č. 280/2009 Sb., zákon daňový řád

⁸³ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s.63.

4.3. Subjekty exekučního řízení

Procesní subjekty exekučního řízení jsou základním stavebním kamenem celého exekučního řízení a dělí se do dvou základních skupin. První skupina se podílí na rozhodovací činnosti soudu a spadá do ní např. exekuční soud, soudní exekutor, insolvenční správce, notář, ale také soudní znalec nebo tlumočník. Do druhé skupiny pak řadíme účastníky řízení, kteří jsou nadáni procesními právy a povinnostmi.

4.3.1. Exekuční soud

V první řadě je potřeba určit věcnou příslušnost, která je dána ust. § 45 odst. 1 exekučního řádu, který jasně stanovuje, že v prvním stupni je věcně příslušný okresní soud. Odvolacím soudem pro rozhodnutí exekutora je pak věcně příslušný krajský soud, a to dle § 55 odst. 2 exekučního řádu.

Místní příslušnost je upravena podle § 45 odst. 2 exekučního řádu a je vázána na povinného. Pokud je povinným fyzická osoba, je místně příslušným exekučním soudem soud, ve kterém má povinný místo trvalého pobytu. U cizince se místní příslušnost soudu určuje podle místa pobytu na území České republiky. Pokud povinný nemá trvalý pobyt ani určené místo pobytu, určuje se místní příslušnost podle obvodu, v němž má povinný majetek. U právnických osob se místní příslušnost určí podle adresy sídla a pokud je sídlo mimo území České republiky, podle obvodu, ve kterém má společnost majetek.

Hlavními činnostmi exekučního soudu je vydání pověření na základě § 43 odst. 3 exekučního řádu, má oprávnění rozhodnout o návrhu na odklad exekuce, kterému nevyhověl soudní exekutor, rozhoduje o návrzích na zastavení exekuce, posuzuje a rozhoduje námitky proti příkazu k úhradě nákladů exekuce a předseda exekučního soudu je také kárným žalobcem proti soudnímu exekutorovi, koncipientovi nebo zástupci exekutora.⁸⁴

⁸⁴ Tamtéž, s. 66-67.

4.3.2. Oprávněný

Za osobu oprávněnou v exekučním řízení můžeme označit toho, komu plynou práva z exekučního titulu a je označen v exekučním návrhu.⁸⁵

Exekuční řízení je možné zahájit vždy jen na základě návrhu oprávněného a je také dosud v jeho pravomoci, aby si sám vybral, kterému soudnímu exekutorovi vymáhání své pohledávky svěří.

Po oprávněném může soudní exekutor žádat zálohu na náklady exekuce, výjimku však tvoří exekuce k vymožení výživného nezletilého dítěte. Oprávněný také může hradit náklady exekuce, pokud se v budoucnu ukáže, že exekuce byla neúspěšná a v případě, kdy dojde k jejímu zastavení z důvodu návrhu oprávněného.⁸⁶

4.3.3. Povinný

Osobou povinného myslíme toho, komu je exekučním titulem stanoveno splnění povinnosti a je za povinného označen v exekučním návrhu.⁸⁷ Jeho povinností je splnit nejen povinnost určenou exekučním titulem, ale také uhradit náklady exekuce.⁸⁸

Jak pro oprávněného, tak pro povinného platí několik společných zásad. Tou první je, že musí splnit podmínku občanského soudního řízení, kterou je především právní osobnost, jejíž absence by mohla znamenat zastavení exekučního řízení. Na obou stranách je pak možné společenství účastníků, avšak toto musí vycházet již ze samotného exekučního titulu, který přiznává právo nebo určuje povinnost vícero osobám.⁸⁹ Účastníci jsou dále povinni se soudním exekutorem spolupracovat, což je dáno ust. § 50 exekučního řádu. Na základě ust. § 44 odst. 2

⁸⁵ Tamtéž, s. 68.

⁸⁶ Základy exekučního řízení | BusinessInfo.cz. *BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Copyright © 1997 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/zaklady-exekucniho-rizeni/>

⁸⁷ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 67.

⁸⁸ Exekutorský úřad se sídlem ve Zdíkově. *Exekutorský úřad se sídlem ve Zdíkově* [online]. Copyright © 2018 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <http://www.exekutor-prachatice.cz/opravneny.php>

⁸⁹ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 68.

o.s.ř. a ust. § 52 odst. 1 exekučního řádu mohou všichni účastníci nahlížet do exekutorského spisu.

Dle ust. § 20 odst. 1 o.s.ř. může účastník samostatně jednat v takovém rozsahu, v jakém je svéprávný. Pokud je procesní způsobilost nějakým způsobem omezena, dochází k nedostatku podmínky řízení, kterou je možné odstranit, a to například ustanovením opatrovníka. Občanský soudní řád určuje, kdo je oprávněn jednat za právnickou osobu, a to zejména v ust. § 21, dále pak kdo může v řízení zastupovat obec nebo stát. Účastník se dále může nechat v řízení zastupovat, a to zejména advokátem na základě plné moci, či jiným soudním exekutorem, který nebyl pro výkon dané exekuce pověřen.⁹⁰

4.3.4. Manžel povinného

Účastníkem v exekučním řízení může být na základě ust. § 36 exekučního řádu také manžel povinného, pokud je v rámci exekuce postižen i jeho majetek nebo majetek ve společném jmění manželů. Účastníkem se však stává až v momentě, kdy je vydán exekuční příkaz a existuje předpoklad, že majetek postižený tímto příkazem může spadat do SJM. Od tohoto momentu soudní exekutor doručuje vydaná usnesení také manželovi a tento proti nim může podávat opravné prostředky, ale pouze v části, která se týká společného majetku.⁹¹

4.3.5. Soudní exekutor a další osoby jako účastníci exekučního řízení

I soudní exekutor se může stát účastníkem exekučního řízení, a to v momentě, kdy jiný soudní exekutor nebo soud bude rozhodovat o nároku na hotové výdaje nebo odměnu soudního exekutora.

Za další osoby účastníci se exekučního řízení můžeme považovat plátce mzdy povinného, dlužníka povinného, spoluvlastníky exekuoovaných věcí, ale i peněžní ústavy. Tito sice nemají stejná procesní práva jako oprávněný nebo povinný, ale je u nich také vyžadována podmínka právní osobnosti.⁹²

⁹⁰ Tamtéž, s. 69.

⁹¹ Tamtéž, s. 69.

⁹² Tamtéž, s. 70.

4.4. Průběh soudní exekuce

Exekuční řízení je se zahajuje dnem doručení exekučního návrhu soudnímu exekutorovi. Pokud takový návrh neobsahuje žádné vady, má exekutor lhůtu 15 dní od doručení návrhu, aby požádal exekuční soud o pověření a nařízení exekuce. Tato žádost je podávána elektronicky prostřednictvím aplikace.

Pokud jsou splněny všechny zákonné předpoklady stanovené především ust. § 11 písm. g zákona o vyšších soudních úřednících,⁹³ do 15 dnů od podání žádosti soud vydá pověření, které má povahu opatření soudu. Protože se jedná o opatření a ne rozhodnutí, soud o tomto informuje pouze soudního exekutora, nikoliv účastníky řízení. V tomto momentě tedy povinný neví, že je exekuční řízení zahájeno.

4.4.1. Zjišťování a zajišťování majetku

Teprve po vyrozumění o pověření může začít soudní exekutor zjišťovat komplexní informace o dlužníkovi. Do vydání pověření může zjistit jen takové informace, které jsou mu dostupné z veřejných zdrojů. Stejná pravidla platí i pro zajišťování majetku povinného.

Tyto informace získává od subjektů povinných k poskytnutí součinnosti, jejichž taxativní výčet je uveden v ust. § 33 exekučního řádu. Jedná se zejména o informace Policie České republiky, finanční ústavy, pojišťovny, zdravotní pojišťovny, úřad práce a Českou správu sociálního zabezpečení. Užitečné mohou být informace od provozovatelů poštovních služeb, na základě kterých exekutor zjistí, kde si povinný přebírá poštu. Oslovené subjekty mají povinnost soudnímu exekutorovi sdělit na jeho písemnou žádost veškeré informace, které jsou jim z jejich úřední či obchodní činnosti známy.⁹⁴

Na základě takto získaných informací si exekutor vypracuje profil dlužníka, ze kterého ví, zda je povinný zaměstnaný a v jaké společnosti, či je OSVČ nebo

⁹³ Zákon č. 121/2008 Sb., zákon o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů

⁹⁴ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 91.

osoba bez příjmu. Dále pak většinou získá telefonní kontakt a adresu, na které by se povinný mohl zdržovat. Má informace o tom, jestli disponuje finančnímu prostředky na bankovních účtech či spořeních a zda vlastní nemovitosti či vozidla. Díky těmto informacím se podstatně zvyšuje šance povinného najít a exekuci provést.

Exekutor může po zjištění těchto informací předběžně zajistit majetek povinného, a to buď finanční prostředky na bankovních účtech nebo zajištěním nemovité věci povinného. Do konce třicetidenní lhůty pro splnění vymáhané povinnosti však nemůže exekuci provést.⁹⁵

V této fázi povinný stále neví, že proti němu probíhá exekuční řízení. Systém je takto nastaven především proto, aby nezačal úmyslně svůj majetek převádět na jiné osoby či se ho zbavovat.

4.4.2. Vyrozumění o zahájení exekuce

Prvním momentem, kdy se povinný dozví o probíhajícím exekučním řízení, je obdržení vyrozumění o zahájení exekuce. Jedná se o základní dokument, kterým jsou účastníci řízení a další subjekty informováni a poučeni. Tento dokument musí obsahovat označení exekučního soudu, označení soudního exekutora a spisové značky dané exekuce, označení exekučního titulu a orgánu, který jej vydal, označení oprávněného a povinného, označení povinnosti, která má být v exekuci vymožena, označení povinnosti k úhradě nákladů oprávněného a nákladů exekuce a datum vydání pověření.

Dále je pak uveden i výčet poučení o právech a povinnostech účastníků řízení. Mezi ty nejdůležitější patří generální inhibitorium, tedy zákaz povinného nakládat s veškerým svým majetkem, a to včetně toho, který spadá do SJM. Tento zákaz se nevztahuje na běžnou obchodní a provozní činnost a uspokojení základních potřeb svých a pro osoby, na něž má povinný vyživovací povinnost. Veškerá další právní jednání spojená s tímto majetkem jsou považována za neplatná, pokud není exekutorem, oprávněným nebo přihlášeným věřitelem

⁹⁵ Popis exekučního řízení a jeho institutů – Exekuce. *Exekuce – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2021 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/popis-exekucniho-rizeni-a-jeho-institutu/>

vznesena námitka neplatnosti. Pokud je exekucí postižen jen konkrétní a jasně určený majetek, hovoříme o speciálním inhibitoriu.

Specifickým zákazem nakládání s majetkem je pak arrestatorium, které zakazuje dlužníkovi povinného nakládat s pohledávkou povinného v celém rozsahu vymáhané částky. Tento případ nastává zejména pokud je přikázána pohledávka z účtu povinného ve vztahu k peněžnímu ústavu nebo v případě plátce mzdy, který deponuje srážky ze mzdy povinného.

Účastníci jsou také poučeni o právu podat námitku podjatosti nebo návrh na odklad či zastavení exekuce.⁹⁶

4.4.3. Výzva ke splnění vymáhané povinnosti

Poté, co je povinný informován o existenci exekučního řízení a je náležitě informován o svých procesních právech a povinnostech, je vyzván, aby splnil vymáhanou povinnost.

Výzva obsahuje vyčíslení vymáhaného nároku a zálohu na snížené náklady exekuce. Zároveň je zde povinný informován, že pokud splní vymáhanou povinnost a zaplatí zálohu na snížené náklady exekuce do 30 dnů, bude okamžitě vydán příkaz k úhradě nákladů exekuce. Právní mocí tohoto příkazu bude exekuce provedena a tím zanikne také zákaz nakládání s jeho majetkem. Tím má povinný možnost výrazně ušetřit. Bohužel i přes to tuto možnost většina povinných nevyužije.⁹⁷

4.4.4. Exekuční příkaz a provedení exekuce

Pokud marně uplyne třiceti denní lhůta pro splnění vymáhané povinnosti, je potřeba provést exekuci. V souladu se zásadami exekučního řádu je třeba exekuci provést rychle a účelně, ale dbát při tom na ochranu práv účastníků i třetích osob.

⁹⁶ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 82-87.

⁹⁷ Vyrozumění o zahájení exekuce a výzva ke splnění vymáhané povinnosti – Exekuce. *Exekuce – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2021 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/vyrozumeni-o-zahajeni-exekuce-a-vyzva-ke-splneni-vymahane-povinnosti/>

Známkou rychlosti je, v jakém časovém úseku exekutor dokáže zjistit informace o povinném a jeho majetku od třetích osob. Míru účelnosti je pak možné posuzovat podle způsobu, který byl pro vymožení povinnosti zvolen.

Oba tyto faktory pak mohou vyústit v to, že kvůli zdlouhavosti a neefektivní práci exekutora je majetek povinného obstaven či exekuván jinými exekutory a on tak skončí několikátý v pořadí. Především pak pokud nebude při vymáhání povinnosti úspěšný, povinný příště vybere pro pověření exekucí některého z jeho kolegů.

K postižení majetku povinného dochází vydáním exekučního příkazu, neboli rozhodnutím exekutora, ve kterém je určen způsob provedení exekuce. Tuto volbu ovlivňuje druh povinnosti, která má být vymožena a informace o povinném získané od třetích osob.

Aby mohl být příkaz vydán, je nezbytné, aby byla exekuce zapsána do rejstříku zahájených exekucí, který spravuje Exekutorská komora.⁹⁸ Exekuce je zapsána prostřednictvím doložky provedení exekuce.

Soudní exekutor by měl vybrat takový způsob provedení exekuce, který není v zjevném nepoměru k výši závazku.⁹⁹ Zároveň je potřeba dodržet hierarchii způsobů provedení exekuce, která je určena v následujícím pořadí: přikázání pohledávky z účtu, srážka ze mzdy a z jiných příjmů, prodej movitých věcí, prodej nemovitých věcí a až poté případně jiné způsoby provedení exekuce.¹⁰⁰ Pokud nestačí k provedení exekuce jeden způsob, může exekutor využít všechny povolené způsoby, a to buď postupně, nebo i současně.

Aby mohla být exekuce provedena, je nezbytné, aby exekuční příkaz nabyl právní moci. Jelikož proti němu není přípustný opravný prostředek, právní moc nastává okamžikem doručení poslednímu účastníkovi řízení.

Za provedení exekuce označujeme nezvratný krok proti majetku povinného, na který byl vydán exekuční příkaz. Prostředky povinného, který byly do té doby na základě exekučního příkazu deponovány buď u finančního ústavu, nebo u plátce

⁹⁸ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 97-99.

⁹⁹ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5. s. 36.

¹⁰⁰ Popis exekučního řízení a jeho institutů – Exekuce. *Exekuce – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2021 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/popis-exekucniho-rizeni-a-jeho-institutu/>

mzdy, tak mohou být exekutorovi po doložení doložky provedení exekuce zapsané v rejstříku zahájených exekucí, exekučního příkazu a příkazu k úhradě nákladů exekuce, které nabyly právní moci, vyplaceny.¹⁰¹

Vymožené plnění je zpravidla vyplaceno soudnímu exekutorovi. Ten je pak povinen do třiceti dnů od vymožení celé pohledávky odečíst z částky své náklady a vyplatit je oprávněnému. To samé platí i v případě vymožení částečného plnění, pokud vymožená částka převyšuje 1000 Kč.¹⁰²

Soudní exekutor je povinen veškeré vymožené prostředky vést na zvláštním účtu, se kterým jsou oprávněni disponovat kromě soudního exekutora také jeho zástupce a nově jmenovaný exekutor v tomtéž úřadu. Vymožená plnění jsou na tento účet připisována pod variabilním symbolem odpovídajícím spisové značce exekuce.¹⁰³

4.4.5. Skončení exekuce

Za ukončení exekuce jsou považovány momenty, kdy je splněna vymáhaná povinnost včetně nákladů exekuce a nákladů oprávněného, pokud povinný splnil vymáhanou povinnost do třiceti dnů od doručení výzvy ke splnění povinnosti nebo pokud bylo rozhodnuto o zastavení exekučního řízení.

Poté je povinností soudního exekutora zaslat oznámení o skončení exekuce všem osobám a orgánům, které ve svých seznamech vedou informaci o této exekuci. Zároveň musí být obeznámeny také všechny osoby, kterým byla v rámci exekuce uložena nějaká povinnost. Tyto osoby pak musí tzv. odblokovat majetek povinného, který je od toho momentu oprávněn se svým majetkem opět nakládat.

Skončení exekuce exekutor také uvede do rejstříku zahájených exekucí a dle ust. § 125 exekučního řádu a ust. § 3 vyhlášky č. 329/2008 Sb. také do centrální evidence exekucí.¹⁰⁴

¹⁰¹ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 102-103.

¹⁰² Tamtéž, s. 113.

¹⁰³ Tamtéž, s. 114.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 115.

4.5. Způsoby provedení exekuce

Aby exekutor mohl efektivně vymoci předmětnou pohledávku, musí vybrat vhodný a účelný způsob exekuce. V tomto momentě není nikterak vázán návrhem oprávněného, jako je to při výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu, čímž se zcela naplňuje zásada oficiality.

Je však nezbytné, aby dbal ochrany práv povinného a zvolil způsob, který je výši pohledávky přiměřený a aby postupoval podle hierarchie způsobů určené exekučním řádem.¹⁰⁵

Veškeré způsoby provedení exekuce jsou taxativně popsány v ust. § 59 exekučního řádu.

První odstavec určuje způsoby, které lze využít pro vymožení peněžité pohledávky, a to formou srážek ze mzdy nebo jiného příjmu, příkázáním pohledávky, prodejem movitých věcí a nemovitostí, postižením závodu, správou nemovité věci nebo pozastavením řidičského oprávnění.

Druhý odstavec určuje způsoby pro provedení exekuce v případě jiné než peněžité povinnosti. V těchto případech je možné využít formu vyklizení, odebrání věci, rozdělení společné věci či provedení práce a výkonu.

Poslední třetí odstavec se věnuje prodeji zástavy pro zajištěnou pohledávku prostřednictvím prodeje zastavených movitých i nemovitých věcí.¹⁰⁶

V následujících podkapitolách se budu věnovat pouze nejvíce používaným způsobům provedení exekuce.

4.5.1. Srážky ze mzdy a z jiných příjmů

Tento způsob exekuce je možné využít pouze v případě, kdy je povinnou fyzická osoba. Oprávněný může být pravidelně uspokojován až už z příjmu

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 155.

¹⁰⁶ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2. s. 437.

povinného, tak z veřejnoprávních zdrojů, jako jsou starobní důchod, stipendium nebo i dávky nemocenského pojištění.¹⁰⁷

Předmětem pohledávky není mzda nebo odměna povinného, která náleží zaměstnanci za provedení práce, ale nárok na její výplatu. Výrok exekučního příkazu musí tedy obsahovat, vůči komu má povinný nárok na výplatu mzdy a tento se pak doručuje povinnému, oprávněnému a plátcí mzdy. Ode dne doručení tak povinný na tu část mzdy, na kterou je vydán exekuční příkaz, ztrácí nárok. Plátcí mzdy je ode dne doručení nařízeno tzv. arrestatorium a je povinen každý měsíc částku určenou exekučním příkazem zdržovat a deponovat na svém účtu. Poté, co je zapsána doložka provedení exekuce v rejstříku zahájených exekucí a exekuční příkaz nabyde právní moci, soudní exekutor je povinen vyrozumět plátce mzdy o těchto skutečnostech. Ten poté deponované prostředky vyplatí exekutorovi nebo po domluvě přímo oprávněnému.¹⁰⁸

Při určení výše částky, kterou je možné povinnému zabavit, je třeba znát hned několik údajů. V první řadě se jedná o čistou mzdu povinného a také jeho rodinný stav a počet vyživovaných osob. Následně se použije tento postup:

„1. Od čisté mzdy odečteme nezabavitelnou částku vypočítanou podle ust. § 278 o.s.ř. a tak stanovíme zbytek čisté mzdy.

2. Porovnáme-li zbytek čisté mzdy podle bodu 1. s částkou, nad kterou se srazí zbytek čisté mzdy bez omezení podle ust. § 279 odst. 3 o.s.ř., zjistíme, zdali je předmětná plně zabavitelná část zbytku čisté mzdy vyšší nebo nižší než zbytek čisté mzdy. Pokud je částka, nad kterou srážíme zbytek čisté mzdy bez omezení, vyšší, tak následuje postup podle bodu 3. V opačném případě, přesahuje-li zbytek čisté mzdy částku, nad kterou srazíme zbytek mzdy bez omezení, následuje postup podle bodu 4.

3. Zbytek čisté mzdy podle bodu 1. zaokrouhlíme směrem dolů na částku dělitelnou třemi.

4. Částka, nad kterou se zbytek mzdy srazí bez omezení, se zaokrouhlí směrem dolů na částku dělitelnou třemi a rozdělí se na třetiny. Rozdíl mezi zbytkem čisté mzdy

¹⁰⁷ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 5., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2008. Vysokoškolské právnické učebnice. ISBN 978-80-7201-726-3. s. 547.

¹⁰⁸ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 165-166.

a částkou, kterou lze srazit bez omezení, tzv. plně zabavitelná část zbytku čisté mzdy, se připočte k druhé třetině zbytku čisté mzdy v rozsahu, který je potřebný k uspokojení přednostních pohledávek, zbývající část se připočte k první třetině.

5. První třetina je určena pro všechny pohledávky a případně pro přednostní pohledávky, pokud k jejich úhradě nepostačuje druhá třetina.

6. Druhá třetina je určena pro přednostní pohledávky.

7. Třetí třetina se vyplatí povinnému.¹⁰⁹

Důležitým faktorem je také pořadí pohledávek. To se u klasických pohledávek určuje dle dne, kdy byl plátcí mzdy doručen exekuční příkaz. Výjimkou jsou tzv. přednostní pohledávky, které se z druhé třetiny mzdy povinného srážejí přednostně, a pokud zbyde místo pro uplatnění i v první třetině, mohou se zařadit pro uspokojení i zde.¹¹⁰

4.5.2. Příkazání pohledávky

Dalším nejčastěji užívaným způsobem provedení exekuce je příkazání pohledávky, které je upraveno v ust. § 303 až 320 občanského soudního řádu a v ust. § 63 až 65 exekučního řádu.

V rámci tohoto institutu se postihují majetková práva povinného za třetí osobou. Způsoby můžeme dělit na příkazání pohledávky z účtu u peněžitého ústavu, příkazání jiných peněžitých pohledávek a příkazání jiných majetkových práv.¹¹¹ Exekuční řád však navíc oproti občanskému soudnímu řádu umožňuje v rámci příkazání pohledávky postihnout také majetková práva z institutu duševního vlastnictví, konkrétně pak patenty, průmyslové vzory nebo ochranné známky.¹¹²

Díky novele z roku 2015 je možné současně postihnout finanční prostředky na účtu manžela povinného, který má u peněžního ústavu. Výše částky je však limitována na maximálně polovinu peněz, které byly na účtu peněžního institutu

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 169-170.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 170.

¹¹¹ *Občanský soudní řád: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-506-0. s. 855.

¹¹² WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 177-178.

ke dni doručení exekučního příkazu. Na základě této novely se způsob přikázání pohledávky z účtu povinného preferuje před všemi ostatními možnými způsoby této kategorie.¹¹³

V praxi pak postup vypadá následovně. Exekutor v exekučním příkazu, který je doručen oprávněnému, povinnému a peněžnímu ústavu specifikuje vymáhanou pohledávku. Pro banku tím začne platit arrestatorium, kdy tyto finanční prostředky zablokuje a neumožní jejich výplatu, a pro povinného inhibitorium, kdy se svými finančními prostředky nesmí nijak nakládat.

Výjimky jsou specifikovány v občanském soudním řádu a povinný tak smí prostředky na bankovním účtu použít v případě potřeby výplaty mezd a platů svým zaměstnancům, pro čerpání dvojnásobku životního minima a pro platbu k úhradě vymáhané povinnosti.¹¹⁴

4.5.3. Exekuce prodejem movitých věcí

Tento způsob exekuce spočívá v principu prodeje a zpeněžení věci povinného, z čehož je následně pohledávka oprávněného uspokojena. K tomuto způsobu se však přistupuje až v momentě, kdy předchozí dvě možnosti nenesly uspokojivý výsledek, jelikož celý způsob je dosti zdlouhavý a nákladný a představuje největší zásah do práv povinného.¹¹⁵

V ust. § 321 exekučního řádu jsou uvedeny předměty, které není možné povinnému zabavit, jako jsou snubní prsteny, zdravotnické potřeby, školní potřeby, běžné oděvní součásti a věci, které povinný nezbytně potřebuje k životu.

Nejvíce efektivní je v rámci tohoto způsobu vymáhání pomocí mobiliární exekuce. Soudní exekutor či jeho vykonavatel sepíše majetek v bytě povinného, do kterého mají oprávnění si nechat zjednat přístup. Za tímto účelem si k součinnosti může exekutor přibrat i Policii České republiky, pokud má o povinném informaci, že je agresivní, nebo pokud se v rámci zjišťování majetku dozví, že je držitelem zbraně.

¹¹³ Tamtéž, s. 178.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 180-181.

¹¹⁵ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. Civilní proces. V Praze: C.H. Beck, 2015. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5. s. 88.

Exekutor nebo vykonavatel na místě sepiše veškerý majetek, který není ze soupisu vyloučen a označí jej čísly. Povinný má možnost doložit listinou, že vybavení domácnosti nebo osobní automobil nejsou v jeho vlastnictví. Pokud tak učiní, jsou tyto věci ze soupisu vyloučeny. Další možností je, že oprávněný může rozhodnout o vyloučení věcí ze soupisu.

O průběhu mobiliární exekuce je pořizován audiovizuální záznam, a to po celou dobu výkonu. Tento je pak součástí exekučního spisu. Exekutor je povinen všechny osoby, které se na místě mobiliární exekuce nacházejí o pořizování takového záznamu obeznámit.

Exekutor má na místě oprávnění zabavit také hotové peníze a cenné papíry a uspokojit z nich pohledávku.

Poslední fází exekuce prodejem věcí je dražba, která spočívá především v sepsání a odhadu celkové částky všech sepsaných věcí, vydání dražební vyhlášky a skutečném provedení dražby. Z vydražené částky je pak oprávněný uspokojen.¹¹⁶

4.5.4. Exekuce prodejem nemovité věci

Za asi nejsložitější a časově nejnáročnější způsob provedení exekuce lze považovat právě exekuci prodejem nemovité věci. Ač jí můžeme považovat za nejvíce efektivní způsob, pro povinného představuje také největší zásah do jeho práv. Z tohoto důvodu by se měl tento způsob provádět až jako poslední z možných způsobů, pokud se nepodaří pohledávku vymoci jinou formou.

Dalším problematickým aspektem je, že většinou na nemovitosti vážnou věcná břemena či zástavní práva a povinný může mít vícero věřitelů, které exekutor nesmí opomenout.

Exekuci prodejem nemovité věci můžeme rozdělit do pěti fází, kdy každá taková fáze je ukončena procesním rozhodnutím soudního exekutora nebo odvolacího soudu. Celý proces se řídí dle občanského soudního řádu, exekučního

¹¹⁶ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 200-219.

řádu a občanského zákoníku. Zakomponována jsou také ustanovení katastrálního zákona a katastrální vyhlášky.¹¹⁷

Celý proces začíná vydáním exekučního příkazu. Následuje druhá fáze, ve které soudní exekutor ustanoví znalce, který ocení danou nemovitost včetně příslušenství cenou obvyklou. Na základě tohoto odhadu soudní exekutor určí cenu dané nemovité věci. Ve třetí fázi probíhá příprava dražebního jednání, kdy výsledkem je dražební vyhláška, kterou lze označit za nejobsáhlejší usnesení soudního exekutora.¹¹⁸ Čtvrtou fází je pak samotná dražba nemovitosti, kterou je možné provést buď na místě nemovité věci, v sídle exekutorského úřadu nebo jako elektronickou dražbu prostřednictvím internetu, která je upravena v ust. § 16a vyhlášky č. 418/2001 Sb. Jedná se o velmi formální řízení, které je exekutor povinen do detailu dodržet. Poslední částí je usnesení o příklepu, eventuálně tzv. předražek. Příklep se uděluje tomu, kdo učinil nejvyšší podání a plnil i ostatní zákonem stanovené podmínky.¹¹⁹

Předražek je institut zavedený do exekučního řádu novelou OSŘ z roku 2013. Jeho princip spočívá v tom, že kdokoliv může do 15 dnů od skončení dražby nabídnout exekutorovi vyšší cenu za draženou nemovitost. Tato částka však musí být minimálně o 25% vyšší, než byla cena příklepu. Tuto částku musí také celou složit na účet exekutora, jinak se k jeho nabídce nepřihlíží. Původní zájemce pak má možnost tuto částku dorovnat a vydraženou nemovitost tak získat. Úmyslem zákonodárce prý byl úmysl zvýšení výtěžku z dražby na pokrytí co největší části dluhů povinného.¹²⁰

Aby vlastnické právo přešlo na nového majitele, je potřeba, aby byly splněny tyto podmínky, které stanovuje ust. § 336l o.s.ř., a to udělení příklepu a vydání usnesení o příklepu, bylo doplaceno nejvyšší podání a uplynula lhůta dle ust. § 336 ja odst. 1 o.s.ř. V tomto momentě může vydražitel nemovitost převzít.

¹¹⁷ Prodej nemovitých věcí – Exekuce. *Exekuce – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2021 [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/prodej-nemovitych-veci/>

¹¹⁸ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 231.

¹¹⁹ Prodej nemovitých věcí – Exekuce. *Exekuce – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2021 [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/prodej-nemovitych-veci/>

¹²⁰ Příklep ještě neznamená vítězství | ADOL Monitor - dražby, exekuce, insolvence, inzerce. *ADOL Monitor – dražby, exekuce, insolvence, inzerce | ADOL Monitor* [online]. Copyright © 2021 [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: <https://www.adol.cz/blog-priklep-jeste-neznamena-vitezstvi/>

Vzhledem k lhůtě pro odvolání proti usnesení však na vydražitele pouze přechází práva, která měl dosavadní vlastník, např. nájemní či pachtovní, a vydražiteli je povoleno vstupovat do nemovité věci z důvodu prohlídky nebo provedení nutné údržby.

Vlastnické právo vydražitel nebo předražitel nabývá zpětně ke dni vydražení, a to v momentě, kdy se usnesení o příklepu stane pravomocným.¹²¹

¹²¹ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0. s. 241-242.

5. Analýza rozvrhu a přidělování práce v obdobných profesích a porovnání nákladů řízení

Aby bylo možné právnické profese označit za nezávislé a nestranné, což je jeden z ústavních principů zakotvených v Ústavě České republiky a Listině základních práv a svobod, je třeba, aby zástupci těchto profesí dodržovali hned několik zásad. Profese, které spojuje možnost svým rozhodnutím zasáhnout do práv a povinností jednotlivců, by měl spojovat, kromě místní příslušnosti, především princip nezávislého rozdělení práce, který není možné ovlivnit a narušit tak ústavně zaručené principy.

Tento způsob napadání případů můžeme pozorovat u soudců, státních zástupců, notářů v rámci dědického řízení, ale i insolvenčních správců. Jedinou profesí, která se tomuto principu vymyká, je soudní exekutor. Zde stále platí možnost, kdy si oprávněný může svobodně vybrat, kterému exekutorovi svou pohledávku pro vymáhání svěří, což v mnoha případech zásadně boří tezi nezávislosti a nestrannosti této profese.

5.1. Postavení soudce

Nezávislost soudce je základním parametrem soudcovské moci v České republice. „*Nezávislost soudců je odrazem postavení soudnictví v celém systému státního mechanismu, tedy realizaci zásady nezávislosti soudnictví na jiných složkách tohoto mechanismu, tj. moci zákonodárné, výkonné a soudní.*“¹²²

Nezávislost soudce je upravena v čl. 82 Ústavy, který jasně stanovuje, že soudci jsou při výkonu své činnosti nezávislí a jejich nestrannost nesmí nikdo ohrožovat.

Soudcovská nezávislost má za cíl zabránit ovlivnění soudce při jeho rozhodování. Ten se má rozhodovat pouze podle svého přesvědčení, na základě zjištěného skutkového stavu, v souladu se zákony a vždy figurovat jako nezúčastněný subjekt.

¹²² SCHELLEOVÁ, Ilona. Organizace justice a právní služby. Ostrava: Key Publishing, 2008. Právo (Key Publishing). ISBN 978-808-7071-687. s. 83.

Nezávislost je pak možné definovat jako psychický vztah k projednávané věci v souvislosti s neexistencí okolností, které by mohly vést k podezření o podjatosti. *"Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.), o níž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěžejně nalezla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širě, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaújatý vztah."*¹²³

Soudce by měl představovat nezávislou třetí stranu v rámci sporu žalobce a žalovaného, z čehož pramení jeho autorita. Zde je patrný rozdíl oproti postavení soudního exekutora, který by také měl být nestranný a nezávislý vůči oběma stranám exekučního řízení, fakticky je ovšem ekonomicky závislý na rozhodnutí oprávněného, který má díky možnosti výběru exekutora možnost výrazně ovlivnit celý průběh exekučního řízení a stává se tím stranou silnější.

5.1.1. Rozvrh práce soudců

Soudní řízení je ovládáno zásadami místní a věcné příslušnosti. Místně příslušným soudem se dle občanského soudního řádu myslí obecný soud žalovaného, kdy obecným soudem může být jak okresní, tak v některých případech krajský soud. Tyto dvě zásady určí, který soud se bude věcí zabývat a přidělení případu soudci či senátu se již dále řídí rozvrhem práce.

Rozvrh práce soudců je interní dokument, který se řídí především zákonem o soudech a soudcích, vyhláškou Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy a instrukcí Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. 12. 2001¹²⁴, určuje na daný kalendářní rok rozvrh práce.

¹²³ Rozhodnutí Ústavního soudu I. ÚS 370/04 ze dne 27. 10. 2004.

¹²⁴ Instrukce č. 505/2001-Org. Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. 12. 2001, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy.

V rozvrhu práce se stanoví složení jednotlivých soudních oddělení a senátů, je určeno zastupování soudců v případě nepřítomnosti nebo pro případ vyloučení z věci. Dále je stanoveno, jakým způsobem budou věci v rámci soudu rozdělovány. V rámci rozvrhu je pak upraveno rozdělení povinností také pro asistenty soudců, soudní vykonavatele i úředníky.

Na základě ust. § 42 odst. 2 ZSS jsou stanoveny jen tři podmínky. Pracovní vytížení jednotlivých soudních oddělení by mělo být vyvážené a rovnoměrné. V den, kdy věc soudu došla, musí být jasně stanoveno, kterému soudnímu oddělení náleží; a pokud je pro jednotlivý úsek rozvrhem práce určeno více soudních oddělení, rozdělí se mezi ně věci postupně ve stanovených poměrech.

Tento systém není zcela neprůstředný, protože zákon nepočítá s tím, jak má řadit pořadí žalob, které přišly poštou, byly podány osobně na podatelnu nebo byly doručeny prostřednictvím datové schránky. Dále není ani přesně specifikováno, jak má předseda soudu rozhodnout v rámci rovnoměrného vytížení senátů a soudců.

Rozvrh práce totiž ve skutečnosti řeší hned pět funkcí, a to: určuje specializace samosoudců a senátů; stanovuje kdo s kým bude zasedat v senátu, určuje pravidla pro prvotní přidělení spisů po napadnutí na soud, stanovuje pravidla pro přerozdělení spisů a rozhoduje také o velkých senátech na Nejvyšším soudě a rozšířených a speciálních senátech na Nejvyšším správním soudě.¹²⁵

Účel rozvrhu práce je především naplnění projevu práva na zákonného soudce, který je zakotven v čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Tato zásada slouží především k tomu, aby nedocházelo k politickému ovlivňování soudních sporů. Dále pak má zajišťovat minimalizaci korupce a klientelismu.¹²⁶

„Rozvrh práce musí obsahovat transparentní předem stanovená obecná pravidla pro určení konkrétního soudce nebo soudců v senátu, kteří ve věci budou rozhodovat, pravidla pro jejich zastupování v případě jejich důvodné krátkodobé

¹²⁵ Detail článku | Ústav státu a práva Akademie věd České republiky. *Ústav státu a práva Akademie věd České republiky* [online]. Copyright © 2021 ÚSP [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/casopisy-a-knihy/casopisy/casopis-pravnik/hledat-v-archivu/detail-clanku.html?id=35036&r=%252Fcasopisy-a-knihy%252Fcasopisy%252Fcasopis-pravnik%252Fhledat-v-archivu.html%253Fnaki_search%253D1%2526form_state%253D%2526query%253Dsvoboda%2526year_start%253D%2526year_end%253D%2526volume%253D%2526issue%253D%2526search_article_title%253D1%2526search_article_annotation%253D1%2526search_article_content%253D1%2526search_author%253D1%2526search_keywords%253D1%2526search_match_words%253Dall%2526page%253D12

¹²⁶ Tamtéž

absence či podjatosti i pravidla pro přerozdělování věci pro případ dlouhodobé absence soudce. Tato pravidla se tedy vztahují na prvotní přidělení věci i na případné následné přerozdělení těžce věci. Rozvrh práce tudíž nemůže rozhodnutí o přidělení či přerozdělení věci přenechat na soudním funkcionáři, neboť takové uspořádání ohrožuje nezávislost soudců a důvěru veřejnosti v soudní moc a zbavuje účastníky řízení účinné ochrany proti účelové manipulaci. Soudce, který byl povolán na základě takového rozhodnutí soudního funkcionáře, není zákonným soudcem ve smyslu čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Vzhledem k absenci účinných záruk poskytovaných českým právním řádem proti zneužití diskrece předsedy soudu při přidělování a přerozdělování věci je takové přidělení či přerozdělení věci rovněž v rozporu s interní nezávislostí soudců, která je nedílnou komponentou práva na nezávislý a nestranný soud.“¹²⁷

I když rozvrh práce soudů nese jisté nedostatky a existují způsoby, jak se dá do tohoto systému zasáhnout a obejít ho, většina soudů se snaží svůj rozvrh práce naplňovat. Z velké části tedy umožňuje nestrannost a nezávislost soudnictví.

Nezávislost soudce je možné porovnat s nezávislostí soudního exekutora, a to z důvodu, že na něj byla delegována část mocenských pravomocí, která v minulosti náležela výhradně soudům. Díky těmto pravomocem exekutor při výkonu exekuční činnosti autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech osob (fyzická i právnická). Z toho je možné vyvodit, že exekutora lze považovat za součást soudní moci, protože jeho úkony jsou považovány za úkony exekučního soudu, což lze vyvodit i z ust. § 28 exekučního řádu.

Dále dle ust. § 75 zákona o soudech a soudcích se nezávislost soudce zaručuje také prostřednictvím majetkového zabezpečení. Dostatečně vysoké platové ohodnocení, které není možné kombinovat s jinou výdělečnou činností by mělo zaručit, že se soudci odprostí od korupčního jednání.¹²⁸

Evropská charta o statutu soudce zakládá právo soudce na plat v takové výši, aby nebyl ovlivněn možnými okolními zásahy do jeho rozhodovací činnosti. Z tohoto důvodu je zákonem zajištěno takové platové ohodnocení, které je stabilní a není možné ho svévolně snížit.

¹²⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 15. června 2016, sp. zn. I. ÚS 2769/15.

¹²⁸ GRYGAR, Jiří. Zákon o soudech a soudcích: včetně tzv. generátoru náhodného přidělování a GDPR : komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-162-2. s. 246-247.

Právě v tomto je velký rozdíl oproti finančnímu ohodnocení soudních exekutorů, kteří před zásahem snižování odměn chráněni nejsou, což plyne i z nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 8. 2018, kterým byl zamítnut návrh skupiny senátorů na zrušení části ustanovení vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění vyhlášky č. 441/2016 Sb., snižující minimální odměnu a náhradu hotových výdajů soudního exekutora.¹²⁹

Bohužel v České republice přetrvává politická vůle k dalšímu snižování jak odměn, tak úhrad nákladů soudních exekutorů.

5.1.2. Náklady soudního řízení

Soudci nejsou odměňováni na základě nákladů řízení ani odměny z provedených úkonů, ale na základě platu, který se odvíjí od instance soudu, u kterého soudce působí a od počtu let jeho praxe, a to dle zákona.¹³⁰

Náklady soudního řízení plní dvě základní funkce. Tou první je funkce preventivní, tedy snaha zabránit zneužívání soudnictví. To spočívá především v soudních poplatcích, které soudy vybírají za řízení nebo za jednotlivé úkony. Druhou funkcí je sankce, kdy ten, kdo porušil právo, má povinnost nést veškeré náklady řízení.

Výše soudních poplatků je stanovena Sazebníkem soudních poplatků¹³¹, a to dle druhu řízení. U nižších žalovaných částek je většinou stanovena jednotná sazba, pro vyšší částky se pak soudní poplatek počítá procentuálně. Zaplacení soudního poplatku je podmínkou pro zahájení soudního řízení. V některých případech je možné se z placení soudního poplatku osvobodit, a to v případě

¹²⁹ Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/17 ze dne 14. 8. 2018.

¹³⁰ Zákon č. 587/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů

¹³¹ Příloha k zákonu č. 549/1991 Sb., zákon České národní rady o soudních poplatcích.

špatných sociálních podmínek účastníka řízení, s ohledem na zachování základního lidského práva na spravedlnost.¹³²

Za náklady můžeme kromě soudních poplatků považovat hotové výdaje účastníků a jejich zástupců, ušlý výdělek účastníků a jejich zástupců, náklady důkazů, svědečné a znalečné a odměnu advokátovi za zastupování.

Rozlišujeme zde povinnost platit a povinnost hradit náklady řízení. Povinnost platit vniklé náklady řízení má každý účastník občanského soudního řízení, a to průběžně. Za to povinnost hradit je soudním rozhodnutím uložená povinnost uhradit druhému jeho náklady řízení, které mu po dobu řízení vznikly.

Náhrada nákladů řízení se tedy řídí zásadou úspěchu ve věci, kdy je právo na náhradu nákladů přiznáno účastníkovi, který měl ve věci plný úspěch. Pokud je však úspěch a neúspěch ve věci přibližně stejný, soud většinou povinnost náhrady nákladů nepřizná ani jedné straně.¹³³

Náklady soudního řízení tak nikdy neponese sám soudce. Zároveň také není sníženo jeho platové ohodnocení v případě, že bude soudní řízení zastaveno.

5.2. Postavení státního zástupce

Zákon o státním zastupitelství v ust. § 2 stanovuje, že: „*státní zastupitelství při výkonu své působnosti dbá, aby každý jeho postup byl v souladu se zákonem, rychlý, odborný a účinný; svoji působnost vykonává nestranně, respektuje a chrání přitom lidskou důstojnost, rovnost všech před zákonem a dbá na ochranu základních lidských práv a svobod.*“

Nezávislost státních zástupců je pojmána zcela odlišně od nezávislosti soudů, na kterou můžeme pohlížet ze dvou úhlů, a to nezávislost vnější a vnitřní. Vnější nezávislost je možno chápat jako nepřipustnost jakýchkoliv vnějších vlivů a míru rozhodovací autonomie státního zástupce vůči jiným orgánům, ale i jednotlivcům.

¹³² Základní informace - *Justice.cz* [online]. Copyright ©2017 Ministerstvo spravedlnosti České republiky [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/okresni-soud-v-nymburce/zakladni-informace?clanek=soudni-poplatky>

¹³³ Základy občanského soudního řízení | Mimořádné opravné prostředky | *BusinessInfo.cz*. *BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Copyright © 1997 [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/zaklady-obcanskeho-soudniho-řízení-ppbi/8/>

Vnitřní nezávislost pak umožňuje státnímu zástupci, aby vykonával zákonem uložené povinnosti bez souhlasu nadřízeného subjektu.¹³⁴

Při výkonu své profese postupuje nestranně, což plyne především z ust. § 24 odst. 2 písm. b. zákona o státním zastupitelství. „*Svoji funkci musí vykonávat nezájatě a bez ekonomických, sociálních, rasových, etnických, sexuálních, náboženských nebo jiných předsudků a ve vztahu k osobám, s nimiž při výkonu své funkce jedná, se musí zdržet projevů osobních sympatií, náklonnosti nebo negativních postojů.*“

Zde je tedy zřetelný rozdíl oproti výkonu exekuční činnosti, kdy soudní exekutor hájí především zájmy oprávněného.

„*Státní zástupce jedná nezávisle na jiných orgánech a institucích a odmítne jakékoli pokusy o neoprávněné zasahování politických, ekonomických a jiných soukromých či veřejných subjektů. Státní zástupce tedy nepřipustí, aby tyto subjekty zasahovaly do jeho činnosti nad rámec zákona. Nebojí se proti takovým zásahům a vlivům ohradit.*“¹³⁵

Jak uvádí Ústava České republiky v čl. 80, státní zastupitelství zastupuje veřejnou žalobu v trestním řízení, z čehož plyne, že nikdo jiný není k takovému výkonu působnosti oprávněn.¹³⁶ V rámci Ústavy však není státnímu zastupitelství vyčleněna vlastní hlava a spadá tak pod moc výkonnou. V rámci teoretického výkladu se však nepovažuje za součást moci výkonné, ale za orgán sui generis.¹³⁷

Státní zastupitelství můžeme považovat za orgán justičního charakteru, který ale nevykonává soudní moc. Provádí ovšem úkony, které jsou nezbytným předstupněm výkonu soudních pravomocí.¹³⁸

¹³⁴ ŠRÁMKOVÁ, Martina. *Státní zastupitelství*. Plzeň, 2014. diplomová práce (Mgr.). ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI. Fakulta právnická.

¹³⁵ *Soustava státního zastupitelství* [online]. Copyright ©N [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/01/Komentar-k-etickemu-kodexu.pdf>

¹³⁶ TOMĚŠ, Milan. *Ústavní postavení státního zastupitelství – zamyšlení nad základními principy jeho činnosti*. Státní zastupitelství 11 – 12/2008. Praha: LexisNexis CZ s.r.o., s. 86 – 88.

¹³⁷ KLÍMA, Karel. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-140-3. s. 604 – 605.

¹³⁸ VESECKÁ, Renata. *Aktuální problematika veřejné žaloby v právní úpravě České republiky*. Státní zastupitelství 11 – 12/2008. Praha: LexisNexis CZ s.r.o., s. 54 – 57.

5.2.1. Rozvrh práce státních zástupců

Při přidělování jednotlivých případů státním zástupcům se nápad řídí nejprve podle místa spáchání trestného činu. Tento případ je pak předán místně příslušnému státnímu zastupitelství, kde je přidělen státnímu zástupci dle agendy, na kterou se specializuje, a to na základě aprobačního řádu státního zastupitelství. „*Organizační a aprobační řád státního zastupitelství (podkladem pro úpravu je tedy vzorový organizační řád – srov. pokyn obecné povahy poř. č. 2/2002) vymezuje zpravidla kritéria pro přidělování věcí. Vedoucí státní zástupce může v příslušném opatření stanovit okruhy věcí, které mu musí (nebo mají) být předloženy. Tím je zajištěno, aby pozice státního zástupce vůči vedoucímu státnímu zástupci (pověřenému státnímu zástupci) byla jasně určena, aby byla dostatečně transparentní a obsahovala v sobě prvky právní jistoty a racionality.*“¹³⁹

Vedoucí státní zástupce může státnímu zástupci opatřením věc odejmout a přidělit ji jinému státnímu zástupci, kdy především bere v úvahu odborné hledisko nebo kritérium složitosti případu. Vždy však podle výše zmíněného organizačního a aprobačního řádu.

Způsob napadání případů se tedy od soudců výrazně liší, nicméně v rámci nastavení hierarchického systému státních zástupců, možnostem přeložení případu a velkou mírou kontroly v rámci systému státního zastupitelství není příliš pravděpodobné, že by se dalo zcela ovlivnit určení osoby státního zástupce v jednotlivých případech.

5.2.2. Náklady řízení státních zástupců

Státní zástupci jsou odměňováni platem, jehož výše se odvíjí ad jedna podle délky praxe působení na státním zastupitelství a ad dva dle stupně státního zastupitelství, ke kterému je přidělen, a to na základě zákona.¹⁴⁰

¹³⁹ Metodický návod k provádění vnitřní kontroly a dohledu v soustavě státního zastupitelství, SL 910/2005. Brno. s. 45-46.

¹⁴⁰ Zákon č. 201/1997 Sb., o platu a některých dalších náležitostech státních zástupců a o změně a doplnění zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů.

Právě ekonomická stabilita jejich platu by měla zaručovat, že se státní zástupce nenechá ovlivnit zájmy třetích osob při výkonu své činnosti. Na rozdíl od soudního exekutora, který je odměňován poměrem k vymáhané povinnosti.

Zvýšené náklady je mu možno přiznat v případě, že byl přidělen pro výkon své funkce do zahraničí z důvodu zvýšení životních nákladů dle nařízení.¹⁴¹

Na rozdíl od civilního řízení, podání orgánu státní správy, jehož obsahem jsou informace, o nichž se oznamovatel domnívá, že svědčí o spáchání trestného činu, není zpoplatněno.¹⁴²

Státní zastupitelství si nárokuje pouze úhradu nákladů v případě poskytnutí informací, které vzniknou při pořizování kopií, nosičů dat, při odesílání informací žadateli nebo při mimořádně rozsáhlém vyhledávání informací, a to dle Sazebníku úhrad za poskytování informací.¹⁴³

Státní zástupce tedy nerozhoduje o právech a povinnostech osob, ani nezasahuje do jejich majetkové sféry jako exekutor, přesto zákonodárce při zajištění nestrannosti a nezávislosti určil jasný mechanismus, jak tyto dva základní atributy u státního zástupce zajistit.

5.3. Postavení notáře

Notář je fyzická osoba pověřená notářským úřadem, který lze chápat jako soubor pravomocí, které mu byly státem vymezeny. Stejně jako v případě soudního exekutora, je i notář dle ust. § 2 a 5 notářského řádu povinen vykonávat svou profesi nestranně a nezávisle. Princip nezávislosti se odráží především ve skutečnosti, že se při poskytování svých služeb řídí zásadou rovnosti účastníků.¹⁴⁴

¹⁴¹ Nařízení vlády, ze dne 2. června 2004, o poskytování náhrad některých výdajů státním zástupcům přiděleným k výkonu funkce státního zástupce v zahraničí.

¹⁴² Z deníčku soudního znalce: trestní oznámení – je čas chystat si tepláky? – ZACHRANASLUZBA.CZ. ZACHRANASLUZBA.CZ – *Nezávislý web o zdravotnické záchranné službě* [online]. Dostupné z: <https://zachrannaslužba.cz/trestni-oznameni-aneb-mam-si-chystat-teplaky/>

¹⁴³ Úhrada nákladů za poskytnutí informací | Svobodný přístup k informacím | Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 6 - Soustava státního zastupitelství ČR. *Soustava státního zastupitelství* [online]. Copyright © 2021 Nejvyšší státní zastupitelství [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/osz-praha-6/svobodny-pristup-k-informacim/uhrada-nakladu-za-poskytnuti-informaci/>

¹⁴⁴ BÍLEK, Petr. *Notářský řád: komentář*. 5. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-689-0, str. 27 a 52.

Notář je oprávněn na základě ust. § 100 odst. 1 ZZŘS provádět veškeré úkony soudu prvního stupně, pokud není v zákoně uvedeno jinak. Výjimky jsou upraveny v ust. § 100 odst. 2 ZZŘS.¹⁴⁵

5.3.1. Rozvrh práce notářů

Mimo svou klasickou agendu vykonávají notáři také řízení o pozůstalosti, ve kterém disponují postavením soudce. Jakožto soudní komisaři jsou k provedení úkonů v řízení o pozůstalosti pověřováni soudem, a to na základě rozvrhu práce, který stanoví každoročně předseda krajského soudu na návrh příslušné notářské komory. Soud vydává usnesení o pověření notáře, které není třeba doručovat účastníkům řízení a proti němuž není odvolání přípustné.¹⁴⁶ Je zcela v dikci předsedy soudu, jaké podmínky pro nápad dědických řízení zvolí, zda podle dne, měsíce nebo čtvrtletí narození zůstavitele.¹⁴⁷

Celý proces začíná předáním úmrtního listu ze strany matrice místně příslušnému okresnímu soudu zůstavitele. Řízení se tedy zpravidla zahajuje bez návrhu. Poté začíná běžet tzv. předběžné šetření s vypravitelem pohřbu, následují úkony potřebné pro zjištění aktiv a pasiv pozůstalosti, zjištění dědiců a zda zůstavitel pořídil pro případ smrti.¹⁴⁸

Nezávislost notáře je možné zajistit několika způsoby. V první řadě může soud usnesením zrušit pověření notáře, pokud by v řízení docházelo k průtahům. Současně s tímto usnesením pověří k provedení úkonů soudního komisaře jiného notáře. Aby byla zajištěna objektivita notáře v rámci vedení řízení, je možné využít institutu vyloučení notáře i jeho zaměstnanců, a to z důvodu příbuzenských či nadstandartních mezilidských vztahů k účastníkovi řízení.¹⁴⁹

¹⁴⁵ *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-297-7. str. 194.

¹⁴⁶ SVOBODA, J., KLIČKA, O. *Dědické právo v praxi*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, ISBN 978- 80-7400-266-3. str. 206.

¹⁴⁷ Rozvrh pověřování notářů úkony v řízení o pozůstalosti pro obvod Městského soudu v Praze pro rok 2021.

¹⁴⁸ řízení o pozůstalostech - JUDr. LENKA LESZAY - notářka v Praze. *Úvod - JUDr. LENKA LESZAY - notářka v Praze* [online]. Copyright © 2021 JUDr. Lenka Leszay [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <https://www.notarky.cz/nase-sluzby/pozustalosti/rizeni-o-pozustalosti/>

¹⁴⁹ VÍSEK, Pavel. *Řízení o pozůstalosti*. Praha, 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta. Vedoucí práce doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.

5.3.2. Náklady řízení notáře v dědickém řízení

Notář má za svou funkci soudního komisaře, kterou stráví velké množství času, nárok na odměnu za úkony provedené při výkonu soudního komisaře, včetně úkonů, které provedli jeho zaměstnanci.

Konkrétně se jedná o právo na odměnu, náhradu hotových výdajů vzniklých při činnosti soudního komisaře a na daň z přidané hodnoty.¹⁵⁰ Toto právo je založeno na základě notářského tarifu,¹⁵¹ který přesně určuje výpočet výše nákladů řízení. Tyto výdaje pak jdou k tíži účastníkům řízení.

Ekonomickou nezávislost zakládá také ust. § 109 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních, a to v případě nařízené likvidace pozůstalosti. Pohledávka, kterou tvoří náklady pozůstalostního řízení, by měla být uspokojena z výtěžku zpeněženého majetku. V případě, že by se z výtěžku nepodařilo uhradit celou pohledávku nebo by došlo k jejímu zastavení, stát má povinnost notáři uhradit odměnu i náklady řízení.¹⁵²

Stejně podmínky však neplatí v případě odměny a nákladů soudního exekutora v případě, že je exekuce zastavena pro nemajetnost povinného.

5.4. Postavení insolvenčního správce

Insolvenční správce je osobou výdělečně činnou a samostatný subjekt s trestněprávní i soukromoprávní odpovědností.¹⁵³ Pro naplnění svých pravomocí má oprávnění zasahovat i do základních práv a svobod dlužníka a vyžadovat součinnost od orgánů státní správy a dalších zákonem určených osob.

¹⁵⁰ *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-297-7. str. 219.

¹⁵¹ vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif).

¹⁵² MACKOVÁ, Alena. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář s důvodovou zprávou a judikaturou*. Praha: Leges, 2016. Komentátor. ISBN 978-80-7502-122-9. str. 220.

¹⁵³ Práva insolvenčního správce | *Fabian & Partners*. [online]. Copyright © 2021 [cit. 09.03.2021]. Dostupné z: <http://www.fabianpartners.cz/cz/insolvencni-spravce/insolvencni-pravo-pojmy-a-instituty/prava-insolvencniho-spravce/>

V insolvenčním řízení především dbá na to, aby bylo dosaženo co nejvyššího zisku, ze kterého poměrným způsobem uspokojí věřitele.¹⁵⁴

Jeho činnost a pravomoci jsou tedy velice podobné jako při výkonu činnosti soudního exekutora. Přestože nedisponuje pravomocemi soudu prvního stupně jako soudní exekutor, jeho nezávislost a nestrannost je legislativně upravena mnohem silněji.

Ustanovení insolvenčního správce do funkce vzniká usnesením insolvenčního soudu na základě opatření předsedy krajského soudu. Následně je insolvenční správce předsedou krajského soudu na základě dne zápisu jeho sídla nebo provozovny zapsán do příslušného seznamu insolvenčních správců, které jsou vedeny pro obvod krajského soudu, a to jak v případě oddlužení, tak v konkurzním řízení, což plyne z ust. § 25 odst. 1 a odst. 2. insolvenčního zákona. Výše zmíněné opatření předsedy krajského soudu je písemné, vydává se v rámci výkonu státní správy a jelikož se nejedná o rozhodnutí, není proti němu přípustný opravný prostředek.¹⁵⁵

5.4.1. Rozvrh práce insolvenčního správce

Vzhledem k tomu, že i insolvenční správci byli terčem kritiky, spekovalo se o jejich nestrannosti a nezávislosti, byla přijata novela insolvenčního zákona,¹⁵⁶ která zavedla princip místní příslušnosti insolvenčního správce na základě místa bydliště nebo sídla dlužníka.

„Nestanoví-li zákon jinak, je místně a věcně příslušným soudem v insolvenčních věcech krajský soud, v jehož obvodu má dlužník-fyzická osoba, která není podnikatelem, ke dni zahájení řízení bydliště. Bydlištěm se rozumí místo pobytu, ve kterém se dlužník zdržuje s úmyslem zdržovat se tam trvale; tento pojem (však) nelze ztotožnit s pojmem „trvalý pobyt“, který slouží k evidenčním účelům

¹⁵⁴ „Zákonný“ insolvenční správce: Bulletin Advokacie. *Bulletin advokacie, odborný právnícký portál* | Domů [online]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/zakonny-insolvencni-spravce?browser=mobi>

¹⁵⁵ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční zákon: ve znění zákona č. 64/2017 Sb. s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. aktualizované vydání podle stavu právní úpravy k 1.1.2018. Praha: Leges, 2018. Glosátor. ISBN 978-80-7502-257-8. s. 43.

¹⁵⁶ Zákon č. 64/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

a je využíván při doručování. Občanský soudní řád dává při určování místní příslušnosti přednost skutečnému bydlišti, tj. místu, kde má fyzická osoba svůj byt, rodinu, popř. kde pracuje, jestliže tam také bydlí. “¹⁵⁷

Poté, co je insolvenční návrh schválen, předseda krajského soudu určí insolvenčního správce, kterého vybere na základě rotačního systému. Existuje však značný časový rozdíl mezi určením a ustanovením správce. Insolvenčnímu správci se tak nový případ dostane do sféry až v momentě, kdy je ustanoven do funkce příslušným senátem krajského soudu.

„Současně je třeba vzít v potaz, že obecná část seznamu insolvenčních správců je rozdělena na část pro oddlužení a část pro konkurz (srov. § 25 odst. 3 insolvenčního zákona ve spojení s § 17 odst. 3 zákona o insolvenčních správcích) a každá tato část je vedena podle 8 obvodů krajských soudů. Celkem tedy existuje 16 na sobě nezávislých obecných koleček, kdy každé z nich reflektuje počet v něm zapsaných osob v tom kterém kraji s ohledem na zvolený způsob řešení úpadku. Každé z těchto koleček se také točí jinak rychle, a to přirozeně v závislosti na odlišném počtu osob podávajících insolvenční návrh (a zvoleném způsobu řešení úpadku) a počtu insolvenčních správců zařazených v kolečku.“¹⁵⁸

5.4.2. Náklady řízení insolvenčních správců

Odměna a náhrada hotových výdajů insolvenčního správce jsou upraveny v insolvenčním zákoně a ve vyhlášce Ministerstva spravedlnosti.¹⁵⁹ Správce má také nárok na úhradu DPH, pokud je jejím plátcem.

Odměna i náhrada hotových výdajů je hrazena z majetkové podstaty dlužníka, pokud by tato na úhradu nestačila, uhradí se ze zálohy složené na náklady řízení. Pokud by záloha složena nebyla, nebo byla i tato nedostatečná, uhradí odměnu i náhrady řízení insolvenčnímu správci stát. Tato možnost byla insolvenčním správcům přiřazena na základě nálezu Ústavního soudu, který

¹⁵⁷ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky, sp.zn. 29 NSČR 94/2015, ze dne 30.3.2017.

¹⁵⁸ Rádné fungování rotačního systému (kolečka) – Insolvency – Justice.cz. *Insolvency – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2018 [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <https://insolvency.justice.cz/radne-fungovani-rotacniho-systemu-kolecka/>

¹⁵⁹ vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění pozdějších právních předpisů.

odstraní „díru“ v případě, kdy majetková podstata buď neexistuje, nebo je zcela nedostatečná.¹⁶⁰ Tedy i insolvenční správce má zaručenou úhradu své odměny a nákladů, pokud není možné jí získat z majetkové podstaty dlužníka, na rozdíl od soudního exekutora.

Odlišná úprava odměňování platí v případě konkurzu, kdy je insolvenční správce odměněn na základě počtu přezkoumaných přihlášek, kdy za každou obdrží 1.000 Kč, a z výtěžku zpeněžení majetku dlužníka, kde se odměna počítá procentuálně.

V případě oddlužení pak správci náleží 250 Kč za každou přezkoumanou pohledávku dlužníka, a to bez ohledu na to, zda jí věřitel do insolvenčního řízení vůbec přihlásí.¹⁶¹

Pokud je přistoupeno k oddlužení formou splátkového kalendáře, je insolvenční správce odměňován paušální částkou, která se skládá z odměny a náhrady hotových výdajů. Tato částka náleží insolvenčnímu správci každý měsíc od zahájení až po skončení a činí 900 Kč bez DPH či 1089 Kč s DPH. V případě, že se jedná o společné oddlužení manželů, činí měsíční odměna 1350 Kč bez DPH, potažmo 1633,50 Kč s DPH.¹⁶²

Z výše popsaných skutečností a principu fungování ostatních právních profesí je zcela evidentní, že pouze činnost soudního exekutora není založena na podmínce místní příslušnosti. Všechny ostatní profese mají také pravidelný nápad nových případů, což zajišťuje jejich nestrannost, jelikož je jim práce víceméně rovnoměrně přidělována. Navíc soudní exekutor je jediný, kdo nemá zákonem zaručenou odměnu a náhrada hotových výdajů je v případě zastavení exekuce také často sporná.

Soudního exekutora tedy jako jediného můžeme považovat za podnikatele, který musí nést veškerá podnikatelská rizika, což zásadně boří představu o jeho nezávislosti a nestrannosti při výkonu exekuční činnosti.

¹⁶⁰ Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl.ÚS 36/01 ze dne 25. 6. 2002.

¹⁶¹ Odměna insolvenčního správce | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírká zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/odmena-insolvencniho-spravce-112014.html>

¹⁶² Odměny insolvenčního správce v oddlužení - Abivia. *Abivia - Vyřešíme vaše dluhy* [online]. Copyright © 2021 Advokátní kancelář [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <https://abivia.cz/rady-jak-na-dluhy/odmeny-insolvencniho-spravce/>

Pro lepší přehlednost uvádím následující tabulku:

	soudce	Státní zástupce	notář	Insolvenční správce	exekutor
Postavení podnikatele	NE	NE	ANO	ANO	ANO
Mocenské pravomoci soudu	ANO	NE	ANO	NE	ANO
Systém přidělování případů na základě rotačního systému	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
Jistota úhrady odměny	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
Rovnost stran účastníků řízení zaručená ústavou	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO*

Tabulka č. 1: Porovnání jednotlivých právnických profesí

* Ústava sice zaručuje rovnost účastníků exekučního řízení. Fakticky je však věřitel silnější stranou, neboť je oprávněn si svého exekutora v rámci řízení vybrat.

Vzhledem ke shora uvedeným informacím se domnívám, že princip přidělování nápadu nových spisů na základě tzv. kolečka prostřednictvím elektronického generátoru, nebo nezávislého přidělu případů v případě státních zástupců, je množství korupčních kauz a ovlivňování výkonu činnosti ostatních právnických profesí naprosto minimální. To samé se ovšem nedá říct o profesi soudního exekutora, kdy z důvodu, že oprávněný má mnohem vyšší procesní postavení než povinný a svou volbou exekutora výrazně ovlivňuje celé exekuční řízení, dochází ke klientelistickým vazbám. Exekutor se tak cítí zavázán vůči oprávněnému a mnohdy překračuje své pravomoci, či nevede exekuci řádně. Medializace takových kauz pak hýbe společností a vrhá na celý exekutorský stav negativní obraz.

6. Srovnání úhrad nákladů exekučního řízení v rámci Evropy

V rámci úvah o možných změnách je český exekuční systém často srovnáván s ostatními evropskými státy, u kterých se snažíme hledat inspiraci. Většina změn, které se v minulých letech v exekučním řádu promítly se odvíjí právě od snahy se zbylým státům vyrovnat.

Obecně lze konstatovat, že ve většině evropských států je činnost exekutora založena na podnikatelských principech, což zajišťuje vyšší motivaci k vymáhání pohledávek než v případě, kdy je soudní exekutor státním zaměstnancem.

Stejně jako v České republice mají věřitelé i ve většině ostatních evropských států možnost si exekutora vybrat. Na rozdíl od nás je však věřitel ve spoustě států limitován při svém výběru regionem.¹⁶³ K místní příslušnosti exekutorů však až v další kapitole.

Ve většině států kromě Řecka a Srbska nese náklady exekučního řízení povinný. Tyto náklady je dokonce dlužník povinen uhradit i v Německu a Švýcarsku, kde jsou exekutoři státními zaměstnanci.¹⁶⁴

6.1. Postavení exekutora a náklady exekučního řízení v Německu

Právní úprava exekučního řízení se v jednotlivých spolkových zemích liší, ale po většinou se nejedná o radikální rozdíly. Neexistuje zde institut soudního exekutora, ale pojem soudní vykonavatel, který je v postavení státního zaměstnance.

Jeho činnost ovšem nese i rysy podnikatele, a to z důvodu, že provoz své kanceláře spolufinancuje ze svého platu a poplatků. „*Například v sousedním Německu, kde exekutoři pracují jako státní úředníci, pobírá každý z více než 750 exekutorů státní plat v průměrné výši 3 500 EUR měsíčně a stát dále vynakládá asi 50 000 EUR ročně na chod jeho kanceláře. To představuje roční výdaje státu ve výši přesahující 1,75 miliardy Kč.*“¹⁶⁵

¹⁶³ Exekuce v Česku a Evropě | Češi v právu. Češi v právu [online]. Dostupné z: <https://www.cesivpravu.cz/exekuce-v-cesku-a-evrope>

¹⁶⁴ Tamtéž

¹⁶⁵ Tamtéž

Exekuční činnost je však rozdělena mezi vícero orgánů, kterými jsou soudní vykonavatel, exekuční soud a nalézací soud. Soudní vykonavatel provádí především movité exekuce. Příkázání pohledávky a dražbu nemovitých věcí provádí exekuční soud prostřednictvím justičního úředníka.¹⁶⁶ Na rozdíl od české právní úpravy, kde byla převážná část pravomocí přenesena právě na soudního exekutora.

Odlíšné jsou také podmínky pro výkon funkce, kdy německý soudní vykonavatel nemusí mít dokončené vysokoškolské vzdělání, ale stačí aby splnil školení pro soudní vykonavatele, které trvá cca 18 měsíců. Toto školení mohou absolvovat pouze zájemci s odborným vzděláním justičního tajemníka nebo se složenou zkouškou justičního úředníka.¹⁶⁷

Další rozdíl od české právní úpravy spatřuji v možnosti, kdy exekutor v Německu smí vykonávat i jinou výdělečnou činnost. Podmínkou je, že mu takovou aktivitu musí schválit jeho nadřízený a zároveň tato činnost nesmí mít negativní vliv na fungování jeho kanceláře.¹⁶⁸

Náklady soudního vykonavatele jsou hrazeny především z jemu poskytnutých záloh a samotný výkon rozhodnutí podléhá jejich uhrazení.¹⁶⁹ Výlohy a poplatky tak exekutor nestrhává z vymoženého plnění, odpovědnost za ně je přenesena na povinného a oprávněný má právo na jejich náhradu.¹⁷⁰

Náklady na jednotlivé výkony jsou určeny poplatkovým řádem.¹⁷¹ Pokud dojde k vícenásobnému výkonu v rámci daného případu, je poplatek exekutorovi přiznán pouze jednou. Z poplatků, který exekutor v rámci své činnosti přijme, odvádí určitou procentuální část zpět státu. Výše procentuální sazby se v jednotlivých německých zemích liší.¹⁷²

¹⁶⁶ JANČUŠKA M. *Němečtí vykonavatelé prosazují výkon rozhodnutí z „jedné ruky“*. Komorní listy, 01/2014. Praha: Exekutorská komora ČR, 2014. s. 34. MK ČR E 19153.

¹⁶⁷ Tamtéž

¹⁶⁸ JANČUŠKA, Michal. *Němečtí vykonavatelé prosazují „výkon rozhodnutí z „jedné ruky“*. Komorní listy, 2014, roč. 6, č. 1, s. 34.

¹⁶⁹ § 4 GvKostG – Gesetz über Kosten der Gerichtsvollzieher

¹⁷⁰ § 788 ZPO-Zivillprozessordnung

¹⁷¹ § 9 GvKostG – Gesetz über Kosten der Gerichtsvollzieher

¹⁷² JANČUŠKA, Michal. *Němečtí vykonavatelé prosazují „výkon rozhodnutí z „jedné ruky“*. Komorní listy, 2014, roč. 6, č. 1, s. 34.

6.2. Postavení exekutora a náklady exekučního řízení ve Francii

Ve Francii je exekutor v postavení soukromého podnikatele a od státu tedy žádný plat nedostává.¹⁷³ Je pověřen výkonem regulované veřejné funkce. Monopolnost jeho postavení při výkonu exekučních titulů je dána Zákonem o výkonu rozhodnutí v občanskoprávních věcech.¹⁷⁴

Exekutor je držitelem tzv. ministerského úřadu, který může vykonávat sám nebo ve spolupráci s dalšími exekutory. V případě práce ve skupině si každý exekutor ponechává svoji agendu a pouze část agendy sdílí s ostatními.

Exekutorem nemusí být pouze fyzická osoba, ale výkonem této činnosti může být pověřena i osoba právnická. Pokud exekutorský úřad provozuje právnická osoba, může zaměstnat tolik zaměstnaneckých exekutorů, kolik je exekutorů společníků v rámci právnické osoby.¹⁷⁵

V rámci určitých úkonů platí pro všechny právnické profese jednotný tarif, a to zejména v případě např. doručování písemností nebo prodeje ve veřejné dražbě. Sazby v rámci tohoto tarifu jsou upraveny zákonem a není tak možné se od nich odchýlit.¹⁷⁶ K těmto službám může exekutor vyžadovat příplatek v případě, že prokáže, že byly klientovi poskytnuty nadstandardně nebo expresně.¹⁷⁷

V případě služeb, které nespádají do jednotného sazebníku a netýkají se samotného vymáhání pohledávky, je exekutor oprávněn odměnu za svoji činnost stanovit dohodou. Jedná se především o konzultace nebo sepisování soukromých dohod.

Odměny exekutora je tak možné rozdělit do čtyř kategorií, a to:

„a) pokud byl soudní dokument doručen jako součást výkonu rozhodnutí, náklady hradí dlužník,

¹⁷³ Exekuce v Česku a Evropě | Češi v právu. *Češi v právu* [online]. [cit. 4.3.2021]. Dostupné z: <https://www.cesivpravu.cz/exekuce-v-cesku-a-evrope>

¹⁷⁴ Code des procédures civiles d'exécution

¹⁷⁵ Exekutoři ve vybraných zemích. Postavení, dohled, kárná odpovědnost exekutorů, odvolání exekutorů.

¹⁷⁶ Quels métiers pour quelle justice? [online]. 2001 [cit. 4.3.2021]. Dostupné z http://www.senat.fr/rap/r01-345/r01-345_mono.html#toc596

¹⁷⁷ Ministarstvo pravosuđa i uprave Republike Hrvatske - Naslovna [online]. Copyright © [cit. 04.03.2021]. Dostupné z: <https://mpu.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Projekti/IPA%20komponenta%20I/Final%20Report%20Activity%201%201%206.pdf>

b) *pokud se jedná o znovunabytí, náklady soudního exekutora hradí věřitel, pokud obnova probíhá prostřednictvím vydání příkazu k výkonu rozhodnutí, náklady hradí dlužník,*

c) *pokud se nejedná o služby soudního exekutora mající charakter monopolní činnosti (prohlášení o skutečnostech, konzultace, návrh soukromých dohod), náklady hradí poptávající služby,*

d) *pokud exekutor působí jako právní zástupce z nařízení soudce (porada, pozorování), soudce určí částku, která má být zaplacená exekutorovi a stranu, která je povinna uhradit poplatek.*¹⁷⁸

Náklady, které podléhají sazebníku poplatků a jsou stanoveny pevnou částkou, musí být zaplacený povinným. Smluvní poplatky, které se určují podle posuvné hranice platí částečně oprávněný a částečně povinný. Etickým kodexem francouzských exekutorů je však striktně zakázáno, aby exekutoři jakkoliv měnili zákonem stanovenou výši poplatků.¹⁷⁹

6.3. Postavení exekutora a náklady exekučního řízení na Slovensku

Na Slovensku byl institut soudního exekutora zaveden mnohem dříve než v České republice, a to již v roce 1995. Hlavním rozdílem je, že exekuční činnost je na Slovensku prováděna výhradně prostřednictvím exekutora. Dvojkolejnost výkonu rozhodnutí byla odstraněna novelou Exekučního poriadku z. č. 341/2015 Z.z.. Výjimkou jsou výkony soudních rozhodnutí ve věcech mladistvých a při vymáhání soudních pohledávek. Pokud by soud při vymáhání neuspěl, pověří k výkonu exekuce soudního exekutora.¹⁸⁰

Postavení soudního exekutora je upraveno v ust. § 2 exekučního poriadku, který exekutory označuje jako státem určenou a pověřenou osobu k vykonávání nuceného výkonu rozhodnutí, popř. k výkonu jiné činnosti. Exekutor má tedy

¹⁷⁸ HADRAVOVÁ, A. *Pojetí exekutorských služeb v České republice a jejich porovnání s vybranými státy EU*. Praha, 2017. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Národohospodářská fakulta. Vedoucí práce Mgr. Tomáš Lechner, Ph.D.

¹⁷⁹ Enforcement of Judgments 2020 - France | Global Practice Guides | Chambers and Partners. Home | Global Practice Guides | *Chambers and Partners* [online]. Copyright © 2021 [cit. 04.03.2021]. Dostupné z: <https://practiceguides.chambers.com/practice-guides/enforcement-of-judgments-2020/france/trends-and-developments>

¹⁸⁰ Exekutorská komora České republiky. *Sborník z Konference Eurodanubijské skupiny Mezinárodní unie soudních exekutorů*. Brno: PRINTECO, 2010, s.22.

postavení veřejného činitele. Vztah mezi exekutorem a účastníky řízení je možné považovat za veřejnoprávní, což je možné vyvodit z usnesení Nejvyššího soudu Slovenské republiky ze dne 1. 1. 2010, č. k. 3 Cdo 58/2009.

I přes to, že činnost slovenských exekutorů vykazuje obdobné znaky jako činnost soudu a exekuční řízení je považováno za druh občanského soudního řízení, úkony exekutora nejsou považovány za úkony soudu.¹⁸¹ V tomto je zásadní rozdíl oproti postavení českého soudního exekutora, jehož úkony jsou na základě ust. § 28 exekučního řádu považovány za úkony soudu.

Stejně jako v České republice i na Slovensku je exekutor považován za podnikatele, „*který vykonává svoji činnost v podnikatelském režimu, protože ji koná soustavně, za účelem zisku a na vlastní riziko, které představuje situace, kdy majetek povinného nebude stačit na uspokojení oprávněného a nákladů exekuce.*“¹⁸²

Exekuční řízení je na Slovensku ovládáno principem místní příslušnosti exekutora, který je v postavení podnikatele.

Systém odměňování soudních exekutorů je dán zákonem č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov (exekučný poriadok dale jen EP), který v ust. § 197 stanovuje, že „*za výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí exekútorovi odmena a náhrada paušálnych výdavkov a nevyhnutných výdavkov spojených s vedením konania, ktoré nie sú kryté paušálnymi výdavkami. Výška odmeny exekútora pri exekúcii na vymoženie práva na peňažné plnenie sa určí ako percento z vymoženého plnenia a nemôže presiahnuť výšku vymáhaného nároku podľa stavu ku dňu vydania poverenia na vykonanie exekúcie.*“¹⁸³

Aby bylo celé exekuční řízení průhlednější a oprávněný měl možnost od počátku znát výši nákladů exekuce, které by mohl v případě zastavení exekuce hradit, byla zavedena nová pravidla pro zálohy na náklady exekutora. Současně má exekutor dopředu známou a určenou odměnu a vyčíslené výdaje a soud již tak

¹⁸¹ Exekutorská komora České republiky. *Sborník z Konference Eurodanubijské skupiny Mezinárodní unie soudních exekutorů*. Brno: PRINTECO, 2010, s. 22-23.

¹⁸² Usnesení Ústavního soudu Slovenské republiky č. k. II. ÚS 272/2008 ze dne 22. 8. 2008.

¹⁸³ §197 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov (exekučný poriadok).

o nich nemusí dodatečně rozhodovat. Tyto předběžné náklady musí exekutor vyčíslit a uvědomit o nich oprávněného již v samotném začátku exekuce.¹⁸⁴

Způsob výpočtu nákladů řízení, a to i v případě, kdy je od exekuce upuštěno, je upraven ve vyhlášce.¹⁸⁵ Výše základu, ze kterého se procentuálně počítají náklady v případě upuštění od exekuce a také předběžné náklady, se liší podle typu plnění. Na základě ust. § 5 odst. 1 vyhlášky minimální výše odměny soudního exekutora činí 33,19 euro a maximální odměna je vyčíslena na 33.193,92 euro.

Při vymáhání povinnosti se použije následující pořadí uspokojení: v první řadě se uplatní náklady exekutora včetně DPH, poté jistina vymáhané pohledávky, následně příslušenství vymáhané pohledávky, které bylo přiznáno exekučním titulem a až nakonec náklady oprávněného. Pokud bude vymáháno dlužné výživné, v první řadě se uspokojí právě ono.¹⁸⁶

Aby nedocházelo k případům, že po zastavení exekuce z důvodu nemajetnosti povinného nebudou exekutorovi uhrazeny náklady a ani část odměny, po novele EP jsou náklady rozděleny mezi oprávněného a povinného. Oprávněný nese náklady na zastupování v exekučním řízení pro podání návrhu na výkon exekuce a v případě návrhu na zastavení exekuce. Dále pak hradí soudní poplatek a hotové výdaje spojené s podáním návrhu na výkon exekuce. Náklady povinného jsou stanoveny zákonem jako náklady spojené se zahájením exekučního řízení.

Oprávněný platí náklady exekučního řízení v případě, že byla exekuce zastavena vinou oprávněného. Pokud povinný zaplatí pohledávku ještě před zahájením exekučního řízení, exekutorovi žádná odměna ani náklady nenáleží. V ostatních případech jdou náklady exekuce za povinným.¹⁸⁷

Na základě usnesení Ústavního soudu Slovenské republiky č. k. IV. ÚS 297/2010 ze dne 31. 8. 2010 není protiústavní, pokud nedojde k uspokojení všech nároků exekutora, jelikož exekutor nese podnikatelské riziko z výkonu svého povolání. Stejně jako v České republice se soudní exekutoři na Slovensku s tímto

¹⁸⁴ Exekučný poriadok: komentár. V Prahe: C.H. Beck, 2011. Beckova edícia komentované zákony. ISBN 978-80-7400-335-6. s. 130-132.

¹⁸⁵ Vyhláška č. 288/1995 Z. z., vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o odmenách a náhradách súdnych exekútorov.

¹⁸⁶ § 60 zákona č. 233/1995, o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmeně a doplnění dalších zákonov v znění neskorších predpisov

¹⁸⁷ § 119c zákona č. 233/1995, o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmeně a doplnění dalších zákonov v znění neskorších predpisov.

názorem neztotožňují a argumentují, že nespĺňujú definíciu podnikateľa, jelikož nemajú svobodnou vôľou pri výbere, ktorou exekuci budú provádět a vykonávajú veškeré případy, ke kterým jsou soudem pověřeni.¹⁸⁸

V porovnání těchto systémů se mi v oblasti úhrad nákladů jako nejvíce příznivý a motivační jeví systém Francie. Základní úkony jsou jasně stanoveny sazebníkem a jsou finančně vyrovnané s ostatními právníckými profesemi. Při nadstandartních službách si s klientem exekutor může nastavit smluvní taxu a v ostatních případech postupuje podle předem stanovené vyhlášky. Je tak tedy spravedlivě odměňován za svou práci, a přitom oproti Německu dostatečně motivován k vymáhání pohledávek. V případě německé právní úpravy se domnívám, že s jistotou fixní části platu a úhrady za úkony má exekutor menší motivaci „soutěžit“ ve vymáhání, protože je finančně dostatečně zajištěn od státu. Co se týče porovnání české a slovenské právní úpravy, Slovensko si mnohem lépe poradilo s úhradou nákladů v případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného a dělení nákladů mezi oprávněného a povinného. Na druhou stranu jejich minimální odměna, která jim za jejich práci náleží, je v porovnání s Českou republikou méně než třetinová.

¹⁸⁸ Exekutorská komora České republiky. *Sborník z Konference Eurodanubijské skupiny Mezinárodní unie soudních exekutorů*. Brno: PRINTECO, 2010, s. 23.

7. Zavedení místní příslušnosti soudních exekutorů v Evropě

Působnost exekutorů a jejich úřadů je v rámci evropských států řešena různorodě. Celostátní působnost doposud zůstává ve Velké Británii, Irsku, Nizozemí, Portugalsku, Slovinsku, Španělsku a v České republice.

Ostatní evropské země zavedly různé formy místní příslušnosti, kde jsou území pro působnost exekutorů dělena buď na základě okresů či krajů.¹⁸⁹

7.1. Slovenský model teritoriality

Dvojkolejnost slovenského exekučního řízení byla téměř zrušena přijetím novely Občianskeho súdneho poriadku¹⁹⁰, kdy se soudní výkon rozhodnutí využívá jen při vymáhání ve věcech nezletilých a pohledávek, které byly přiznané soudním rozhodnutím, kde se ukládá zaplacení soudního poplatku, nákladů trestního řízení nebo svědečného a znalečného.¹⁹¹

Po novelizaci exekučního poriadku¹⁹² je pověřování exekutorů prováděno náhodně dle sídla exekučního úřadu, ve kterém má dlužník bydliště nebo v případě právnické osoby sídlo. „(1) Exekúciu vykoná exekútor, ktorého na vykonanie exekúcie poverí súd. Súd prideluje veci vydaním poverenia na vykonanie exekúcie rovnomerne jednotlivým exekútorom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. Náhodným výberom sa veci nepridelujú exekútorovi, ktorému bol prerušený výkon funkcie exekútora, ktorému bol pozastavený výkon funkcie exekútora, ktorému výkon funkcie zanikol alebo ktorému bol ustanovený zástupca.“¹⁹³

¹⁸⁹ Exekuce v Česku a Evropě | Češi v právu. Češi v právu [online]. Dostupné z: <https://www.cesivpravu.cz/exekuce-v-cesku-a-evrope>

¹⁹⁰ Zákon č. 341/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁹¹ TOMAŠOVIČ, M. Exekučný poriadok s komentárom. Žilina: Eurokódex Poradca podnikateľa, spol. s r.o., 2006. s. 68.

¹⁹² Zákon č. 233/1995 Z. z., zákon Národnej rady Slovenskej republiky o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.

¹⁹³ § 55 odst. 1 zákon č. 233/1995 Z. z., zákon Národnej rady Slovenskej republiky o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.

Exekučný poriadok ďalej upravuje spravodlivé rozdelenie i na základe výše a povahy vymáhané pohľadávky a s ohľadom na počet dosud neskončených exekučných řízení, a to na základe ust. § 55 odst. 5. Exekutor môže ministra spravodlnosti požádat o preloženie do jiného obvodu dle ust. § 9 exekučného poriadku.

Hlavním důvodom pro zavedení místní příslušnosti byla jednak ochrana práv povinného, ale především zvýšení záruky nezávislosti a nestrannosti soudního exekutora. „*Jak uvádí Slovenská komora exekutorů, reprezentující 320 tamních úřadů – výrazně se tím sníží prostor pro korupci, klientelismus a nepřijatelné diktování podmínek velkými věřiteli.*“¹⁹⁴

Důležitý je také systém jeden povinný jeden exekutor. V případě dalších nařízených exekucí vůči povinnému se tyto automaticky přiřadí k jeho stávajícímu exekutorovi, čímž se ušetří obrovské množství nákladů a času při součinnostním zjišťování informací o povinném a jeho majetku.¹⁹⁵ Další výhodou je, že má dlužník možnost se v případě vícero exekucí se svým exekutorem domluvit na splátkovém kalendáři, což vede k úspěšnějšímu splnění vymáhané povinnosti. Na rozdíl od situace, kdy má povinný deset různých exekutorů, každý mu účtuje své náklady, každý se snaží co nejrychleji vymoci svou pohledávku, aby uspokojil věřitele, což vede k začarovanému kruhu, kdy méně majetný dlužník stále splácí jen náklady exekuce a na splácení jistiny už se nedostává.

Z mého pohledu se mi právní úprava na Slovensku jeví jako nejvíce spravodlivá. Sice v jisté míře může znamenat u některých exekutorů menší motivaci se snažit uspokojit práva oprávněného, na druhou stranu slovenský mechanismus myslel i na podmínku nápadu nových případů dle počtu probíhajících exekucí v rámci daného úřadu. Což z mého pohledu motivuje exekutora k tomu, aby přidělené případy co nejrychleji vyřešil a mohl tak ze systému přidělování obdržet nové exekuční případy.

¹⁹⁴ Zásadní reforma exekučního práva na Slovensku zavádějící místní příslušnost jako vzorový příklad pro ČR. *Právní prostor* [online]. Copyright © 1999 [cit. 05.03.2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/zasadni-reforma-exekucniho-prava-na-slovensku-zavadejici-mistni-prislusnost-jako-vzorovy-priklad-pro-cr>

¹⁹⁵ Tamtéž.

7.2. Modely teritoriality v ostatních evropských zemích

V rámci Evropy fungují rozdílné způsoby fungování exekutorů.

Prvním způsobem je model, kdy exekutor je v postavení podnikatele a soukromé osoby, věřitel má možnost si vybrat koho exekucí pověří a jejich působnost je celostátní. Jak již bylo zmíněno výše tento systém platí v České republice, Velké Británii nebo ve Španělsku. Tento způsob je nejméně transparentní, je založen na klientelismu a hromadění exekucí v rámci několika vybraných exekutorských úřadů.

Druhý model lze charakterizovat jako jistou snahu o snížení nákladů a bližší vazbu mezi exekutorem a povinným. Exekutor je soukromou osobou v postavení podnikatele, věřitel si může vybrat exekutora, ale při výběru je omezen jeho územní působností. K tomuto modelu přistoupilo např. Bulharsko, Estonsko, Litva a Lotyšsko či Řecko.

Například v Lotyšsku je exekutor jedinou osobou oprávněnou k výkonu rozhodnutí jak soudních, tak správních. Je taktéž v postavení podnikatele v postavení úřední osoby. Velký rozdíl je však v jeho odměňování, které se skládá z procentuální části a z odměny za jednotlivé úkony, kde je v lotyšském exekučním tarifu viditelný rozdíl oproti tarifu českému.¹⁹⁶

Třetí způsob kombinuje soukromé postavení exekutora jakožto podnikatele, ale oprávněný nemá možnost si jej vybrat a případy jsou přidělovány podle rozpisu soudu v místě bydliště povinného. Tento model se zatím jeví jako nejvíce spravedlivá možnost, která zaručuje nezávislost a nestrannost exekutora, je efektivní a zároveň i nejvíce šetří náklady exekuce. Kromě Slovenska byl zaveden také v Maďarsku a ve velmi podobné podobě byl předkládán také v České republice.

Maďarská právní úprava rozlišuje institut soudního exekutora, který je nezávislý a post župního soudního vykonavatele, který je zaměstnancem soudu, tudíž je na tomto soudu závislý. Na rozdíl o české právní úpravy v té maďarské není vyžadováno, aby měl soudní exekutor vysokoškolské právní vzdělání. Ten však

¹⁹⁶ WOLFOVÁ, Jitka. *Komparace právní úpravy exekucí v zemích Evropské unie*. Plzeň, 2014. Západočeská univerzita v Plzni. Právnická fakulta. Vědecká studie.

oproti vysokoškolsky vzdělanému člověku musí splnit větší okruh podmínek, aby se mohl exekutorem stát.¹⁹⁷

Čtvrtou možností je stav, kdy exekutor je státním zaměstnancem a jeho činnost je omezena pro určitý region. Tato metoda je sice výhodná z důvodu nižších nákladů exekuce, zároveň ale není příliš efektivní, jelikož exekutorovi náleží fixní část platu a nemá proto takovou motivaci vymáhat jakou mají exekutoři, kteří jsou v roli podnikatele. Toto řešení využívají ve Švédsku, Švýcarsku, Rakousku, Německu, Itálii, Chorvatsku a Dánsku.¹⁹⁸

7.3. Důvody pro či proti zavedení místní příslušnosti v České republice

První snahy o zavedení teritoriality se objevily již v roce 2011, kdy bylo v rámci sněmu Exekutorské komory přijato usnesení o potřebě prosazovat „částečnou“ teritorialitu soudních exekutorů.

Opětovná diskuze nastala v roce 2013, kdy byl prezidiem Exekutorské komory zorganizován průzkum na téma místní příslušnosti exekutorů, kde více jak 85 % respondentů z řad exekutorů vyslovilo názor pro její zavedení.¹⁹⁹

Záměr zavést teritorialitu schválila vláda na konci roku 2016 v rámci Akčního plánu boje se sociálním vyloučením. K tomuto se názorově připojila i strana ČSSD.²⁰⁰

Za nejvýznamnější pokus o změnu exekučního řádu považují návrh na zavedení místní příslušnosti soudních exekutorů z doby působení ministra spravedlnosti Roberta Pelikána. Tato novela měla mimo jiné přinést napadání exekucí soudním exekutorům v lokalitě, kde má povinný trvalé bydliště.²⁰¹

¹⁹⁷ Tamtéž.

¹⁹⁸ Exekuce v Česku a Evropě | Češi v právu. *Češi v právu* [online]. Dostupné z: <https://www.cesivpravu.cz/exekuce-v-cesku-a-evropa>

¹⁹⁹ KUČERA, Petr. POLANSKÝ, Petr. *Platforma za teritorialitu*. Prohlášení ze dne 4. 2. 2014.

²⁰⁰ Člověk v tísni a Transparency International: Poslanci, přijměte princip teritoriality exekutorů - Transparency International. *Mapujeme stav korupce v ČR a aktivně přispíváme k jejímu omezení* [online]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/clovek-v-tisni-a-transparency-international-poslanci-prijmete-princip-teritoriality-exekutoru/>

²⁰¹ Exekuce se ve sněmovně zásluhou zástupců ANO neřešily. Lidé v dluhové pasti se zatím zásadní pomoci nedočkají. *Hospodářské noviny* [online]. Hospodářské noviny, 2021 [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-66880750-exekuce-ve-snemovne-lide-v-dluhove-pasti-se-dockaji-zasadni-pomoci-pokud-ano-a-ods-ustoupi>

Teprve na konci roku 2018 byly do systému vládní legislativy vloženy změny návrhů zákonů na změnu občanského soudního řádu a exekuční řád, a to sněmovní tisk 545 (Sněhulák)²⁰² a sněmovní tisk 295²⁰³, který byl společným návrhem Pirátů, SPD a ČSSD.

Sněmovní tisk 295, který předložila skupina poslanců dne 2. 10. 2018 pojednával zejména o zavedení krajské teritoriality exekutorů a o systému jeden povinný – jeden exekutor. Ač se premiér Babiš ve svých prohlášeních zavázal, že situaci na trhu exekucí je potřeba vyřešit a zákon novelizovat, Vláda dne 1. 11. 2018 vydala k tomuto návrhu nesouhlasné stanovisko. Návrh byl poté předložen Organizačnímu výboru, který jej dne 22. 11. 2018 doporučil k projednání a určil zpravodajem Marka Výborného. Ústavně právní výbor byl určen jako garanční. První čtení návrhu v Poslanecké sněmovně pod vedením zpravodajů Marka Výborného a Marka Bendy probíhalo ve dnech 28. 5. 2019 a 6. 11. 2019, kdy byl návrh přikázán k projednání výborům. Tento návrh však v září 2020 zablokoval Ústavně právní výbor, který jej neprojednal.²⁰⁴

Podstatně dále se dostal druhý návrh, který nese také označení „Sněhulák“. Tento návrh nepočítá s principem místní příslušnosti a převzal jen myšlenku jeden povinný – jeden exekutor. Tento návrh z dílny Vlády premiéra Babiše byl předložen sněmovně 9. 7. 2019 a zpravodajem byl určen Jan Chvojka. Prvním čtením prošel dne 6. 11. 2019 a dne 27. 10. 2020 prošel do čtení druhého. V průběhu druhého čtení Legislativní odbor Kanceláře Poslanecké sněmovny vydal k tomuto tisku sněmovní dokument 7155²⁰⁵, který z návrhu zcela vyřadil otázku teritoriality i principu jeden dlužník – jeden povinný. Místo toho z předešlého legislativního procesu převzal změny, které místo zlepšení a zjednodušení celý proces exekučního řízení spíše ztíží. Změna by nastala například při exekucí prováděné srážkami

²⁰² 545/0 Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

²⁰³ 295/0 Návrh poslanců Lukáše Kolářika, Olgy Richterové, Kateřiny Valachové, Jana Hrnčíře a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰⁴ Sněmovní tisk 295, novela z. - exekuční řád, Stav projednávání ke dni: 8. března 2021.

²⁰⁵ Sněmovní dokument 7155, návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (tisk 545), se zpracováním pozměňovacích návrhů ústavně právního výboru.

ze mzdy, kdy by zaměstnavatel měl možnost požadovat po zaměstnanci administrativní poplatky za provádění těchto srážek.²⁰⁶

V pomyslné hře jsou pozměňovací návrhy, které alespoň částečně místní příslušnost zavádějí. Tím prvním je návrh Marka Výborného, který zanechává možnost volby exekutora v případě, že dlužníkem je osoba podnikající. V ostatních případech by platila krajská teritorialita na základě „kolečka“.²⁰⁷ Druhým pozměňovacím návrhem je tzv. nepravá teritorialita, kterou předložil poslanec Dominik Feri. Tato verze upravuje místní příslušnost pouze ve věcech, kdy oprávněným bude Česká republika, územně samosprávný celek, státní fond, příspěvkové organizace a další obdobné subjekty.²⁰⁸

Bohužel místo toho, aby se situace exekucí zlepšila, vznikl legislativní paskvil, který v tuto chvíli nezachrání ani přijetí pozměňovacích návrhů. Exekutorská komora, která úpravu exekučního řádu iniciovala se před pár dny taktéž od této podoby novely distancovala. Prezident komory Jan Mlynářčík se k situaci vyjádřil následovně: *„Obáváme se, že i kdyby byly přijaty některé zásadní pozměňovací návrhy, a naopak nebyly odsouhlaseny ty nejméně zdařilé, nemůže výsledný produkt nikterak přispět ke kultivaci právního řádu, či odstranění největších vad systému. Výsledný zákon by bohužel komplikoval život nejenom věřitelům, soudním exekutorům, ale především dlužníkům.“*

Současný návrh taktéž obsahuje absurdní ustanovení, která by mohla vážně ohrozit vymahatelnost práva, a to například zastavování bagatelních exekucí po třech letech; tzv. milostivé léto, kdy by povinný zaplatil pouze jistinu dluhu a exekutorovi odměnu 750 Kč; snížení exekutorských odměn o třetinu nebo další omezení mobiliárních exekucí.

„Původní étos vládního návrhu novely se zcela vytratil. Změny by nakonec měly největší negativní dopad na poctivé věřitele a zodpovědné členy našeho stavu.“

²⁰⁶ Sněmovní tisk 545, novela z. - občanský soudní řád, Stav projednávání ke dni: 8. března 2021.

²⁰⁷ Vždy bude někdo nespokojený: dlužník, věřitel, nebo exekutor, říká o novele řádu Výborný (KDU-ČSL) | Plus. *Český rozhlas Plus* [online]. Copyright © 1997 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/vzdy-bude-nekdo-nespokojeny-dluznik-veritel-nebo-exekutor-rika-o-novele-radu-8329690>

²⁰⁸ Pozměňovací návrh k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění sněmovního dokumentu č. 7155.

Jediným rozumným řešením, které se nabízí, je smést stávající předlohu ze stolu a plně se koncentrovat na vznik zcela nového návrhu. “²⁰⁹

7.3.1. Důvody pro zavedení teritoriality

Jak již bylo zmíněno výše, sama Exekutorská komora volá po změně exekučního řádu a zavedení místní příslušnosti, a to už přes 10 let.

Na potřebu změny upozorňuje také Transparency International a organizace Člověk v tísni, kteří teritorialitu vyzdvihují především z hlediska zlepšení sociální situace na straně povinných, ale i z důvodu zamezení korupce mezi oprávněným a exekutorem.²¹⁰

Názorově se s nimi však ztotožňuje i veřejnost. „*I přesto, že soudní exekutor má být podle platné právní úpravy nestranný a nezávislý, domnívá se až 76 % českých občanů, že exekutor v exekučním řízení zastupuje věřitele (výzkum z agentury NMS market research pro Pirátskou stranu).*“²¹¹

V posledních čtyřech letech se řešily dva modely teritoriality exekutorů. Prvním byla tzv. čistá krajská teritorialita, kdy oprávněný nemá možnost si vybrat, kterého exekutora pověří k vymáhání své pohledávky. Návrh na exekuci podá exekučnímu soudu v místě bydliště povinného a ten na základě elektronického generátoru založeného na principu rotačního systému pověří exekutora v rámci kraje bydliště povinného. Každá další exekuce zahájená proti tomuto dlužníkovi automaticky napadne ke stejnému exekutorovi, čímž bude naplněn princip jeden dlužník – jeden exekutor.

Druhým způsobem je tzv. model „Sněhulák“, tedy postupné nabalování nových exekucí ke stejnému exekutorovi, který již proti povinnému exekuci vede. U prvoexekučních dlužníků ovšem možnost vybrat si svého exekutora zůstává.

²⁰⁹ Exekutorská komora České republiky. *Exekutorská komora České republiky* [online]. Copyright © 2009 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2820-prijetim-navrhu-novely-exekucniho-radu-dojde-zcela-jiste-ke-snizeni-vymahatelnosti-prava-varuje-exekutorska-komora-cr-a-vyzyva-vladu-aby-navrh-stahla?w=>

²¹⁰ Člověk v tísni a Transparency International: Poslanci, přijměte princip teritoriality exekutorů - Transparency International. *Mapujeme stav korupce v ČR a aktivně přispíváme k jejímu omezení* [online]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/clovek-v-tisni-a-transparency-international-poslanci-prijmete-princip-teritoriality-exekutoru/>

²¹¹ Výčet důvodů pro zavedení teritoriality exekutorů. *Právní prostor* [online]. Copyright © 1999 [cit. 07.03.2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/vycet-duvodu-pro-zavedeni-teritoriality-exekutoru>

Všichni další věřitelé však možnost výběru exekutora ztrácí a nové exekuce napadnou stejnému exekučnímu úřadu. Tento systém by po čase způsobil, že exekutorské úřady, které dnes praktikují nekalé způsoby získávání věřitelů a tvoří tzv. exekuční mafii, by své korupční praktiky ještě posílily, aby získali právě zmíněné první oprávnění. S odstupem času by situace dospěla do fáze, kdy by několik velkých exekutorských úřadů získávalo 90 % nových exekučních případů a střední a malé exekutorské úřady by postupně zkrachovaly.²¹²

„Podle Exekutorské komory ČR je jediným smysluplným a trvalým řešením stávající situace zavedení úplné místní příslušnosti soudních exekutorů na krajském principu. Veškeré ostatní, povětšinou velice kompromisní, varianty představují pouze dočasnou a nestabilní záplatu, která teoreticky může zpomalit degeneraci systému. V Poslanecké sněmovně však zjevně chybí většinová vůle k prosazení úplné teritoriality exekutorů, a proto Exekutorská komora ČR vítá alespoň snahu o zavedení tzv. nepravé místní příslušnosti.“²¹³

Nesmyslnost systému Sněhulák kritizuje také bývalý prezident exekutorské komory JUDr. Vladimír Plášil, LL.M. *„Domnívám se, že jediným racionálním řešením je přijetí takové úpravy místní příslušnosti soudních exekutorů, která (ať již v jakékoliv formě či rozsahu) nahradí zcela předložený návrh nepochopitelného a světově unikátního systému „Sněhulák“. Pokud v České republice v rámci soudního vymáhání pohledávek existuje duální systém, tedy jak prostřednictvím soudů, tak prostřednictvím soudních exekutorů (autor zde nezohledňuje další exekuce, prováděné podle daňového a správního řádu správcem daně, Celní správou a orgány státní správy a územní samosprávy), došlo by v případě přijetí systému „Sněhulák“ ke zvýhodnění těch věřitelů, kteří si své pořadí budou raději zajišťovat v rámci výkonu rozhodnutí příslušným soudem podle ustanovení o. s. ř., neboť soudy by na rozdíl od soudních exekutorů žádné další exekuce do 1. řízení neabsorbovaly. Asi si těžko dokážeme představit systém „jeden dlužník – jeden*

²¹² Pohledem exekutora: Chcete stavět sněhuláka? - Česká justice. Homepage - Česká justice [online]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/blog/pohledem-exekutora-chcete-stavet-snehulaka/>

²¹³ Exekutorská komora České republiky. Exekutorská komora České republiky [online]. Copyright © 2009 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2810-exekutorska-komora-cr-vita-aktualni-navrh-na-zavedeni-mistni-prislusnosti?w=>

soud“. Naprosto stejně tomu je u exekucí podle daňového a správního řádu, které rovněž dokáží fungovat bez jakéhosi „Sněhuláka“.“²¹⁴

Hlavními argumenty pro zavedení místní příslušnosti je především posílení nestrannosti exekutora a jeho nezávislosti na oprávněném. Vymizely by tak nekalé praktiky, kterými se někteří exekutoři za každou cenu snaží získat věřitele, jako jsou například vratky z vlastních odměn. Přidělování exekucí na základě elektronického generátoru by tak zpřetrhalo vazby mezi exekutory a oprávněnými a zrušilo by klientelismus a korupci.

Dalším důvodem je zvýšení vymahatelnosti pro oprávněné s menšími pohledávkami. Jelikož se odměna exekutora vypočítává právě z výše vymáhané povinnosti, někteří exekutoři upřednostňují pohledávky institucí, jako jsou banky, pojišťovny nebo dopravní podniky, ale už opomíjejí menší případy.

Díky systému jeden dlužník – jeden exekutor by se také zvýšila vymahatelnost pohledávek. V současné době, pokud má povinný více exekucí u vícero exekutorů, dostává se velice často do dluhové pasti. Každý exekutor se snaží vyhovět svému oprávněnému, a tak se na dlužníkovi snaží vymoci co nejvíce. Tím však často dochází k situaci, kdy buď povinný splácí jen úroky a náklady jednotlivých exekucí a na jistinu mu již nezbyvá, nebo kdy jeden exekutor obstaví veškerý majetek povinného, provede srážky ze mzdy i přikáže pohledávky z účtu a na ostatní exekuce v pořadí se již nedostane ničeho. Ač je první exekuce v rámci možností umořována, u ostatních postupně rostou jak úroky, tak náklady. Pokud by měl dlužník veškeré své exekuce vedeny u jednoho exekučního úřadu, nejen že by se podstatně snížily náklady na součinnost, doručování i cestovní výdaje v případě mobiliárních exekucí, ale exekutor by mohl rozvrhnout způsoby provedení exekuce mezi jednotlivé dluhy. Dlužník by se tak snáze mohl domluvit na splátkovém kalendáři svých dluhů, vymáhání by se stalo efektivnějším a dostalo by se i na dlouhodobě nevymahatelné případy.²¹⁵

²¹⁴ Zamyšlení nad legislativním vývojem v exekucích v roce 2020. *Exekutorská komora České republiky* [online]. Copyright © [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://ekcr.cz/admin/priloha//2020-01-Komorni-listy.pdf>

²¹⁵ Teritorialita exekutorů - výhody a nevýhody — k.law. *k.law advokátní kancelář* [online]. Dostupné z: <https://www.klaw.cz/teritorialita-exekutoru-vyhody-a-nevyhody/>

Tuto myšlenku sdílí také náměstek Ministerstva spravedlnosti JUDr. Jeroným Tejc, který sice není zastáncem čisté teritoriality, ale sám ve svém projevu vyslovil názor, že systém jeden dlužník – jeden exekutor výrazně usnadní nejen komunikaci mezi oběma stranami, ale také celé exekuční řízení.²¹⁶

Zároveň i lepší dostupnost exekutorského úřadu pro povinného by mohla přinést zlepšení v komunikaci a snaze své dluhy řešit, než když má dlužník svého exekutora na druhé straně republiky.²¹⁷ Pokud se pak klient chce takto vzdáleného exekutora dotázat na další informace o své pohledávce, může tak činit v zásadě třemi způsoby. Osobní návštěva zpravidla nepřipadá v úvahu, jelikož cesta je pro dlužníka příliš nákladná a zdlouhavá. V případě snahy řešit celou věc písemně prostřednictvím žádostí o informace se opět celý proces velmi protáhne. A pokud chce dlužník svého exekutora kontaktovat telefonicky, z důvodu problému ověření identity dlužníka se většinou mnoho informací o svém řízení nedozví. V případě zavedení místní příslušnosti by se podstatně zvýšila šance pro rychlejší vyřizování exekucí. U vícečetných exekucí by pak dlužník komunikoval pouze s jednou osobou, a ne s několika různými úřady rozestými po celé republice.

Ke konci roku 2020 bylo celkově vedeno 4.330.351 exekucí proti 719.503 povinným. Na každého povinného tak v průměru připadá 6 probíhajících exekučních řízení.²¹⁸ Průměrný počet exekucí na jednu osobu se tak opět meziročně zvýšil a trend zůstává stejný již od roku 2016. Velice znepokojivé je, že více než deset exekucí mělo v roce 2019 131.422 osob. Více než polovina z celkového počtu povinných má pět a více exekucí.²¹⁹

Vzhledem k tomu, jak je v současné době nastaven exekuční proces, exekutor z preventivních důvodů využije všech možností zajištění majetku povinného od srážek mzdy, přes obstavení účtu a nemovitých věcí, až po zajištění movitého majetku povinného. Pokud by toto neudělal a chtěl by se pouze vstřícně domluvit s dlužníkem na splátkovém kalendáři, riskuje, že tento proces udělá jiný exekutor v rámci další exekuce a on již na svou pohledávku nevymůže ničeho.

²¹⁶ Chceme princip: jeden dlužník, jeden exekutor. *Exekutorská komora České republiky* [online]. Copyright © [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://ekcr.cz/admin/priloha//2019-04-Komornilisty.pdf>

²¹⁷ Teritorialita exekutorů - výhody a nevýhody — k.law. k.law advokátní kancelář [online]. Dostupné z: <https://www.klaw.cz/teritorialita-exekutoru-vyhody-a-nevyhody/>

²¹⁸ Otevřená data o exekucích. *Otevřená data o exekucích* [online]. Copyright © 2009 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>

²¹⁹ *Otevřená data o exekucích* [online]. Copyright © [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/docs/statisticky-list-V.pdf>

V důsledku toho jsou pak někteří postupně uváděni do dluhové spirály, ze které se dlužník složitě dostává. Při obstaveném účtu totiž nemůže platit své další závazky a tím si vytváří předpoklad dalších a dalších exekucí. V případě zavedení místní příslušnosti v kombinaci s principem jeden dlužník – jeden povinný by exekutor nemusel využívat všech metod zajištění majetku dlužníka, ale v rámci vlastního posouzení by zvolil nejvíce šetrnou variantu.²²⁰

V případě zavedení místní příslušnosti by se všechny tyto vícečetné exekuce postupně sloučily pod jediného exekutora, čímž by se do budoucna míra úspěšnosti vymožení uložené povinnosti podstatně zvýšila.

7.3.2. Důvody proti zavedení teritoriality

Většina odpůrců teritoriality argumentuje především příklady ze zahraničí. Dle jejich slov po zavedení místní příslušnosti nedošlo ke zlepšení situace, ba naopak se vymahatelnost pohledávek ještě snížila.

„Ten trend je v mnoha státech Evropské unie zcela opačný, než jak se ve zprávě Exekutorské komory uvádí. Zkušenosti, které s teritorialitou různé státy učinily, je vedou k upouštění od ní a návrat k celostátní příslušnosti, nebo alespoň příslušnosti k větším územním celkům. Tak například dne 30. září 2013 přešlo Portugalsko z původního systému okresní příslušnosti k příslušnosti celostátní, nejaktuálnějším případem je pak Francie, která otevřela „soutěž mezi exekutory“, tedy zavedla v tomto směru volný trh, protože to věřiteli přináší možnost vybrat si nejefektivnějšího exekutora,“ uvádí příklady jeden ze zástupců Exekutorů za spravedlivé exekuce JUDr. Ondřej Mareš, LL.M. Zároveň dodává: „Takových případů je ale více. V Nizozemsku také měli dříve okresní příslušnost, ale přešli z ní na celostátní v roce 2000. V Polsku pak byla dokonce už v roce 1995 zrušena okresní příslušnost s tím, že věřitel má nyní možnost vybrat si kteréhokoli exekutora v Polsku a zvýšené náklady cestovného hradí věřitel. Podobný model je dnes vlastně

²²⁰ Exekuce v Česku | Teritorialita exekutorů | Jan Tuna a A DOST! | TelevizeSeznam.cz. Internetová televize, filmy, seriály a videa online zdarma | *Televize Seznam* [online]. Copyright © 1996 [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://www.televizeseznam.cz/video/adost/tohle-nici-zivoty-staticu-cechu-na-nejvyssich-mistech-to-ale-nechteji-zmenit-64138667>

*zaveden i v České republice, kdy sice věřitel má možnost volby exekutora, avšak náklady cestovního přesahující stanovenou hranici hradí právě věřitel.“*²²¹

Dalším výrazným argumentem je obava ze snížení vymahatelnosti pohledávek v důsledku snížení motivace. Odpůrci předpokládají, že současná právní úprava exekutora nutí se při vymáhání pohledávky snažit, aby si udržel stávající klienty v podobě věřitelů a vysokou měrou úspěšnosti získával také klienty nové. V momentě, kdy bude mít exekutor jistotu nápadu nových případů, sníží se jeho motivace k efektivnímu vymáhání.

Novela pak dále prý nepočítá se situací, kdy většina majetku povinného bude na jiném území, než má dlužník trvalé bydliště. Tím by docházelo ke zvýšení nákladů exekuce, protože by exekutor musel vyjíždět mimo svůj kraj. Zvýšily by se také náklady pro oprávněné, kteří by již nemohli vést všechny své exekuce u jednoho exekutora, ale museli by komunikovat s několika různými úřady.

Se schválením teritoriality by přišly také povinné zálohy na exekuční řízení, které v současné době mnoho exekutorů oprávněnému odpouští. Odpůrci se domnívají, že velcí hráči na straně oprávněných by tyto zvýšené náklady na exekuci buď promítli do cen svých služeb (banky, poskytovatelé energií, pojišťovny), nebo by nastala situace, kdy se bude od exekucí zcela upouštět.²²²

Co se týče námitek, že dlužník bude mít faktické bydliště nebo převážnou část majetku na zcela jiném území, než má trvalé bydliště, podotýkám, že z průzkumu soudního exekutora JUDr. Ing. Martina Štiky vyplývá, že až 85 % povinných se zdržuje v témže kraji, kde mají trvalé bydliště. Plyne to především z důvodu jejich rodinných a sociálních vazeb v dané lokalitě. Zbýlých 15 % pak bydlí v krajích přiléhajících a jen nepatrná část se zcela odstěhovala.²²³

V případě povinných záloh na exekuční řízení se nedomnívám, že by oprávnění přistoupili ke zdražování svých služeb, spíše by to vedlo k rozmyslu

²²¹ Místní příslušnost exekutorů nemá v Evropské unii silnou pozici, naopak se od ní upouští | ParlamentníListy.cz – politika ze všech stran. *Úvodní strana | ParlamentníListy.cz – politika ze všech stran* [online]. Copyright © [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/tiskovezpravy/Mistni-prislusnost-exekutoru-nema-v-Evropske-unii-silnou-pozici-naopak-se-od-ni-upousti-346392>

²²² Teritorialita exekutorů - výhody a nevýhody — k.law. *k.law advokátní kancelář* [online]. Dostupné z: <https://www.klaw.cz/teritorialita-exekutoru-vyhody-a-nevyhody/>

²²³ Výčet důvodů pro zavedení teritoriality exekutorů. *Právní prostor* [online]. Copyright © 1999 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/vycet-duvodu-pro-zavedeni-teritoriality-exekutoru>

při podávání exekučního návrhu. Oprávnění by tak nepřistupovali k exekuci ve všech případech a nepřetěžovali by exekutory případy, o kterých je dopředu jasné, že budou z nějakého důvodu zastaveny.

Nutno ještě podotknout, že převážnou většinu kritiků a odpůrců teritoriality tvoří především představitelé tzv. exekučních továren, tedy největších exekutorských úřadů. Je to pochopitelné, protože kdyby byl zaveden princip čisté krajské teritoriality, jejich mnoho let budované klientelistické vazby na oprávněné by se zpřetrhaly, jejich exekuční nápad by se snížil a s tím by se snížily i odměny daných exekutorů.

7.4. Náměty de lege ferenda

V rámci zhodnocení současné platné právní úpravy exekučního řízení musím s ohledem na výše zjištěná tvrzení začít právě u samotného pojmu nezávislosti a nestrannosti soudního exekutora, který není dle mého názoru naplněn.

Zavedení čisté krajské teritoriality současně s principem jeden dlužník – jeden exekutor se v současné době jeví jako jediný možný způsob, jak naplnit dikci exekučního řádu, který jasně stanovuje, že exekutor v exekučním řízení vystupuje nezávisle a nestranně.

Exekuční řád by dle mého názoru měl projít komplexní úpravou. Výsledkem legislativní snahy by měl být vznik unifikované právní normy, která nebude ve svých ustanoveních odkazovat na další právní předpisy. Vlivem četných novelizací (zejména nárůst administrativních povinností exekutora) a mnohdy nejednoznačných přechodných ustanovení, je řada dříve zahájených exekucí z hlediska použití toho kterého předpisu velmi složitá. Jako přežitek současně považuji zásadu subsidiárního užití občanského soudního řádu. Například na Slovensku, ale i v jiných státech Evropské unie, je exekuční řízení legislativně upraveno uceleným kodexem.

Procesní instrumenty (způsoby provedení exekuce) by měly být přizpůsobeny současným společenským trendům. Řada způsobů provedení exekuce má zastaralou právní úpravu, která navíc na povinného působí demotivačně. Nelze si nevšimnout, že řada dalších způsobů provedení exekuce (např. exekuce prodejem

nemovitých věcí, prodej závodu atd.) je upravena velmi složitým způsobem a provedení těchto způsobů je časově velice náročné. Zjednodušení by pak mohlo přijít například u srážek ze mzdy, jejichž výpočet je velice složitý a pro současného dlužníka také demotivační. Dlužník pak spíše vymýšlí způsoby, jak si nechat vyplácet odměnu jiným způsobem. Současná právní úprava dále nemyslí na finanční prostředky uložené na virtuálních peněženkách, zejména pak v různých druzích kryptoměn, které exekutor nemá možnost postihnout.

Rovněž lze přijmout závěr, že novelu by si zcela jistě zasloužilo i doručování. Vzniknout by tak měla centrální elektronická úřední deska, kterou by spravovala Exekutorská komora. Zde by dlužník po zadání osobních údajů (například prostřednictvím datové schránky nebo služby Eidentity) mohl zjistit, v jaké fázi je jeho exekuční řízení. Nejjednodušším způsobem se jeví založení datových schránek nejen pro všechny společnosti, ale také pro všechny občany. Proces doručování by se tak výrazně zrychlil a podstatně by se snížily také náklady a zátěž na životní prostředí.

Dalším instrumentem by mohlo být centrální uložení všech exekučních titulů pod správou Ministerstva spravedlnosti. K tomuto uložení by měli přístup exekutoři, notáři, soudci i advokáti a byli by v něm uloženy veškeré exekuční tituly včetně notářských zápisů, rozhodčích doložek či elektronických platebních rozkazů. Zároveň by pro všechny výše zmíněné profese platila povinnost veškeré nově vzniklé exekuční tituly do tohoto uložení nahrávat. Tato možnost by výrazně urychlila celé exekuční řízení.

Snaha o modernizaci nastala například při vytvoření tzv. chráněného účtu, který by měl pomoci dlužníkům. Tento instrument je však opět zbytečně administrativně složitý, a to zejména pro dlužníka, kterého měl chránit. Z mého pohledu by stačilo, aby banka na obstaveném účtu uvolnila částku ve výši trojnásobku životního minima, kterou má dlužník možnost si vybrat každý měsíc. Celý proces by byl podstatně jednodušší jak pro banky, tak pro zaměstnavatele, a především pro samotného dlužníka.

Co se týče zvýšení pravomocí soudního exekutora, zrychlení procesu vymáhání a zároveň snížení zátěže prvoinstančních soudů, na soudní exekutory by mohly být převedeny nové pravomoci soudu, konkrétně například u elektronických platebních rozkazů. Žalobce by již nezasílal návrh na místně příslušný soud,

ale místně příslušnému soudnímu exekutorovi. Ten by vydal platební rozkaz, doručil jej dlužníkovi a rovnou vykonal vymáhanou povinnost nebo domluvil splátkový kalendář. Rozkaz by se tak rovnou stal exekučním titulem. V případě, že by dlužník s platebním rozkazem nesouhlasil nebo by se mu platební rozkaz nepodařilo doručit, proces by dále pokračoval u prvoinstančního soudu.

V neposlední řadě by také mělo dojít k většímu propojení exekucí a insolvenčí. V současné době velká většina dlužníků svou situaci řeší tak, že místo toho, aby své dluhy spláceli, požádají o insolvenční řízení a velké části svých závazků se tak zbaví. V případě, že by byla zavedena teritorialita, exekutor posoudí, zda se dlužník skutečně nachází v dluhové pasti a zda má skutečný zájem a snahu svou situaci řešit. Následně vydá rozhodnutí, kterým dlužníkovi umožní vstup do insolvenčního řízení či nikoliv. V případě schválení by pak předal veškeré zjištěné podklady insolvenčnímu správci, který by již nemusel znovu zjišťovat dlužníkův majetek a věřitele.

S ohledem na výše uvedené nemohu než konstatovat, že zákonodárce plně nevyužívá všech potencionálních možností institutu soudního exekutora. Exekuční řízení je z procesního hlediska zdlouhavé a složité, nejenom pro účastníky řízení, ale i pro samotného soudního exekutora.

Vlivem absence větší míry elektronizace (zejména v doručování) se exekuční řízení stává každým rokem nákladnější.

8. Závěr

Cílem práce byl popis postavení soudního exekutora v České republice a následná komparace s dalšími evropskými státy a obdobnými profesemi.

Justiční profese soudního exekutora je vystavěna na kombinaci úřední osoby, na kterou stát delegovat řadu významných mocenských pravomocí, a podnikatele, který v souvislosti se svou činností nese podnikatelské riziko. Stát sice zákonnou úpravu exekuční činnosti koncipoval tak, že potřeba soukromého postavení soudního exekutora pramení z potřeby motivovat exekutory, aby mezi sebou udržovali jistou míru soutěživosti a rivality. Tento princip by měl zajišťovat vyšší míru úspěšnosti vymáhání pohledávek, neboť odměna exekutora i úhrada jeho nákladů se vypočítává právě z dané vymáhané povinnosti. Bohužel každou další přijatou novelou se zmenšuje část podnikatelská a zvyšuje se část úřednická.

Zákonodárce v rámci právní úpravy ovšem nedomyslel, že právě z důvodu vyžadování soutěživosti a rivality mezi jednotlivými exekutorskými úřady, někteří využili mezer v zákoně a díky motivačním pobídkám si na sebe navázali velké množství oprávněných. Ti jim generují enormní množství nápadů exekučních spisů, avšak efektivita exekučního řízení se v mnoha případech snižuje. V jiných případech se pak někteří exekutoři uchylují k jednání, které je na hraně zákona, aby své oprávněné maximálně uspokojili a povinného uvalí do dluhové pasti. Kvantita tak vítězí nad kvalitou. Tento systém navíc zcela popírá zásadu nestrannosti a nezávislosti soudního exekutora. Exekutor by měl svou profesi vykonávat především kvůli vymáhání pohledávek, a ne kvůli vlastnímu zisku.

Co se týče komparace s ostatními právními profesemi, je zcela evidentní, že ekonomická nezávislost je podporována jak u insolvenčního správce, tak notáře, kteří nejsou povinni nést náklady svých řízení, neboť jejich úhradu mají státem garantovanou. To samé se týče i soudce, jehož nezávislost je stanovena přímo v zákoně vysokým platovým ohodnocením. Exekutor nemá možnost odmítnout pověření soudu k výkonu exekuce, ale podnikatel má možnost si své zakázky vybírat. Proto by záruka úhrady nákladů v případě neúspěšné exekuce, kterou soudní exekutor nezavinil, měla být zákonem lépe ošetřena.

K otázce zavedení místní příslušnosti je nutné uvést, že přesto že drtivá většina exekutorů s jejím zavedením souhlasí, Exekutorská komora apeluje na zákonodárce, aby byla přijata patřičná novela zákona. Premiér Babiš se k řešení této otázky svými prohlášeními zavázal, odborné instituce dlouhodobě upozorňují na klientelismus a korupci, která exekutorskou sféru ovládá. K radikální změně zákona jsme asi stejně blízko, jako v roce 2013, kdy se tato debata otevřela.

I přes to, že kritika vůči soudním exekutorům plyne ze všech stran a na jejich práci je pohlíženo spíše negativně, vymahatelnost pohledávek se oproti stavu, kdy pohledávky vymáhaly pouze soudy, radikálně zlepšila. Další zlepšení by se dalo očekávat právě se zavedením krajské teritoriality, kdy by se z velké části eliminovaly případy, kdy se exekutor snaží za každou cenu uloženou povinnost vymoci a překračuje své pravomoci či etický kodex. Tyto případy jsou pak samozřejmě nejvíce medializovány a vrhají negativní obraz na veškerá exekuční řízení. V případě, kdy by byla nastavena situace jeden dlužník – jeden exekutor, je velká pravděpodobnost zlepšení komunikace a domluvy mezi oběma stranami, které povede k rychlejšímu ukončení exekuce. Zároveň by se zlepšila také situace pro nesystémové věřitele s bagatelními pohledávkami, kterými se v současné době příliš mnoho exekutorů zabývat nechce, jelikož jsou pro ně oproti velkým hráčům na straně oprávněných ekonomicky nezajímavé.

S ohledem na výše uvedené dílčí závěry nelze než shrnout, že aby byla naplněna díkce exekučního řádu o nestrannosti a nezávislosti soudního exekutora, je třeba zavést čistou krajskou teritorialitu, která je v současné době jediným možným instrumentem, jak tohoto cíle dosáhnout.

Exekutor má být osobou, která exekuční činnost vykonává nestranně a nezávisle a nemá se účastnit jakékoliv soutěže o získání exekučních titulů.

Resumé

The aim of this work is to describe the position of the bailiff in the Czech Republic with the subsequent comparison with other European countries and similar professions.

The bailiff judicial profession is based on a combination of an official administration to whom the state delegates number of significant powers and an entrepreneur who bears business risk in connection with his activities. State has conceived the legal regulation of enforcement activities based on a principle to motivate bailiffs one another to maintain a certain competition and rivalry between them. This should ensure a higher success rate of debt collection, as the bailiff's remuneration and reimbursement of its costs are calculated from the given recovery obligation. Unfortunately, each new amendment adopted decreases the business part of their duties and increases the administrative one.

Because of the requirement of competition and rivalry between individual enforce authorities, some took advantage of gaps in the legal regulation and motivational incentives. Due to that they established large number of legitimate. This was not a legislator intention. It generates them an enormous amount of enforcement files. It also leads to decline of the effectiveness of enforcement proceedings in many cases. In other cases, some bailiffs resort to actions that are on the edge of the law in order to satisfy their beneficiaries to the maximum and it puts the debtor in a debt trap. Quantity thus wins over quality. Moreover, this system completely denies the principle of the impartiality and independence of the bailiff. The bailiff should practice his profession primarily for the purpose of debt collection, not for his own profit.

As for the comparison with other legal professions, it is quite evident that economic independence is supported in professions such as the insolvency administrator and the notary. They are not obliged to bear the costs of their proceedings, as their payment is guaranteed by the state. The same applies to a judge whose independence is established directly by a high salary that is supported by law. The bailiff does not have the possibility to refuse the court's authorization to perform execution. On the other hand, the entrepreneur has the opportunity to choose his contracts. Therefore, the guarantee of reimbursement in the case of a

failed execution, which was not the bailiff's fault, should be better addressed by law.

Regarding the question of local jurisdiction introduction. It should be also outline that although the vast majority of bailiffs agree with its introduction, the Bailiffs' Chamber calls on the legislator to adopt an appropriate amendment to the law, Prime Minister Babiš has committed himself to addressing this issue, the professional institution pointing out the question of corruption, which controls the bailiff sphere, we are about as close to a radical change in the law as we were in 2013, when this debate was opened up.

Despite the fact that criticism of bailiffs is rising from all sides and their work is over viewed rather negatively, the enforceability of receivables has radically improved compared to the situation where only the courts enforced receivables. Further improvement could be expected with the introduction of regional territoriality, which would largely eliminate cases where the bailiff tries to enforce the imposed obligation at all costs and exceeds its powers or code of ethics. These cases are, of course, the most publicized and cause a negative image on all execution proceedings. The solution could be a new set up, one debtor - one bailiff. This would bring a high probability of improved communication and agreement between the two parties, which will lead to a faster termination of execution. At the same time, the situation would also improve for non-systemic creditors with trivial claims. Currently too many bailiffs do not want to deal with them, as they are economically uninteresting for them compared to larger creditors.

In view of the above partial conclusions, it can only be summarized that in order to fulfil the wording of the Execution Order on the impartiality and independence of the bailiff, it is necessary to introduce pure regional territoriality, which is currently the only possible instrument to achieve this goal.

The bailiff should be a person who is impartial and independent in his execution activity. He should not also participate in any competition for the acquisition of execution titles.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

BARTOŠEK, Milan. *Encyklopedie římského práva*. 2.přepracované vydání. Praha: Academia, 1994. ISBN 80-200-0243-X.

BÍLEK, Petr. *Notářský řád: komentář*. 5. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2018. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-689-0.

Exekuční poriadok: komentár. V Prahe: C.H. Beck, 2011. Beckova edícia komentované zákony. ISBN 978-80-7400-335-6.

GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce v současné právní praxi: podle stavu k 1.1.2000*. 3. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2000. ISBN 80-7201-214-2.

GRYGAR, Jiří. *Zákon o soudech a soudcích: včetně tzv. generátoru náhodného přidělování a GDPR : komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-162-2.

HEYROVSKÝ, Leopold. *Dějiny a systém soukromého práva římského*. 7. vyd. V Bratislavě: Právnická fakulta university Komenského, 1929. Knihovna právnické fakulty university Komenského v Bratislavě.

HORNA, Richard. *K dějinám moravských úředníků*. V Praze: Jan Kapras, 1922. Práce ze semináře českého práva na Karlově universitě v Praze.

KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)*. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H. BECK, 2010. ISBN 978-80-7400-179-6.

KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád: komentář*. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-476-6.

KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)*. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H. BECK, 2010. ISBN 978-80-7400-179-6.

KLÍMA, Karel. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-140-3.

LAVICKÝ, Petr. *Civilní proces*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Praktický komentář. ISBN 978-80-7478-988-5.

MACKOVÁ, Alena. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář s důvodovou zprávou a judikaturou*. Praha: Leges, 2016. Komentátor. ISBN 978-80-7502-122-9.

MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční zákon: ve znění zákona č. 64/2017 Sb. s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. aktualizované vydání podle stavu právní úpravy k 1.1.2018. Praha: Leges, 2018. Glosátor. ISBN 978-80-7502-257-8.

MENOUŠEK, A. *Základové nauky o exekuci soudní*. Praha, 1903.

Občanský soudní řád: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-506-0.

SCHELLE, Karel a Jiří BÍLÝ. *Dějiny českého soudnictví*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7552-959-6.

SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace justice a právní služby*. Ostrava: Key Publishing, 2008. Právo (Key Publishing). ISBN 978-808-7071-687.

SVOBODA, Jiří a Ondřej KLIČKA. *Dědické právo v praxi*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-266-3.

ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

TOMAŠOVIČ, M. *Exekučný poriadok s komentárom*. Žilina: Eurokódex Poradca podnikateľa, spol. s r.o., 2006.

VÁŽNÝ, Jan. *Římský proces civilní*. V Praze: Melantrich, 1935. Randova právnická knihovna.

WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Linde Praha, 2011. ISBN 978-80-7201-842-0.

WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 5., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2008. Vysokoškolské právnické učebnice. ISBN 978-80-7201-726-3.

WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Organizace justičního systému*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-044-4.

Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-179-6.

Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-297-7.

Odborné články

Exekutorská komora České republiky. *Sborník z Konference Eurodanubijské skupiny Mezinárodní unie soudních exekutorů*. Brno: PRINTECO, 2010.

Exekutoři ve vybraných zemích. Postavení, dohled, kárná odpovědnost exekutorů, odvolání exekutorů.

HADRAVOVÁ, A. *Pojetí exekutorských služeb v České republice a jejich porovnání s vybranými státy EU*. Praha, 2017. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Národohospodářská fakulta. Vedoucí práce Mgr. Tomáš Lechner, Ph.D.

JANČUŠKA M. *Němečtí vykonavatelé prosazují výkon rozhodnutí z „jedné ruky“*. Komorní listy, 01/2014. Praha: Exekutorská komora ČR, 2014. s. 34. MK ČR E 19153.

KUČERA, Petr. POLANSKÝ, Petr. *Platforma za teritorialitu*. Prohlášení ze dne 4. 2. 2014.

KUNEŠ, Jiří. Porovnání exekuce správní a soudní. Plzeň, 2019. Bakalářská práce. ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI. Fakulta právnická. Vedoucí práce Mgr. Jan Lego, Ph.D.

NOVÁKOVÁ, Markéta. *Postavení soudního exekutora v ČR ve srovnání s jinými zeměmi v rámci EU*. Plzeň, 2012. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Právnická fakulta. Katedra občanského práva. Vedoucí práce JUDr. Jitka Wolfová.

PERNEROVÁ, Nikola. *Postavení soudního exekutora v ČR a v dalších zemích EU*. Plzeň, 2020. Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Jitka Wolfová.

Stavovský předpis Exekutorské komory České republiky ze dne 18. dubna 2008 zkušební řád – kvalifikační zkoušky vykonavatele exekutora.

ŠRÁMKOVÁ, Martina. *Státní zastupitelství*. Plzeň, 2014. Diplomová práce. ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI. Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Milan Tomeš.

ŠTIKA, Martin. *Exekutorské zápisy pohledem současné právní úpravy*. Komorní listy. 2015, č.4.

TOMEŠ, Milan., *Ústavní postavení státního zastupitelství – zamyšlení nad základními principy jeho činnosti*. Státní zastupitelství 11 – 12/2008. Praha: LexisNexis CZ s.r.o.

TVRDKOVÁ, J. Deset let existence soudních exekutorů. In *Sborník vydáný u příležitosti 10. výročí založení Exekutorské komory*. Praha: Exekutorská komora České republiky, 2011.

VESECKÁ, Renáta., *Aktuální problematika veřejné žaloby v právní úpravě České republiky*. Státní zastupitelství 11 – 12/2008. Praha: LexisNexis CZ s.r.o.

VÍŠEK, Pavel. *Řízení o pozůstalosti*. Praha, 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta. Vedoucí práce doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.

WOLFOVÁ, Jitka. *Komparace právní úpravy exekucí v zemích Evropské unie*. Plzeň, 2014. Západočeská univerzita v Plzni. Právnická fakulta. Vědecká studie.

České právní předpisy

Zákon č. 1/1993 Sb. - Ústava České republiky.

Zákon č. 120/2001 Sb., zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

Zákon č. 121/2008 Sb., zákon o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů.

Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád).

Zákon č. 164/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 183/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 7/2009 Sb.

Zákon č. 201/1997 Sb., o platu a některých dalších náležitostech státních zástupců a o změně a doplnění zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 280/2009 Sb., zákon daňový řád.

Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství.

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

Zákon č. 358/1992 Sb., zákon České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

Zákon č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 587/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).

Zákon č. 64/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 79/1986, o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád).

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem.

Vyhláška č. 366/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí, ve znění vyhlášky č. 426/2008 Sb.

Vyhláška č. 491/2012 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, ve znění vyhlášky č. 463/2009 Sb.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif).

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění pozdějších právních předpisů.

Příloha k zákonu č. 549/1991 Sb., zákon České národní rady o soudních poplatcích

Příloha č. 2. Zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně jiných zákonů. In: Sbírka zákonů České republiky. 2001, částka 48.

295/0 Návrh poslanců Lukáše Kolářika, Olgy Richterové, Kateřiny Valachové, Jana Hrnčíře a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

545/0 Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Důvodová zpráva k zákonu č. 347/2007 Sb.

Instrukce č. 505/2001-Org. Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. 12. 2001, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy.

Nařízení vlády, ze dne 2. června 2004, o poskytování náhrad některých výdajů státním zástupcům přiděleným k výkonu funkce státního zástupce v zahraničí.

Pozměňovací návrh k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění sněmovního dokumentu č. 7155

Rozvrh pověřování notářů úkony v řízení o pozůstalosti pro obvod Městského soudu v Praze pro rok 2021.

Sněmovní dokument 7155, návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (tisk 545), se zapracováním pozměňovacích návrhů ústavně právního výboru.

Sněmovní tisk 295, novela z. - exekuční řád, Stav projednávání ke dni: 8. března 2021.

Sněmovní tisk 545, novela z. - občanský soudní řád, Stav projednávání ke dni: 8. března 2021.

Zahraniční právní předpisy

Code des procédures civiles d'exécution

Gerichtsvollzieherordnung

Gesetz über Kosten der Gerichtsvollzieher

Vyhláška č. 288/1995 Z. z., vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o odmenách a náhradách súdnych exekútorov

Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.

Zákon č. 341/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zivillprozessordnung

Judikatura

Nález Ústavného soudu sp. zn. Pl. ÚS 36/01 ze dne 25. 6. 2002.

Nález Ústavného soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/17 ze dne 14. 8. 2018.

Nález Ústavného soudu ze dne 15. června 2016, sp. zn. I. ÚS 2769/15.

Nález Ústavného soudu ze dne 6. října 2020, sp. zn. sp.zn. III. ÚS 1231/20.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. května 2013, sp. zn. 15 Kse 9/2012 – 137.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 15. srpna 2017, sp.zn. 15 Kse 3/2016 – 56.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 12. listopadu 2019, sp. zn. 15 Kse 4/2018 – 44.

Rozhodnutí Ústavného soudu I. ÚS 370/04 ze dne 27. 10. 2004.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky, sp.zn. 29 NSČR 94/2015, ze dne 30.3.2017.

Usnesení Ústavného soudu Slovenské republiky č. k. II. ÚS 272/2008 ze dne 22. 8. 2008.

Usnesení sněmu Exekutorské komory České republiky ze dne 26. února 2006, kterým byl přijat v souladu s ustanovením § 110 odst. 7 písm. l) Exekučního řádu stavovský předpis, kterým se stanoví Pravidla profesní etiky a pravidla soutěže soudních exekutorů. čl. 10.

Ostatní zdroje

„Zákonný“ insolvenční správce :: Bulletin Advokacie. *Bulletin advokacie, odborný právní portál* | Domů [online]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/zakonny-insolvencni-spravce?browser=mobi>

Bývalá šéfka exekutorů neuspěla u Ústavního soudu. Ten její stížnost na pokutu zamítl - Aktuálně.cz. *Zprávy - Aktuálně.cz* [online]. Copyright © [cit. 16.02.2021]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/byvala-sefka-exekutoru-neuspela-u-ustavniho-soudu-ten-jeji-s/r~48cecc24df5f11e98776ac1f6b220ee8/>

Částečná neplatnost rozhodčí doložky | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírka zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ [cit. 18.02.2021]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/castecna-neplatnost-rozhodci-dolozky-110973.html>

Člověk v tísní a Transparency International: Poslanci, přijměte princip teritoriality exekutorů - Transparency International. *Mapujeme stav korupce v ČR a aktivně přispíváme k jejímu omezení* [online]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/clovek-v-tisni-a-transparency-international-poslanci-prijmete-princip-teritoriality-exekutoru/>

Detail článku | Ústav státu a práva Akademie věd České republiky. *Ústav státu a práva Akademie věd České republiky* [online]. Copyright © 2021 ÚSP [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/casopisy-a-knihy/casopisy/casopis-pravnik/hledat-v-archivu/detail-clanku.html?id=35036&r=%252Fcasopisy-a-knihy%252Fcasopisy%252Fcasopis-pravnik%252Fhledat-v-archivu.html%253Fnaki_search%253D1%2526form_state%253D%2526query%253Dsvoboda%2526year_start%253D%2526year_end%253D%2526volume%253D%2526issue%253D%2526search_article_title%253D1%2526search_article_ann

[otation%253D1%2526search_article_content%253D1%2526search_author%253D1%2526search_keywords%253D1%2526search_match_words%253Dall%2526page%253D12](#)

Enforcement of Judgments 2020 - France | Global Practice Guides | Chambers and Partners. Home | Global Practice Guides | *Chambers and Partners* [online]. Copyright © 2021 [cit. 04.03.2021]. Dostupné z: <https://practiceguides.chambers.com/practice-guides/enforcement-of-judgments-2020/france/trends-and-developments>

Exekuce se ve sněmovně zásluhou zástupců ANO neřešily. *Lidé v dluhové pasti se zatím zásadní pomoci nedočkají* [online]. Hospodářské noviny, 2021 [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-66880750-exekuce-ve-snemovne-lide-v-dluhove-pasti-se-dockaji-zasadni-pomoci-pokud-ano-a-ods-ustoupi>

Exekuce v Česku | Teritorialita exekutorů | Jan Tuna a A DOST! | TelevizeSeznam.cz. *Internetová televize, filmy, seriály a videa online zdarma* | Televize Seznam [online]. Copyright © 1996 [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://www.televizeznam.cz/video/adost/tohle-nici-zivoty-staticu-cechu-na-nejvyssich-mistech-to-ale-nechteji-zmenit-64138667>

Exekuce v Česku a Evropě | Češi v právu. *Češi v právu* [online]. Dostupné z: <https://www.cesivpravu.cz/exekuce-v-cesku-a-evrope>

Exekutorka neuspěla s ústavní stížností proti rekordní pokutě - Deník.cz. *Deník.cz - informace, které jsou vám nejbliž* [online]. Copyright © [cit. 16.02.2021]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/plzensky-kraj/exekutorka-neuspela-s-ustavni-stiznosti-proti-rekordni-pokute-20130926.html>

Exekutorská komora České republiky. *Exekutorská komora České republiky* [online]. Copyright © 2009 [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/organy-komory/601-organy-exekutorske-komory-ceske-republiky>

Exekutorská komora České republiky. *Exekutorská komora České republiky* [online]. Copyright © 2009 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2820-prijetim-navrhu-novely->

[exekucního radu dojde zcela jistě ke snížení vymahatelnosti práva varuje-
exekutorska-komora-cr-a-vyzyva-vladu-aby-navrh-stahla?w=](#)

Exekutorská komora České republiky. *Exekutorská komora České republiky* [online]. Copyright © 2009 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2810-exekutorska-komora-cr-vita-aktualni-navrh-na-zavedeni-mistni-prislusnosti?w=>

exekutorské úschovy: EXEKUTORSKÝ ÚŘAD KLADNO. *Exekutorský úřad Kladno* [online]. Copyright © 2010 Všechna práva vyhrazena. [cit. 14.02.2021]. Dostupné z: <https://www.eukladno.cz/sluzbyuradu/exekutorske-uschovy/>

Exekutorské zápisy pohledem současné právní úpravy. *Právní prostor* [online]. Copyright © 1999 [cit. 14.02.2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/exekutorske-zapisy-pohledem-soucasne-pravni-upravy>

Exekutorský úřad se sídlem ve Zdíkově. *Exekutorský úřad se sídlem ve Zdíkově* [online]. Copyright © 2018 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <http://www.exekutor-prachatice.cz/opravneny.php>

Exekutorský zápis: Poslední šance dlužníka nebo jízdenka do pekla - *Měšec.cz*. *Měšec.cz - váš průvodce finančním světem* [online]. Copyright © 1998 [cit. 14.02.2021]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/exekutorsky-zapis-posledni-sance-dluznika/>

Chceme princip: jeden dlužník, jeden exekutor. *Exekutorská komora České republiky* [online]. Copyright © [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://ekcr.cz/admin/priloha//2019-04-Komorni-listy.pdf>

Komentář exekutora Martina Štíky: Slepé cesty nezávislosti soudních exekutorů. *Hospodářské noviny* [online]. Hradec Králové, 2019 [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-66617830-komentar-exekutora-martina-stiky-slepe-cesty-nezavislosti-soudnich-exekutoru>

Metodická činnost – Exekuce. *Exekuce – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2021 [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/metodicka-cinnost/>

Metodický návod k provádění vnitřní kontroly a dohledu v soustavě státního zastupitelství, SL 910/2005. Brno. s. 45-46.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Republike Hrvatske - Naslovna [online]. Copyright © [cit. 04.03.2021]. Dostupné z: <https://mpu.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Projekti/IPA%20komponenta%20I/Final%20Report%20Activity%201%201%206.pdf>

Místní příslušnost exekutorů nemá v Evropské unii silnou pozici, naopak se od ní upouští | ParlamentniListy.cz – politika ze všech stran. *Úvodní strana | ParlamentniListy.cz – politika ze všech stran* [online]. Copyright © [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/tiskovezpravy/Mistni-prislusnost-exekutoru-nema-v-Evropske-unii-silnou-pozici-naopak-se-od-ni-upousti-346392>

Náplň činnosti exekutora. *Exekutorský úřad* [online]. Copyright © 2021 Stanislav Molák [cit. 14.02.2021]. Dostupné z: <https://www.exekutor.cz/pro-klienty/napln-cinnosti>

Návrhy na místní příslušnost exekutorů sněmovní výbor odmítl. *Právní prostor* [online]. Copyright © 1999 [cit. 18.02.2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/aktuality/navrhy-na-mistni-prislusnost-exekutoru-snemovni-vybor-odmitl>

Nejvyšší soud k otázce odměny exekutora | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírka zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 11.02.2021]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nejvyssi-soud-k-otazce-odmeny-exekutora-109308.html>

Nezávislost soudního exekutora a jeho odměna. *Právní prostor* [online]. Copyright © 1999 [cit. 14.02.2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/nezavislost-soudniho-exekutora-a-jeho-odmena>

Novela čl. II zákona č. 396/2012 Sb., občanského | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírka zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 18.02.2021]. Dostupné z:

<https://www.epravo.cz/top/clanky/novela-cl-ii-zakona-c-3962012-sb-obcanskeho-soudniho-radu-kazuisticky-92402.html>

Novela exekučního práva a profese exekutora. *Exekutorská komora České republiky* [online]. Copyright © [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://ekcr.cz/admin/priloha//2019-04-Komorni-listy.pdf>

Novelizace exekučního práva a profese exekutora. *Exekutorská komora České republiky* [online]. Copyright © [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://ekcr.cz/admin/priloha//2019-04-Komorni-listy.pdf>

Odměna insolvenčního správce | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírka zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/odmena-insolvencniho-spravce-112014.html>

Odměny insolvenčního správce v oddlužení - Abivia. *Abivia - Vyřešíme vaše dluhy* [online]. Copyright © 2021 Advokátní kancelář [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <https://abivia.cz/rady-jak-na-dluhy/odmeny-insolvencniho-spravce/>

Otevřená data o exekucích [online]. Copyright © [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/docs/statisticky-list-V.pdf>

Otevřená data o exekucích. Otevřená data o exekucích [online]. Copyright © 2009 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>

Pohledem exekutora: Chcete stavět sněhuláka? - Česká justice. *Homepage - Česká justice* [online]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/blog/pohledem-exekutora-chcete-stavet-snehulaka/>

Popis exekučního řízení a jeho institutů – Exekuce. *Exekuce – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2021 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/popis-exekucniho-rizeni-a-jeho-institutu/>

Popis exekučního řízení a jeho institutů – Exekuce. *Exekuce – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2021 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/popis-exekucniho-rizeni-a-jeho-institutu/>

Práva insolvenčního správce | *Fabian & Partners*. [online]. Copyright © 2021 [cit. 09.03.2021]. Dostupné z: <http://www.fabianpartners.cz/cz/insolvencni-spravce/insolvencni-pravo-pojmy-a-instituty/prava-insolvencniho-spravce/>

Prodej nemovitých věcí – Exekuce. *Exekuce – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2021 [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/prodej-nemovitych-veci/>

Příklep ještě neznamená vítězství | ADOL Monitor - dražby, exekuce, insolvence, inzerce. *ADOL Monitor – dražby, exekuce, insolvence, inzerce* | ADOL Monitor [online]. Copyright © 2021 [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: <https://www.adol.cz/blog-priklep-jeste-neznamena-vitezstvi/>

Quels métiers pour quelle justice? [online]. 2001 [cit. 4.3.2021]. Dostupné z http://www.senat.fr/rap/r01-345/r01-345_mono.html#toc596

Rozhodčí soud. *Rozhodčí soud* [online]. Dostupné z: <https://www.soud.cz/o-rozhodcim-rizeni>

Řádné fungování rotačního systému (kolečka) – Insolvence – Justice.cz. *Insolvence – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2018 [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <https://insolvence.justice.cz/radne-fungovani-rotacniho-systemu-kolecka/>

řízení o pozůstalostech - JUDr. LENKA LESZAY - notářka v Praze. *Úvod - JUDr. LENKA LESZAY - notářka v Praze* [online]. Copyright © 2021 JUDr. Lenka Leszay [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <https://www.notarky.cz/nase-sluzby/pozustalosti/rizeni-o-pozustalosti/>

Sněhulák – věc obživlá (zn. hledá se exekutor) - Česká justice. *Česká justice - nejpřehlednější průvodce českou justicí* [online]. Copyright © 2020 Všechna práva vyhrazena [cit. 18.02.2021]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/blog/snehulak-vec-obzivla-zn-hleda-se-exekutor/>

Soustava státního zastupitelství [online]. Copyright ©N [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/01/Komentar-k-etickemu-kodexu.pdf>

Šéfka exekutorů Fučíková dostala u soudu pokutu 50 tisíc - Novinky.cz. *Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu* [online]. Copyright © 2003 [cit. 16.02.2021]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/sefka-exekutoru-fucikova-dostala-u-soudu-pokutu-50-tisic-40047595>

Teritorialita exekutorů - výhody a nevýhody — k.law. *k.law advokátní kancelář* [online]. Dostupné z: <https://www.klaw.cz/teritorialita-exekutoru-vyhody-a-nevyhody/>

Úhrada nákladů za poskytnutí informací | Svobodný přístup k informacím | Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 6 - Soustava státního zastupitelství ČR. *Soustava státního zastupitelství* [online]. Copyright © 2021 Nejvyšší státní zastupitelství [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/osz-praha-6/svobodny-pristup-k-informacim/uhrada-nakladu-za-poskytnuti-informaci/>

Výčet důvodů pro zavedení teritoriality exekutorů. *Právní prostor* [online]. Copyright © 1999 [cit. 07.03.2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/vycet-duvodu-pro-zavedeni-teritoriality-exekutoru>

Vyrozumění o zahájení exekuce a výzva ke splnění vymáhané povinnosti – Exekuce. Exekuce – *Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2021 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/vyrozumeni-o-zahajeni-exekuce-a-vyzva-ke-splneni-vymahane-povinnosti/>

Vždy bude někdo nespokojený: dlužník, věřitel, nebo exekutor, říká o novele řádu Výborný (KDU-ČSL) | Plus. *Český rozhlas Plus* [online]. Copyright © 1997 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/vzdy-bude-nekdo-nespokojeny-dluznik-veritel-nebo-exekutor-rika-o-novele-radu-8329690>

Z deníčku soudního znalce: trestní oznámení – je čas chystat si tepláky? – ZACHRANNASLUZBA.CZ. *ZACHRANNASLUZBA.CZ – Nezávislý web o zdravotnické záchranné službě* [online]. Dostupné z: <https://zachrannasluzba.cz/trestni-oznameni-aneb-mam-si-chystat-teplaky/>

Základní informace - *Justice.cz* [online]. Copyright ©2017 Ministerstvo spravedlnosti České republiky [cit. 02.03.2021]. Dostupné z:

<https://justice.cz/web/okresni-soud-v-nymburce/zakladni-informace?clanek=soudni-poplatky>

Základy exekučního řízení | *BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Copyright © 1997 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/zaklady-exekucniho-rizeni/>

Základy občanského soudního řízení | Mimořádné opravné prostředky | *BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Copyright © 1997 [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/zaklady-obcanskeho-soudniho-rizeni-ppbi/8/>

Zamyšlení nad legislativním vývojem v exekucích v roce 2020. *Exekutorská komora České republiky* [online]. Copyright © [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://ekcr.cz/admin/priloha//2020-01-Komorni-listy.pdf>

Zásadní reforma exekučního práva na Slovensku zavádějící místní příslušnost jako vzorový příklad pro ČR. *Právní prostor* [online]. Copyright © 1999 [cit. 05.03.2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/zasadni-reforma-exekucniho-prava-na-slovensku-zavadejici-mistni-prislusnost-jako-vzorovy-priklad-pro-cr>